delungate urmăriri şi zile de pândă, greşi lovitura. Tot astfel i se întâmplă şi colegului Yotsumoto, — acesta de douăzeci şi cinci de ani, — care trebuia să-l asasineze pe contele Makino, ministrul Casei Imperiale. Cum sarcina aceasta era destul de anevoioasă, i s'a dat ca ajutor pe şeful secţiei „Fraţilor" din Kisto, un anume Tagura, deşi acesta dăduse greş în atentatul contra baronului Wakatsuki.

Spadasinul Hoshiko, avea misiunea de a suprima pe capul familiei Sumitono, iar studentul Mari, aceea de-a descotorosi Japonia de ministrul comunicaţiilor, Mitsuchi.

După urmăriri pline de peripeţii, preotul Ynue a căzut în mâinile poliţiei din Tokio, împreună cu treisprezece complici ai săi şi toţi au fost închişi în carcerele din Ichigaya. Ei au făcut mărturisiri complete chiar din primele zile ale anchetei şi se fălesc cu crimele ce le-au făptuit „pentru gloria Impăratului".

La câteva zile după arestarea lor, un ofiţer misterios, în uniformă, cerea să fie anunţat locotenentului Nishide şi, ajuns în faţa acestuia, îi ciurui capul cu dousprezece gloanţe de revolver, fiindcă „opinia publică îl acuza că-şi trădase şi denunţase fraţii".

Când procurorul imperial aduse fapta la cunoştinţa lui Ynue, acesta exclamă cu răceală: „Ce prostie! Şi când te gândeşti că sunt crime cu mult mai importante care aşteaptă să fie săvârşite!"

Cu prilejul acesta s'a mai dovedit că Ynue era unul din cei mai îndârjiţi exponenţi ai asociaţiei chineze „Ronin" un serviciu special de spionaj japonez în China.

Peste câteva zile, cei patrusprezece acuzaţi vor apărea înaintea judecătorilor din Tokio. După legile locale toţi — chiar dacă n'a ucis, — sunt vinovaţi de asasinat şi toţi au aceleaşi responsabilităţi juridice.

Şeful diviziei criminale din Tokio a declarat, că procesul Ynue este cel mai important „dintre toate procesele cu cari a trebuit să se ocupe vreodată justiţia modernă". Poliţia primeşte neîncetat scrisori de ameninţare din partea „Fraţilor" iar biuroul central a susţinut chiar un atac în toată regula, în cursul căruia o bombă — care din fericire n'a explodat, — fusese aruncată în cabinetul directorului general.

Procesul pasionează întreaga opinie publică japoneză deşi actualele desfăşurări militare din Manciuria şi China rămân, fireşte, pe primul plan. Dar toţi patrioţii nipponi şi cercurile naţionaliste, care nu înţeleg să fie confundaţi cu terorismul lui Ynue, privesc procesul din Tokio cu un interes palpitant, aşteptându-i rezultatele.

H. G. W.

Vedetele și spectatorii

(Urmare din pag. 19-a)

Dar uneori actorii cresc, se desvoltă depășindu-și spectatorii și atunci, trebue să facă eforturi pentru a-și cuceri o nou categorie. Astfel Collen Moore a fost acum câțiva ani favorita adolescenților și publicul acesta i-a adus frumoase sume de bani. ni.

Buddy Rogers era adorat atât de tineret cât și de doamnele bătrâne, în care deștepta instincte materne.

Cum însă acești doi actori s'au mai maturizat (și această inaintare în vârstă n'a rămas fără reflexe pe figură) ei trebue să-și recruteze un nou public. Un public mai serios și mai matur.

Mary Pockford a trecut prin aceeaș fază când și-a tăiat părul și încetând a mai fi „America's Sweetheart" a turnat „Coquette", adresându-se unui public adult, cu mult mai serios. Incercarea n'a fost tocmai ușoară pentru Mary...

Clara Bow a fost favorita liceenilor. Inflăcărata și captivanta roșcată, de o spontaneitate de copil, cucerise tot tineretul. Ea apelează însă acum la o altă categorie de spectatori și noul ei public promite să fie foarte numeros.

Joan Crawford încearcă și ea o tranziție. Filmele ei au fost întotdeauna un admirabil „loc de întâlnire" pentru o pereche de îndrăgostiți, în căutare de distracții. Tinerii o găsiau picantă și ar fi vrut grozav ca prietenele lor să fie tot atât de subțiri în trup să aibă ochii și vitalitatea ei. Plăcea pe de altă parte și fetelor, pe care le interesa felul său de a se îmbrăca, silueta sa și technica de care uza față de bărbați. Dar Joan crește. Ea a încercat în ultimii ani câteva roluri dramatice, care au deșteptat interesul criticilor. Acest nou public însă căruia se adresează ea acum, va fi cu mult mai redus.

Will Rogers și Wallace Beery sunt admirați de bărbați. Publicul lor a format în genere din oameni maturi, cu preocupari comerciale, cu idealuri casnice, cari mai profesează încă vechile noțiuni despre virtuțile primitive și elementara idee a masculinității — oameni cari când au ocazia „discutând politică", râd cu hohote și-și plictisesc câteodată soțiile!

După cum vedeți un public solid și cum se cade.

Tom Mix e idolul băieților sub cincisprezece ani. Acum câtava vreme, când actorul a zăcut vre-o două luni bolnav, zeci de mii de telegrame și scrisori i-au sosit dela băiețașii din toate colțurile Statelor Unite, cari îi rugau „să se facă bine" pentru ei. O manifestație ce încălzește mult inima unui actor!

Johnny Weissmuller e și el un idol al băieților, al unor băieți ceva mai mari decât cei cari formează publicul lui Tom Mix, adolescenți cari au devenit conștienți de posibilitatea unei frumoase desvoltări fizice.

Conrad Nagel e simpatizat de către grupurile familiale solide și de mentalitate pur burgheză, iar Bela Lugosi și Poris Karloff sunt idolatrizați de copii, întrucât spiritul copilăresc e cel care resimte mai multă plăcere sub fiorul rece al groazei...

Și acum, ia spuneți, în care din aceste categorii de spectatori intrați?

JAMES GRAY

OCHII

de Nikolai Moskovski

O dramă sângeroasă, în care rolurile principale le joacă două perechi asemănătoare de ochi.

GAZETELE din P. vestiau următoarele:

O indoită crimă urmată de sinucidere, a turburat și a sguduit adânc toată populația orașului. Ivan Alexandrovici Temkin, căpitan în rezervă, locuind în casă proprie în ulița Ivanovscaia, lângă bariera Hutarkaia, și-a omorît nevasta și fiica și apoi s'a sinucis. Cauzele acestei groaznice drame sunt enigmatice și nu-i probabil ca cercetările să isbutească a le lămuri.

Pe semne crimele au avut loc în următoarele împrejurări. In timpul somnului fiicei sale, căpitanul a împușcat-o cu arma de vânătoare, apoi și-a ucis și soția, după ce a amețit-o întâiu cu o lovitură în tâmplă. După cât se pare, nenorocita s'a împotrivit cu desnădejde, ceeace dovedesc mobilele răsturnate, rănile și urmele de lovituri de pe trupul femeii. După ce a isprăvit cu a doua victimă, căpitanul a încărcat din nou arma, a turnat apă în țeavă și s'a împușcat în gură. Capul sinucigașului s'a sfărâmat în bucăți.

Sângeroasa dramă s'a petrecut între două și trei noaptea. Casa lui Temkin se ridică, răsleață, tocmai în capătul orașului. Câțiva locuitori ai mahalalei au auzit împușcături înăbușite, dar nu le-au luat în seamă, socotind că păzitorul de noapte a slobozit focuri în aer, veghiând asupra grădinilor de zarzavaturi, care se întind în imediata apropiere a barierei. Cel dintâiu, sacagiul, venind dimineața cu butoaiele pline, a bănuit o nenorocire și a dat alarma.

Nimeni nu poate face lumină asupra pricinilor neașteptatului și fiorosului desnodământ. Toți cei care cunoșteau familia Temkin istorisesc că trăiau în unire, în pace, și se distingeau printr'o înduioșetoare iubire reciprocă.

Povestea căsniciei căpitanului Temkin nu e de loc obișnuită. S'a însurat pe când nu mai era tânăr, cu o foarte tânără fată, — Ana Ivanovna Koncicov, — fiica unui camarad de regiment. După scurtă vreme, din pricina sănătății sdruncinate, Temkin a fost silit să treacă în rezervă, cu gradul de căpitan. In următorii zece ani, căpitanul a suferit de o grea și rar vindecabilă infirmitate. Tânăra femeie cu sinceră jertfire de sine, a înlocuit pe lângă bolnav pe sora de caritate. Impotriva așteptărilor, căpitanul s'a întremat. Peste măsură de trudită, doamna Temkin n'a dus să se odihnească câteva luni la mama sa, acum moartă. La înapoere, viața soților Temkin s'a îndrumat liniștită, egală și în curând soarta le-a hărăzit bucuria de mult râvnită, — o copilă, amândoi soții își iubiau fiica la nebunie.

Fetița ucisă cu atâta cruzime de tatăl său, a împlinit de curând doisprezece ani. Invăța minunat la liceul local și era iubită de toți cei ce o cunoșteau.

In hârtiile soților morți nu s'a descoperit nici o urmă care ar putea lămuri ciudata întâmplare. Singura deslușire trebuie căutată, după cât se pare, într'un acces de nebunie, ce l-a împins pe căpitan la îngrozitoarea lui faptă, lucru cu atât mai vrednic de crezut, cu cât doctorii afirmă că accesul s'a putut ivi ca urmare a fostei boale a nefericitului Temkin.

* * *

Mulți ochi au citit corespondența din P. Mulți cititori s'au interesat, au suspinat, au oftat. Au discutat. Au făcut presupuneri. Și au uitat.

Taina morții familiei Temkin i-a urmat în mormânt și a fost îngropată pe veci, odată cu ei.

Se afla însă în lume o pereche de ochi, care a citit altfel comunicările din P. In amintirea cuiva banalele rânduri ale corespondentului s'au întipărit cu litere de foc. N'a uitat niciodată taina morții familiei Temkin. Până în propriul sicriu a păstrat în suflet cumplita răsfrângere a nenorocirii.

Acești ochi, lunguieți și îngurați, aparțineau lui Arcadie Nicolaevici Timiriazev, fost judecător de instrucție. Frumos încă, la treizeci și nouă de ani, cu tâmplele sale cărunte, cu sprâncenele subțiri, tare arcuite, cu mișcările domoale de nobil răsfățat.

Viața lui Timiriazev nu fusese de fel însemnată, când pe neașteptate, se schimbase dintr'odată. Moștenise o frumoasă avere de la un unchiu fără copii, puțin cunoscut și în scurt timp murise și nevasta lui Timiriazev, nelăsând în inima bărbatului aproape nici o urmă.

Magistratul demisionase și prinsese a duce trândava existență fără țintă a becherilor lipsiți de griji.

Se afla în trecutul lui Arcadie Nicolaevici o singură amintire neliniștitoare. O întâmplare întreruptă brutal și urât... Purtare pecetluită de ascuțită mustrare de cuget.

Neștiind pe ce să cheltuiască banii și vremea, Arcadie Nicolaevici, hotărîse să caute firele rupte ale trecutului, spre a le înnoda cu prezentul.

In ajunul cumplitei drame, zugrăvită de gazete, Arcadie Nicolaevici sosise în P.

Ziua era minunată, neobişnuit de însorită şi de liniştită, pentru începutul lui Octombrie.
Arcadie Nicolaevici se simţea tânăr, curagios ca niciodată. Ii părea că se află în pragul unei fericite schimbări... Dinainte-i sclipia ceva nelămurit şi plăcut. Străbătuse pe jos tot oraşul până pe şoseaua din P. Aflase vila a cărei adresă fusese scrisă şi trimisă odinioară de mână tremurătoare de femeie.
Vila era închisă, lângă ea se arăta o tăbliţă cu inscripţia: „De vânzare. A se adresa păzitorului".
Arcadie Nicolaevici dăduse ocol vilei şi se pregătea să caute pe păzitor, când zărise un bătrân, îmbrăcat modest, păşind în direcţia vilei. După bătrân venia o căţea de vânătoare, cu burtă lăbărţată.
Arcadie Nicolaevici aşteptase pe bătrân şi, scoţând cu politeţă pălăria, întrebase:
— Ştiţi unde se pot lua informaţiuni asupra stăpânilor acestei vile ?
— Dar ce doriţi dv.? — răspunsese bătrânul cu o întrebare, fără a scoate pipa din gură, şi abea atingând uşor şapca. Vreţi s'o cumpăraţi?
— Nu... Da... De fapt doresc să văd pe proprietari...
Lui Arcadie Nicolevici nu-i plăcuse felul în care îl măsura bătrânul şi ceva în căutătura ochilor şterşi şi alburii îl turburase.
Spuneţi-mi unde pot găsi pe păzitor?... Sau adresa stăpânilor...
— Adreeesa? lungise bătrânul cuvântul, caşicum ar fi chibzuit. Se poate afla. Dar în privinţa vilei eu pot să vă dau toate lămuririle şi să vă arăt ceeace doriţi...
De astădată glasul bătrânului păruse mai îndatoritor şi Timiriazov hotărîse să se informeze întâiu la el.
— Vila aparţine tot doamnei Temkin? — începuse el.
— Tocmai, doamnei Temkin.
— O cunoaşteţi personal? cercetase cu căldură Arcadie Nicolaevici.
— Cum nu! Am cunoscut-o, — mormăise printre dinţi bătrânul. Dv. îi sunteţi rudă? Adică nu sunteţi de aci?
— Nu. Nu de aci... şi nici rudă nu sunt... Odinioară am întâlnit familia Temkin. De mult. In urmă i-am pierdut din vedere Au copii?
— Da. O fetiţă mică.
— Cum... mică? Cam câţi ani are? întâmpinase Timiriazev nerăbdător.
— Ei, cine s'o desluşească? E mărunţică, aşa... mormăise bătrânul, străduindu-se să curețe pipa, ciocănind-o de gard. Poate să aibe zece ani, poate mai puţin.
— Sau poate mai mult...
— Poate şi mai mult, — încuviinţase bătrânul, îndeletnicindu-se mai departe cu pipa.
— Şi Temkin însuş mai e în viaţă? cercetase din nou Arcadie Nicolaevici.
— In viaţă! răspunsese tare şi tăios bătrânul, întorcându-se pe neaşteptate spre Timiriazev.
Ceva în obrazul gălbejit şi în ochii aprinşi ai bătrânului, înfricoşase şi uimise pe Arcadie Nicolaevici.
— Nebun! — chibzuise el. Fără voie sărise câtiva paşi înlături şi, abea salutând, plecase repede.
— Ei domnule, stai — auzise el vocea înecată a bătrânului şi paşii săi grăbiţi, şovăitori.
Covârşit de neînţeleasă teamă, Timiriazev o rupsese la fugă. Se liniştise numai după ce străbătuse şoseaua vilelor şi ajunsese în centru.
Fără veste Arcadie Nicolaevici se simţise trudit, ostenit şi încercase o silă oribilă de planurile sale. Dorinţa de a urma cercetările începute, — căzuse. Luase o trăsură pornind spre gară şi cu primul tren care pleca, părăsise P.
După un ceas, prăbuşit în fotoliul de catifea moale a vagonului de clasa întâia, Arcadie Nicolaevici socotia:
— Cine poate fi acest bătrân? Nu cumva însuşi Temkin, îmbrăcat în om de rând?... Ei, şi ce nenorocire ar fi la urma urmei? N'am vorbit nimic hotărît... Cu nici un cuvânt nu m'am trădat, nu am trădat-o. Atunci, în ultima sa scrisoare, ea îmi jurase că a nimicit toate dovezile. Cel mai mărunt bileţel. Mărturii nu sunt de fel. Nimeni, niciodată n'o să afle nimic... Taina o să moară odată cu ea. A jurat...
A doua zi, în camera hotelului, Timiriazev citise corespondenţa din P.
După un an, pe masa de scris a biroului său, se aflau trei portrete.
Pe o fotografie de amator, un bătrân cu faţă rotundă, zâmbind blând, sta în pragul veselei căsuţe, la picioare cu o căţea bătrână de vânătoare.
Fotografia unei femei bălaie, cu ochi albaştri, în rochie demodată, cu surâs silit, în obrazul trist.
Fotografia unei şcolăriţe cu chip delicat, cu ochi lunguieţi, negri, adânci, cu sprâncene subţiri, tare arcuite.
Multă şiretenie, spirit de născocire şi băgare de seamă desfăşurase fostul judecător de instrucţie, pentru ca aceste trei portrete să se găsească pe masa sa.
Dar precum ucigaşul înfruntă pericolul, căutând să se întoarcă în locurile fărădelegei sale, astfel şi Arcadie Nicolaevici, dispreţuind primejdia, nu se liniştise până nu avusese în faţă imaginile celor a căror viaţă o nimicise.
Privirea înfrigurată a lui Timiriazev nu se poate deslipi de fermecătorul obrăjor al şcolăriţei... Cu un geamăt el lipeşte buzele uscate de suprafaţa lucie a portretului... Ar dori să se cerceteze în oglindă... Dar i-e teamă să se lase biruit de ispită. I-e teamă ca oglinda să nu răsfrângă dintr'odată — ucigaşul şi victima.
Timiriazev ştie acum ce a desvăluit bătrânului înşelăciunea întregei sale vieţi... Cine l'a trădat...
Ochii, — proprii lui ochi, cari îl privesc cu mustrare de pe portretul fiicei sale ucise.

Din ruseşte de OLGA MONTA

JULIETTE SANDOVICI care la Festivalul Primăverii dat Duminică 26 Martie la Teatrul Ventura, sub Inaltul patronaj al M. S. Voevod Mihai a debutat cu un deosebit și apreciat succes în dansuri clasice, compoziții proprii.

Teatrul Regina Maria

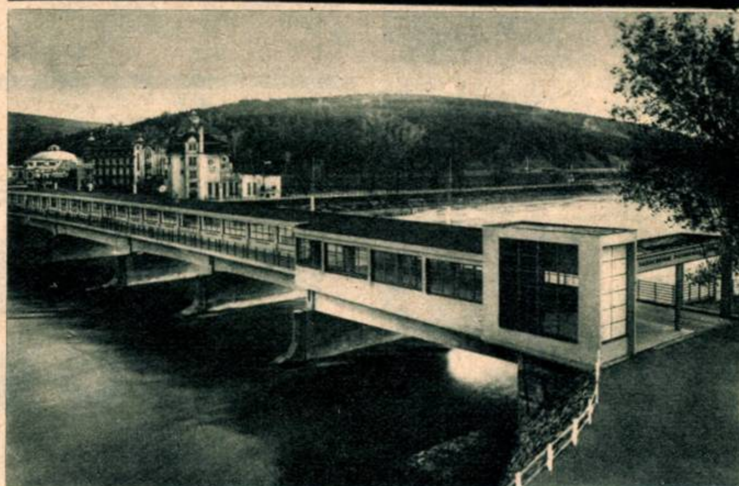
D-ra Leria Niky apreciata și distinsa dansatoare și maestră, va da un recital de canto și dans, cu concursul baritonului Șerban Tassian dela Opera Română, în ziua de Duminică 2 Aprilie dim.

Ionel Fernic, inspiratul compozitor, ale cărui succese: Minciuna, Minte-mă și Beau sunt pe buzele tuturor, nu numai la noi în țară dar și în străinătate, a lansat de curând două noui șlagăre: Iubesc femeea și Mai spune-mi înc'odată, care obțin un imens succes în Capitală.

De notat că versurile sunt scrise chiar de compozitor.

Construcții moderne

Noul pod peste râul Waag în Pystian.

Jimmy Grap, reporter

de Pierre Mac Orlan

— O meserie bună care onorează și subțiază pe om, e aceea de reporter la o mare gazetă de dimineață sau seara, depinde de ora când obișnuești să te scoli.

Clownston din Savannoch mi-a povestit istoria asta, eu am scris-o și altul a editat-o numai ca să lumineze tinerele generații, arătându-le meseria ziaristului, sub adevăratul ei aspect.

Jimmy Grap nu făcuse nici un fel de studii, debutase în viață cu destulă modestie și-și dădea osteneala să pară totdeauna deasupra mediocrului. Ca să-și satisfacă gusturile și preferințele, el frecventa pe oamenii cei mai umili, uneori aceastâ umilință friza idioțenia cea mai deplină.

In felul acesta, aproape de 25 de ani, el cunoscu pe oameni și în urma recomandărilor tatălui său, o gazetă de seară îl inrolă în serviciul activ al reportajului urban și suburban.

Deabia intrat în serviciul acestui ziar, o crimă înspăimântătoare semănă groaza în toate ținuturile ce se întind dela Québec la San-Francisco.

Se găsise, printre bibelourile răvășite ale unui neamț, negustor de lucruri de ocazie, resturile destul de bine conservate ale unei femei tăiate în bucăți. Erau brațele, picioarele, trunchiul, numai capul lipsia, și aceastâ piesă importantă a costumului asasinatei făcea cercetările poliției, dacă nu imposibile, foarte obositoare, pentru muritorii cari, ca d-ta și ca mine, nu sunt prea dibaci în deslegarea crimelor.

Jimmy Grap era bine înțeles acolo cu aparatul său fotografic. In timpul intregei anchete a detectivilor, el nu încetă să mestece o bucată mare de gumă parfumată cu mentă, cu tenacitatea unui rumegător chibzuit.

— Nu vom stabili niciodată identitatea victimei! afirmă șeful poliției.

„Am într'adevăr în fișele mele, semnalmentele unei individe al cărui trunchiu, brațe și picioare corespund destul de bine ca formă și ca număr trunchiului, brațelor și picioarelor suszisei necunoscute; dar în ce privește obrazul rotund, nasul potrivit, ochii șireți, părul scurt, pe care le arată fișa între acele ale proprietarei trunchiului amintit, nimic nu ne dovedește că ele sunt în mod precis ale acestei femei, care le-a pierdut cine știe unde".

Astfel, șeful poliției își dădu măsura, dacă nu exactă, cel puțin aproximativă a însușirilor sale strălucitoare de deducție.

— Dați-mi voe, zise reporterul Jimmy Grap, dacă acest trunchiu și aceste brațe aparțin cuiva și acest cineva nu este un ateu, nimic nu ne împiedică să presupunem că el nu va întârzia să reclame. Dați un anunț la ziare și așteptați ca proprietarul acestor patru mădulare și al acestui trunchiu să se facă cunoscut.

Și astfel directorul de poliție inseră un anunț în ziarul lui Jimmy, directorul ziarului puse pe directorul poliției să plătească foarte scump anunțul, iar lui Jimmy i se spori leafa, pentrucă procurase această afacere strălucită cotidianului său. De altminteri, resturile nu fură niciodată reclamate.

Ba ce-i mai rău, în urma acestui reportaj senzațional, Jim fu însărcinat cu o grămadă de alte îndeletniciri, din care una ar fi fost de ajuns să-l ducă drept la temniță.

Dar ceeace fu apoteoza vieții sale de reporter, fu în oarecare privință execuția lui Fernand Fignol.

Jim Grap se găsia pe atunci la Paris, trimis de o gazetă de seară.

Luni, către ora 5 și jumătate în ajunul execuției, se știa printr'un indiscret, că reporterul unui ziar de dimineață, după ce se deghizase în așa fel ca să semene ca frate geamăn cu călăul, avea de gând să ia locul acestui funcționar și astfel să dea informațiuni mult mai precise asupra atitudinei condamnatului. Aflând știrea aceasta, Jim Grap nu pregetă deloc: prin mijloace necunoscute pătrunse în celula lui Fernand Fignol și schimbându-și costumul cu el, așteptă evenimentele. Petrecu deci o noapte încântătoare, făcând haz, gândindu-se la festa ce o va juca reporterului ziarului, când va veni să-l conducă la ghilotină.

Jim Grap jubila; desigur că va fi în primul loc, ca să aibe impresiile condamnatului și privia pe pseudo-călăul cu destulă obrăznicie.

Sfârșitul acestei aventuri fu că reporterul ziarului de dimineață tăiă capul lui Jimmy, colegul său de seară.

Toată lumea fu mânhnită de greșala asta, toată lumea, chiar și sărmanul Jimmy, ghilotinat din dragoste pentru meseria lui și care își pierdu locul, în urma acestui ultim și emoționant reportaj.

In românește de P. B. M.

Călătorii
DE PAŞTI IN STRAINATATE
CU EXCURSIILE „REALITĂŢII ILUSTRATE"

VIENA

1. Bucureşti-Budapesta-Viena
durata 11 zile (8-25 Aprilie)

5.400 lei

2. Bucureşti-Budapesta-Viena München - Paris
durata 11 zile (9-25 Arpilie)

10.950 lei

3. Bucureşti-Budapesta-Viena München-Paris-Marsilia- Coasta de Azur-Nisa-Milano-Venezia
durata 21 zile (9-29 Aprilie)

12.450 lei

CEREŢI PROSPECTE GRATUIT

In aceste preţuri sunt cuprinse absolut toate cheltuelile de voiaj, de găzduire şi de întreţinere în toate oraşele, vizele paşaportului, circuite cu autocare în toate oraşele, transportul de la gară la hotel şi dela hotel la gară, ghizi, bacşişuri, taxele de intrare la toate muzeele instituţiile, catedralele prevăzute în program, excursii prin împrejurimi, etc., etc.

Locuri strict limitate.

Inscrierile se fac pe baza unui aconto de 2.000 lei.

Informaţiuni, prospecte, inscrieri, la „Realitatea Ilustrată", secţia turism, str. C. Mille, 7-11. Tel. 3.24.70.

M. NORDULUI

madeleine

PARIS

Riesenrad

BERLIN

VIENA

Parlamentul

MONTE-CARLO

Promenada

MEDITERANA

ADRIATICA

ROMA

Bucureşti

BANDA ŞOBOLANULUI MORT

II **Continuăm publicarea acestei extraordinare aventuri reale, a detectivului Ashton Wolfe. Inceputul s'a publicat în numărul nostru trecut.**

In urma senzaţionalelor comunicări ale lui Louys ne aleserăm ora când d-rul Boulanger se ducea să facă obicinuita vizită femeii care se da drept d-ra Xanthis. Rousseau îl urmări până'n Montparnasse, unde aventuriera ocupa un mic apartament şi imediat ce-l văzu intrând în casă, se întoarse în punctul unde mă lăsase.

Uşa ne fu deschisă de către valet, care la vederea noastră deveni pământiu şi începu să tremure din cap până'n tălpi.

— „Doctorul nu e acasă", mormăi el, încercând să ne închidă uşa în nas, dar eu l'am împiedicat, punând un picior pe prag.

— „Ştiam asta; dar cu d-ta avem noi de vorbit. Unde am putea schimba câteva cuvinte, fără să fim deranjaţi?

— „Nu aci, pentru numele lui Dumnezeu, nu aci. Am să vin cu dv., la cafeneaua de vis-a-vis".

— „Ce intenţionai atunci când ai cumpărat biletele de teatru, trimiţându-le cu invitaţii falşe?" îl întrebai eu brusc, în clipa când ne aşezam la masa unei mici cafenele situată peste drum de casa doctorului. Individul ne privi nehotărît, cu ochii mari.

— „De cumpărat e adevărat că le-am cumpărat, dar nu ştiu nimic despre trimiterea lor. Stăpânul meu mi-a dat ordin să le iau şi atâta tot. Ce diavol! Abia acum văd pentru ce m'a trimis pe mine! Dar n'am să înfund eu puşcăria pentru el! Acum ştiu totul!"

— „Şi noi îţi cunoaştem toată isprăvile" întâmpinai eu. „Aşa că mai bine ar fi să faci declaraţii complete.

— „Desigur, desigur, dar nu aci; şi pe urmă, vreau să vorbesc mai întâiu cu şeful dv. Vă pun în mâini o mare şi răsunătoare victorie, dar înţeleg să-mi am şi eu răsplata mea, dacă o fac. Nu vreau să mai tremur la vederea fiecărui copoi poliţienesc — m'am săturat de aşa ceva, înţelegeţi? Voiu vorbi — n'aş fi făcut-o dacă s'ar fi purtat frumos — dar vreau să fiu protejat, mai întâi... căci m'ar omorî dacă ar şti...

Ce face în fiecare noapte în laborator? O cameră fără uşi...

— „Ia ascultă", îl întrerupsei eu „Dacă ne dai informaţii bune, n'ai să fi în pierdere. Acum te ducem la şeful nostru".

— „Nu... nu. Aţi strica totul. Diavolul poate să vină de vreme — cine ştie? Astă seară, când se va strecura în camera aceea secretă a lui, pe la nouă când sunt şi eu liber....

— „N'ai putea să ne laşi înnăuntru, înainte de plecare?" întrebai eu. „Am vrea să facem o mică cercetare în casă".

— „Foarte bine, dacă vreţi... Fiţi aci pe la opt şi aşteptaţi până când voi deschide uşa.

— „Dar ia spune-mi acum" începui eu.

— „Nu, nimic, nu voiu scoate un cuvânt, mai înainte de a fi obţinut anumite făgădueli de la şeful dv. Dar trebue să mă puneţi la adăpost căci vă spun că mă va omorî. El sau..." tăcu brusc ca şi cum ar fi spus prea mult şi se ridică apoi grăbit, plecând.

...Am pătruns apoi în grădină...

Ceeace a urmat, ne a dovedit într'un mod destul de drastic, că temerile individului nu erau fără cauză.

Fix la ora nouă, după ce ne schimbasem hainele şi ne luasem revolverele, ne aflam iar înaintea vilei. Când Trimard veni tiptil să ne deschidă, eram pregătiţi pentru orice.

— „Doctorul e în laboratorul lui, aşa că aţi face foarte bine dacă n'aţi sta prea mult, cu toate că nu vine niciodată sus, înainte de miezul nopţii. Eu mă duc acum să vorbesc cu şeful dv. Aşteptaţi-mă pe la unsprezece, dar nu încercaţi a-mi vorbi. Imediat ce voi fi venit, vă voiu strecura un bilet, ca să ştiţi ce s'a mai întâmplat. Feriţi-vă mai cu seamă de fata arabă, care e acum în camera ei şi încuiaţi uşa biroului. Am lăsat cheia mea în broască, aşa că nu pot veni la dv. prin surprindere" încheiă servitorul şi salutându-ne, dispăru în grădină, lăsând uşa întredeschisă.

— „Eu, aş vrea mai curând să văd laboratorul acela misterios" zise Rousseau, am auzit că e în grădină. „Casa, nu cred să merite osteneala unei explorări".

— „Pentruce ne-a sfătuit Trimard să încuiăm biroul?" Intrebai eu obsedat de nedumerirea mea, şi fără a da prea multă atenţie cuvintelor lui. Prietenul meu răspunse printr'un mormăit nearticulat şi aprinzându-şi lanterna, începu să urce scările. Trimard ne spuse că biroul se afla la etajul al doilea şi ajunserăm în coridor fără a face vre-un sgomot.

— „Am să-mi caut aci o ascunzătoare" şopti colegul meu „iar tu vei coborî şi vei încerca să vezi ce-i cu laboratorul acela"; trăgându-mă la fereastra coridorului îmi arătă o lumină ce licăria printre pomi. „Acolo e — un fel de pavilion. Am să-ţi fac de aci un semn cu lanterna, dacă voi avea nevoe de tine şi la fel vei face şi tu din grădină. Am să mă uit din când în când pe fereastră... Ssssss" făcu el şi fără nici o explicaţie, mă trase îndărătul unei canapele, ce se afla înaintea uşei. Auzul său extrem de fin, prinsese tocmai sgomotul unor paşi. Cineva urca scările şi un moment mai târziu, când camera fu invadată de lumină, avurăm ocazia să vedem pentru prima oară fata arabă, de care ne vorbise Trimard, o creatură barbară dar foarte frumoasă. Fără să ne bănuiască prezenţa, ea se apropiă de masă şi luă un telefon intern:

— „Paul, tu eşti?" zise ea cu o voce aspră, guturală. „Da, aci e Falena. Iar ai de gând să rămâi acolo toată seara? M'am plictisit, nu mai pot sta mereu singură. Foarte bine — dacă nu vii sus, plec în oraş". Trânti furioasă receptorul şi plecă în jos pe scări, lăsând uşa deschisă. Eram tocmai să mă strecor afară din ascunzătoare, dar Rousseau mă apucă de braţ, reţinându-mă pe loc. In clipa următoare se auzi un sgomot de uşă trântită, o parte din marea şi massiva bibliotecă se dădu într'o parte, şi d-rul Boulanger intră în cameră.

După ce aruncă o privire grăbită în juru-i, o luă şi el în jos pe scări, de unde se ridicară apoi sgomotele unei ciorovăieli furioase. La început, fata răspundea dârză, dar curând auzirăm răsunând nişte lovituri urmate imediat de plânsul fetei. Doctorul reveni apoi în birou şi dispăru iar prin bibliotecă. Aşteptarăm zece minute şi când totul se linişti, ne părăsirăm ascunzătoarea.

— „Nu-i prudent să încerci acum biblioteca asta" zise Rousseau. „Nu poţi şti peste cine dai. Mai cuminte ar fi să te duci în grădină. Eu voi rămânea pe loc. Aş vrea să vorbesc cu fata aceea.

Ii strânsei mâna, pentru a-i arăta că înţelesesem şi coborîi fără sgomot la parter, îndreptându-mă spre pavilionul laboratorului, ale cărei ferestre luminate licăriau printre arbori. Clădirea aceasta n'avea uşi, iar geamurile erau dintr'o sticlă groase, translucidă. Lăsându-mă în jos, cu spatele lipit de perete, îi făcui lui Rousseau semnalul convenit şi câteva minute mai târziu, era lângă mine.

— „Ei ce-i?" începu el să mă întrebe, când liniştea până atunci completă, fu întreruptă de o scârţâitură. Apucându-l pe Rousseau de braţ, ne retraserăm sub pomi, căci sgomotul părea să vină de pe acoperiş, amestecat par'că cu nişte şoapte. Incordându-mi privirile, în sforţarea de a străbate întunericul, îmi fu dat să văd o manevră ce întrecea în straniu tot ce întâlnisem dealungul carierei mele. Un scârţâit de metal şi lemn urmă şoaptelor şi deodată, văzui o formă vagă, întunecată, ce se apropia de acoperişul laboratorului şi care părea să facă salturi în aer. Totul era atât de ciudat, de inexplicabil, încât îmi simţii fruntea umezită de sudoare.

Dar mai apoi, văzui cu un sentiment de imensă uşurare, că strania formă nu era decât o funie de sârmă foarte groasă, care era trasă încet spre acoperiş, cu ajutorul unei manivele. Incetul cu încetul, sârma se ridică în

aer, se întinse ca un arc şi în cele din urmă, fu fixată. Apoi, mai înainte de-a putea face vre-o presupunere, un fel de liliac uriaş care însă în loc de aripi avea nişte fuste ce fluturau în vânt, alunecă pe funia de sârmă, cu mult deasupra pomilor şi străbătu grădina, dispărând într'o casă de peste drum, înconjurată de ziduri înalte, cu totul inaccesibile.

Un strigăt înăbuşit:

— „Am ajuns. Acuma-i rândul tău!" mă făcu să-mi vin în firi.

— „Pândeşte-le întoarcerea în stradă" şoptii eu colegului meu şi alergai spre casă, unde fără a mă mai gândi la fata arabă, coborîi în grabă scările, descuiai uşa şi ajunsei în colţul străzii, tocmai în clipa când două persoane, un bărbat şi o femee ieşiau din clădirea în care ştiam că intrase doctorul cu însoţitoarea sa. Văzând că o luau spre Bastilia, chemai repede un taxi şi după câteva ordine scurte dar explicite, şoferul care spre norocul meu era un tânăr foarte deştept, trecu pe lângă cei doi urmăriţi, tocmai în clipa când lumina unui felinar le cădea pe faţă. Ceeace văzui atunci, îmi dădu penibilul fior al decepţiei. In locul elegantului doctor, era un individ cu hainele ponosite, cu şapca trasă pe ochi şi cu fular roşu la gât; figura palidă, mustaţa şi părul unsuros, ce atârna femeeşte într'o şuviţă pe frunte, formau tipul apaşului. Una din mâini îi era bandajată, ceeace mă miră.

Fata, cu zâmbetul ei neruşinat, cu ţigara în colţul gurii şi cu sânul enorm, prins într'un tricou colant, aparţinea şi ea unei clase pe care o cunoşteam prea bine. Dacă n'aş fi văzut pe bărbat închizând uşa casei de unde ieşia, cu liniştea celui care se ştie stăpân, n'aş fi crezut odată cu capul că acest sinistru apaş ar fi putut fi doctorul Boulanger. La cel de-al doilea colţ de stradă, încântătoarea pereche se urcă într'un automobil ce-i aştepta şi care porni spre regiunea periferică dela Buttes-de-Chaumont, foarte izolată şi mai cu seamă foarte rău famată. Maşina se opri în cele din urmă înaintea unei case vechi, cam dărăpănată.

— „Asta nu-mi prea place, domnule" mi se adresă şoferul, când îi dădui ordin să oprească la câţiva metri depărtare, în întunerecul unei alei pustii. „De unde ştiu eu că n'ai să mă buzunăreşti?"

Ii arătai atunci insigna.

— „A, foarte bine", exclamă el, „dar în cazul acesta îmi place şi mai puţin. Nu vreau să fiu tras la răspundere pentru moartea d-tale. Am auzit de grajdurile astea şi de cei cari le întrebuinţează. Asta era Arsene Le Goulu cu prietena lui La Balafree. Am cunoscut-o după cicatricea pe care o are pe gât şi cum ea nu iese decât în tovărăşia bărbatului ei Arsene, individul ăsta era cu siguranţă el.

Impietrii. Le Goulou, cel mai periculos bandit din Paris! Trebuia să am cu orice preţ certitudinea că cele două personagii se confundau şi aveam nevoie de ajutor.

— „Dacă ţi-e teamă" mă adresai ironic şoferului, pentru a-i biciui orgoliul, n'ai decât s'o iei înapoi spre bulevarde; dar fă-mi te rog favoarea şi telefonează la prefectură. Spune-le să...

— „Foarte bine, foarte bine!" mă întrerupse el brutal. „Nu sunt un laş, Spune-mi, ce vrei să fac?"

— „Să aştepţi aci, gata pe fugă. Dacă nu mă întorc până într'o oră, te duci la prefectură, întrebi de inspectorul Louys sau Colbert şi le spui unde m'ai lăsat".

Maşina care adusese pe cei doi, rămăsese înaintea porţii de lemn şi prima mea grijă fu să-i găuresc rezervorul de benzină, fără să visez că făcând asta îmi salvam viaţa.

Un sgomot de voci ce veniau dintr'o magazie, îmi atrase atenţia şi mă apropiai tiptil de peretele de scânduri, prin crăpăturile căruia se filtrau dâre subţiri de lumină. In jurul unei mese formată din lăzi, stăteau o duzină de creeaturi de coşmar. Erau nişte şobolani uriaşi, de mărimea unui om, cari cu dinţii galbeni răsărind dintre buzele moi şi lăsate şi cu ochii fixi, fără viaţă, păreau nişte animale moarte de mult.

„Les Rats Morts" — Şobolanii Morţi; Trimard nu minţise. Imi amintii atunci toate legendele ce se povestiau despre ei şi pe care nimeni nu voise să le creadă.

Aci se întruniau deci sadicii bandiţi, al căror gust pentru spectaculos era atât de mare, încât îşi purtau costumele chiar şi atunci când se adunau la sfat! Socotind că văzusem destul, hotării să mă retrag mai înainte de a fi prea târziu. Dar deabia făcusem câţiva paşi spre poartă, când una din ciudatele arătări îmi sări înainte, cu un şuerat ascuţit ce imita ţipătul şobolanului. Ii întâmpinai atacul cu un pumn care-l lungi la pământ, dar în vreme ce alergam spre poartă, o detunătură de revolver răsună lângă magazie şi în mai puţin de o clipă, întreaga bandă era pe urmele mele. Eram însă cu mult înaintea lor şi observai amuzat că mai mulţi şobolani se urcaseră în maşina cu care venise Arsene, apăsând cu furie pe accelerator, natural, fără nici un rezultat.

Urcându-mă în maşină, dădui ordin şoferului s'o ia spre Quai des Orfevres, unde-i întâlnirăm pe Rousseau, căruia-i povestii ceeace văzusem. După ce mă ascultase uimit, colegul meu scoase dintr'o pungă de hârtie un clac, pe care-l găsise în casa doctorului şi deschizându-l, îmi arătă locul unde pe o distanţă de câţiva centimetri, căptuşala fusese descusută. Introducând două degete sub această căptuşală, scoase o mănuşă de cauciuc extrem de subţire şi îmi arătă două pete mici de sânge pe ea.

— „Mă tem că nu prea înţeleg ce înseamnă toate astea".

— „Nici eu nu am mai mult decât o vagă idee" zise Rousseau, dar a jucat de sigur un rol important în afacerea asta. Poate că arma cu care a fost ucisă D-na Boulanger, a fost ascunsă aci. E singurul loc unde nu ne-am uitat şi unde nici nu era uşor să ne uităm. Este primul inel în lanţul deslegărilor. Ceeace ai văzut tu e interesant prin faptul că ne-a arătat cu ce fel de om avem de aface, dar nu se raportă direct la asasinarea nefericitei femei. Ar fi bine să mergem sus. Poate că Bertillon mai e încă în biroul său. De abia aştept să aud ce i-a spus Trimard".

Când deschisei uşa, Bertillon

măsura încăperea cu paşi mari şi când ne văzu, ridică mâinile spre cer strigând:

— „Trimard a fost găsit acum o oră în Rue Helleu. Avea trei pumnale înfipte în plămâni şi a murit cinci minute după ce a fost adus aci".

— „A vorbit?" întrebarăm noi deodată.

— „Bâlbâieli incoherente de delir — sângele-i gâlgâia şuvoi din gură — le-am notat aci" zise Bertillon şi ne întinse o bucată de hârtie.

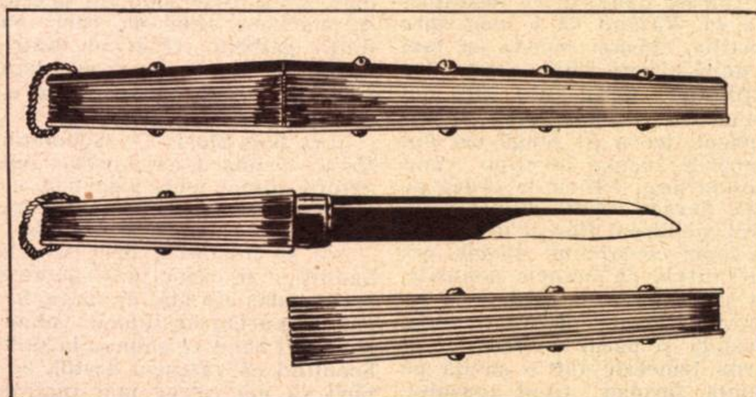
— „Şobolanii — o Dumnezeule, şobolanii morţi au făcut-o. Ar fi trebuit să-mi închipui. Blestemat să fie mizerabilul de Le Goulu. El a trimis şobolanii, ...tribunalul era... o farsă".

— „Eh, încearcă de fă ceva cu asta" îmi spuse el deprimat şi aruncă petecul de hârtie pe masă.

nici o omisiune, toate aventurile acelei seri, în vreme ce Rousseau punea clacul şi mănuşa de cauciuc pe biroul lui.

— „Iertaţi-mi brutalitatea, dragii mei! In urma celor ce mi-aţi povestit, sunt nemângâiat că Trimard n'a trăit, pentru a-şi face declaraţiunile. Şi acum, nu trebue să pierdem vremea. Dacă spuneţi că doctorul e Arsene Le Goulu, se impune să mai examinăm odată lucrurile moartei. Acum cred că ştiu unde am putea găsi arma. După aceea, vom vizita laboratorul acela şi vom trimite oameni la Buttes Chaumont".

Dar să vedem deocamdată care e situaţia. El clar, însfârşit că acest apaş-chirurg—o combinaţie foarte ciudată—a aranjat ca unul din şobolani să-i extermine soţia, plantându-i un cuţit în spate — dar nu cuţitul pe

Corpul delict: evantaiul stilet.

— „Spui că a fost ridicat acum o oră?" întrebai eu „şi cu cât timp înainte, fusese înjunghiat?"

— „Cu un minut poate. Couturier, care era de serviciu la Rond, a auzit o serie de ţipete şi a ajuns tocmai în momentul când nenorocitul se sprijinea sfârşit de gard.

— „Asta înseamnă că a fost lovit pe la unsprezece şi jumătate. A plecat la nouă... ce căuta acolo la unsprezece şi jumătate?"

— „De unde vrei să ştiu? Părea să fi alergat mult — pentru a-şi salva viaţa. Hainele-i erau sfâşiate şi pline de noroi, ghetele deasemeni, iar în mână avea un pistol automat de opt focuri, toate trase".

Rămăsei un moment pe gânduri.

— „Tribunalul şobolanilor l-a condamnat la moarte, dar el a încercat să fugă — şi mă 'ndoiesc dacă această fugăreală nu făcea parte din pedeapsă".

Rue Helleu mergea în continuarea mahalalei Buttes Chaumont. Acum înţeleg dece erau în costume, atunci când i-am văzut. Asta m'a mirat atunci. Dar cum de i-au lăsat pistolul?

— „Ce tot spui acolo? Dacă ştii ceva, vorbeşte mai explicit!"

— „Aţi auzit desigur de banda „Şobolanilor Morţi!" hazardai eu. „Ei bine, D-rul Boulanger e Arsene Le Goulu, şeful lor"

Bertillon mă privi atunci cu atâta furie, încât mă dădui înapoi, crezând că avea să sară asupra mea.

— „Trebue să fi nebun". Dar văzând că Rousseau clătina din cap adougă: „Ei bine, dă-i drumul" şi-i povesti pe rând fără

care l-am găsit în loja căpitanului. Individul care a făcut isprava, a fost fără îndoială valetul, care făcea şi el parte din bandă, lucru dovedit de acel tribunal, care l-a judecat şi executat pentru trădare.

„Doctorul a petrecut probabil seara precedentă în loja No. 13, pentru a ascunde cuţitul pe care l-am găsit noi. El a adus atunci cu sine nişte sânge proaspăt, menţinut în stare fluidă cu ajutorul unui ser, într'o pungă de cauciuc, la fel cu cea ascunsă în clacul său — sânge cu care a mânjit manşeta căpitanului şi lama pumnalului. Trebue să găsim totuşi stiletul cu care s'a făptuit crima, şi cred că ştiu unde se află. Cât despre mobilul acestui asasinat — e probabil dorinţa de a se căsători cu D-ra Xanthis...

* * *

Intrarea morgei era barată de un cordon de agenţi. Cineva încercase să părtnudă în sinistra clădire, dar masiva uşe rezistase până la venirea sergenţilor, chemaţi de ţignalele gardianului de noapte.

— „Trebue să se afle aci un obiect, pe care bandiţi ţin să-l sustragă cu orice preţ" zise Bertillon. „Vizita lor aci nu e o simplă coincidenţă! Dar ce... ah!"

Exclamaţia aceasta ne strânse pe toţi în jurul lui. Tot căutând prin lada cu lucrurile moartei, atinse deschizând evantaiul, un resort secret, care dădu la iveală o lamă de stilet strălucitoare şi ascuţită.

— „Ei, chiar soţul a ucis-o!" strigă atunci Bertillon. „Dar ştiţi că a lucrat cu o ingeniozitate de admirat! Cuţitul pătat de sânge, l-a strecurat sub covorul lojei No. 13, probabil în vreme ce că-

pitanul sta de vorbă cu soţia lui, înainte de ridicarea cortinei; tot atunci a mânjit pe partea interioară manşeta acestuia, şi tot el a fost cel care i-a scris biletul prin care-l ruga pe Rozier să se oprească un moment înaintea lojei sale, la întoarcerea dela vestiar. Apoi, în cursul ultimului act, şi-a ucis soţia cu o singură mişcare — ca hirurg îţi închipui că ştia unde să lovească — a şters cu o bucată de mătase lama — care prin forma ei nu prea face să curgă sânge, — a ascuns mănuşa de cauciuc pe care o purtase şi bucata de mătase pătată de sânge sub căptuşala clacului, a pus cuţitul la loc în evantai şi a dat apoi alarma. O chestie de secunde, dar diabolic de dibaci realizată, — ce spuneţi? Haidem, s'ar putea să-l prindem pe doctor acum acasă. Vom pune oameni la toate ieşirile. Am şi trimis pe Colbert cu un escadron de biciclişti la Buttes de Chaumont.

* * *

Ajunşi la casa lui Boulanger, Rousseau deschise uşa cea mare dela intrarea principală şi păşind uşor, urcarăm scările în monom. Uşa biroului era întredeschisă iar dormitorul gol, dar cum mă întorceam spre a spune ceva lui Bertillon, camera fu inundată de lumină şi o voce aspră strigă:

— „Sus mâinile!"

Era fata arabă, cu părul vâlvoi şi figura sgâriată.

— „Lasă pistolul acela d-ră. N'am venit să-ţi facem vre-un rău, dar îl căutăm pe doctorul Boulanger. E de datoria d-tale să ne ajuţi, pentrucă am venit să te salvăm, să-l împiedecăm a te ucide şi pe d-ta, cum a ucis-o pe soţia lui. Acum, că s'a îndrăgostit de logodnica lui Rozier, va căuta cu siguranţă să scape de d-ta. Maltratările ale căror urme le porţi, ţi-au şi dovedit-o".

Cuvintele acestea, reci şi măsurate, îşi făcură efectul. Scăpând pistolul din mână, fata înaintă spre şeful meu:

— „Cine e acea femee de care vorbiţi? Boulanger mi-a făgăduit că se va căsători cu mine!"

In câteva cuvinte, Bertillon îi expuse întreaga situaţie şi când pomeni de D-ra Xanthis, furia i se aprinse în ochi.

— „Foarte bine", exclamă ea „trebue să fie în laborator, sau dacă nu e încă, va veni în curând".

Atingând un resort secret, dădu în lături uşa bibliotecei şi ne arătă o scară în spirală, dar aproape verticală, de unde un fel de tunel ducea în misteriosul laborator. Aci, spre norocul nostru, uşa masivă cu zăvoare electrice fusese lăsată întredeschisă căci altfel n'ar mai fi fost chip să pătrundem înăuntru. O privire repede în jur ne încredinţă că doctorul nu era acolo, deşi lămpile rămăseseră aprinse.

După ce se încredinţă că puteam redeschide şi dinăuntru masiva uşe, Bertillon înaintă urmat de noi, în unica dar spaţioasa încăpere a aşa-numitului laborator, în care se adunaseră pe poliţe şi mese, tot felul de obiecte, cu totul lipsite de vre-o legătură cu ştiinţa: cărţi obscene, volume de vrăjitori şi magie neagră, idoli de piatră şi lemn, în scurt, o colecţie ce demonstra că locul acesta nu fusese decât teatrul unor fantastice orgii.

— „Vezi, domnişoară" zise Bertillon arătând albumele deschise. „Ai aci o dovadă suficientă că d-ta nu erai altceva decât o nouă jucărie, care avea să fie sfărâmată în momentul când nu l-ar mai fi amuzat".

Dar mai interesant decât toate, era un jurnal ţinut la zi, scris într'un cod secret şi la a cărui descifrare au trebuit câteva zile. Filele acestui volum erau înţesate cu descrierea unor crime de un atare sadism, încât detaliile lor n'au fost niciodată publicate.

— „Vom lăsa aci câţiva oameni şi ne vom întoarce în casă" începuse Bertillon să spună, când deodată, o mască rânjită a furiei apăru în prag şi mai înainte de a putea face o mişcare, massiva uşă de fier fu trântită, iar un fulger orbitor ne vesti că doctorul făcuse un scurt circuit. Iar în clipa aceea, fata arabă prinse pe Bertillon de braţ strigând:

— „Sub această cameră se află dinamită pe care el o poate face să explodeze din casă. Mi-a spus asta odată. Repede, să ieşim de aici".

— „Acoperişul are o trapă" îi amintii eu atunci lui Bertillon. „Mecanismul de manevrare a funiei de sârmă ne va arăta unde se află".

Norocul părea însă a ne fi întors spatele, căci căutările noastre rămaseră zadarnice. Deodată clădirea fu străbătută de un violent cutremur, care ne trânti pe toţi la pământ; lovituri puternice răsunară atunci deasupra capetelor noastre şi un moment mai târziu, figura lui Rousseau apăru plină de sânge în pătratul ce se deschisese în tavan. In aceeaş clipă, o funie groasă ni se lăsă la picioare.

— „Suiţi-vă repede, repede. Marea explozie trebue să se producă dintr'un moment într'altul!" strigă colegul meu şi ridică fata cu o frenetică grabă, plecându-se apoi pentru a întinde mâna lui Bertillon, care ţinea jurnalul nebunului iar imediat pe urmele lor, mă ridicai şi eu. Pe zidul exterior al clădirei se rezemase o scară pe care ne coborîrăm în grabă, asemeni acelor liceeni cari se strecoară seara dintr'un internat şi străbăturăm grădina în goană. Nici nu pusesem bine piciorul în stradă, când o formidabilă detunătură anunţă distrugerea laboratorului.

— „Iţi mulţumesc, brigadier", zise Bertillon atunci bătându-l pe Rousseau pe umăr. „N'am să uit niciodată ajutorul d-tale. Dar unde-i diavolul care a făcut aceasta?...

— „Louys l-a dus la închisoare — l-am prins în culoarul secret, tocmai când îşi făcea de lucru cu nişte fire electrice. Dar mi-a trebuit o bună bucată de vreme până să găsesc trapa acoperişului şi am pierdut cel puţin zece minute, ca să opresc infernala maşină pe care o pornise. Am prin aproape întreaga bandă a Şobolanilor Morţi, deşi venirea noastră le fusese vestită de unul din spionii lor. Am bănuit că banda avea să se adune la Buttes de Chaumont când avea să afle de năvălirea noastră în casa doctorului. N'am zăbovit însă mult acolo, spre norocul dvs. avertizat fiind de către unul din bandiţi, asupra celor ce vi se pregătise.

„Dar, staţi că mai am ceva nou pentru dv. Prizonierul nostru nu e câtuş de puţin D-rul Boulanger, ci un oarecare Dr. Rafael Gomez, un ocnaş evadat dela Cayenne. Pe adevăratul Dr. Boulanger l-a întâlnit în America de Sud, i-a ucis, i-a furat hârtiile şi banii, şi a venit apoi la Paris, sub protecţia numelui lui. D-rul Boulanger n'avea rude şi trăia în America de mai mulţi ani, aşa că era foarte puţin probabil, ca cineva să-şi aducă aminte de adevărata persoană şi să demaşte pe ocnaşul nostru. Cu zestrea femeii cu care s'a căsătorit şi pe care a ucis-o acum, s'a montat şi şi-a cumpărat diploma de doctor. Astfel se explică rapida lui pătrundere în lumea criminală.

Bandiţii au simţit imediat că era unul de-ai lor.

D-ra Xanthis era spioana care ne-a dat de gol. Am prins-o şi pe ea... Căpitanul Rozier se poate numi un om norocos".

— *SFARŞIT* —

ASHTON WOLFE

La Roma se procedează de curând la noui săpături în forumul antic, cu care ocazie s'a desgropat un templu necunoscut până astăzi. Fotografiile de mai sus reprezintă: st.: vedere generală a lucrărilor de exhumare, iar cea din dreapta, o frescă desgropată şi curăţată

Foto E. N. I. T.

MARELE CONCURS DE FRUMUSEŢE

organizat de „Chicago Tribune" şi Realitatea Ilustrată

51 de candidate vor pleca pe socoteala organizatorilor, la Expoziţia din Chicago

In anul acesta, cel mai important eveniment mondial va fi desigur deschiderea expoziţiei internaţionale din Chicago, cea mai mare manifestare de acest gen din câte s'au organizat până azi, o expoziţie care urmăreşte să oglindească întregul progres realizat de omenire într'o sută de ani.

Cel mai mare ziar din lume, „Chicago Tribune", în înţelegere cu organizatorii expoziţiei, au hotărît ca deschiderea expoziţiei, ce va avea loc la 1 Iunie 1933, să fie prezidată de o regină a frumuseţii, şi de curtea ei, formată din cele mai frumoase domnişoare şi doamne de pe glob.

Va fi cel mai grandios concurs de frumuseţe din câte s'au văzut.

In România, spre a asigura reuşita concursului nu se putea încredinţa organizarea lui decât revistei „Realitatea Ilustrată", bine cunoscută peste Ocean, dela concursurile din anii precedenţi.

Concursul „Chicago Tribune—Realitatea Ilustrată" este caracterizat prin perfecţiunea sistemului de selecţiune şi discreţia sa. El se face prin fotografii, suprimându-se astfel prezentarea stânjenitoare a candidatelor, în faţa juriului. Iar spre a evita ca modestia concurentelor să sufere, fotografiile pentru acest concurs nu trebue să fie numai decât trimise de candidate. Ele pot fi trimise de către prieteni, rude sau cunoscuţi.

Sunt admise la concurs toate doamnele văduve sau domnişoarele care au trecut de 21 ani. Fotografiile se vor trimite, însoţite de cuponul pe care-l publicăm mai jos, completat cu datele cerute. Inscrierile se pot face până la 1 Aprilie a. c. Fotografiile trebuesc să aibe formatul carte poştală şi revista noastră va publica din fotografiile primite, pe acele care sunt mai bune.

De fiecare fotografie publicată, noi vom plăti direct persoanei fotografiate câte 100 lei.

Fotografiile vor fi supuse pentru selecţionare unui juriu din Chicago.

Dela concurs sunt excluse doamnele sau domnişoarele care din frumuseţea lor şi-au făcut profesie.

Notăm că nepublicarea unei fotografii în revista noastră, nu înseamnă că respectiva concurentă a fost respinsă dela concurs. Se poate adică întâmpla să fie aleasă o domnişoară sau doamnă a cărei fotografie n'a fost publicată. La publicarea fotografiei se ţine seamă în primul rând de posibilităţile technice de reproducere.

In momentul în care juriul din Chicago — format din artişti renumiţi — va alege vreo candidată, ni se va anunţa aceasta telegrafic şi noi vom publica rezultatul în revistă.

Se vor alege în total 51 de candidate. Acestea vor pleca în condiţiuni excepţionale, la Chicago, aşa încât să fie acolo cu câteva zile înainte de deschiderea expoziţiei. Tot timpul candidatele vor avea o întreţinere princiară, distracţiuni şi toalete. Dintre cele 51 de candidate, expoziţia din Chicago va alege pe regina expoziţiei şi pe cele două doamne de onoare ale ei.

Candidata care va avea norocul să fie aleasă regina Expoziţiei, va primi un premiu de 5.000 dolari (850.000 lei).

iar celor două doamne de onoare li se vor da:

primei un premiu de 3.000 dolari (500.000 lei)
celei de a doua 2.000 dolari (340.000 lei)

BULETIN DE INSCRIERE PENTRU CONCURSUL „REGINA EXPOZIŢIEI DIN CHICAGO"

Alăturat vă trimit o fotografie pentru concursul de alegere a unei regine şi a curţii ei de onoare, la Expoziţia internaţională din Chicago, şi declar că mă voi supune regulamentelor publicate de dv. Deasemeni, vă acord dreptul de-a publica această fotografie, oriunde veţi crede de cuviinţă.

Numele persoanei din fotografie, este . . . .

. . . . Adresa, str. . . . . No. . .

Oraşul . . . . Vârsta . . . Ocupaţia . . . . .

Culoarea părului (blond, brun, sau roşu). Culoarea ochilor este . . . . Greutatea . . . . Inălţimea . . . .

Trimeasă de . . . .
(Semnătura persoanei care trimite fotografia).

Cu cât trimeteţi mai repede fotografiile la revistă, cu atât e mai bine. Cercetaţi printre cunoştinţele dv., printre rudele sau prietenele pe care le aveţi, dacă aveţi vreuna care să poată concura. Trimeteţi fotografia ei, la „Realitatea Ilustrată", strada C. Mille 7-9-11 pentru că s'ar putea ca astfel s'o fericiţi!

N. B. — Foto Studio Wells din Bucureşti face fotografii gratuite pentru concurente.

Concurentele din Constanţa ne vor trimite fotografii făcute numai la Foto Păsculescu.

IN GRADINA PUBLICA

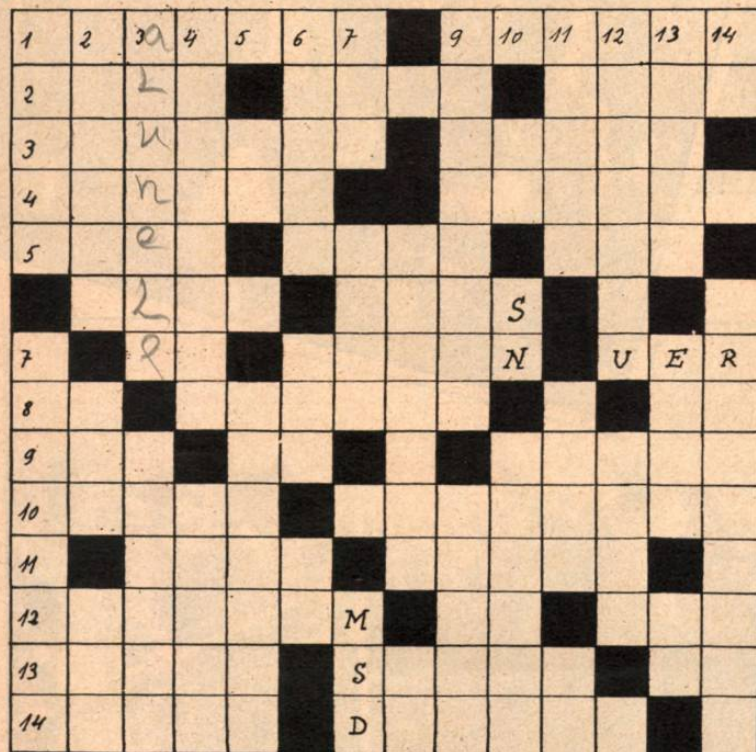
— *„Auzi, iubitul meu, cum flueră privighetoarea?"*
— *„Nu-i privighetoarea dragă, e bronşita mea".*

Incepând din numărul viitor „Realitatea Ilustrată" şi-a asigurat colaborarea uneia dintre cele mai reputate modeliste din străinătate şi revista noastră va publica săptămânal două pagini de creaţiuni originale de modă, care desigur vor interesa în gradul cel mai înalt publicul nostru femenin.

Pagina Jocurilor

CONCURSUL NOSTRU PE LUNA APRILIE

Problema I-a „Mărţişorul“

ORIZONTAL: 1) Mărţişor. — luna mărţişoarelor.

2) Ol. — culoarea uneia din aţele mărţişorului (nevinovăţie). — împodobi.

3) Obiect pe care superstiţioşii îl poartă la gât. — aşa cum e la culoare celălalt fir al mărţişorului (probabil ca să nu fie de deochiu!).

4) Caracudă (Buc). — trifoiu.

5) Numele grecesc al zeului Marte. — a prevesti norocul. — unul care a scăpat de potop.

6) Victoria armatei anglo-franceze asupra Ruşilor. — voiajor englez, explorator al regiunilor arctice (şi caricaturist).

7) Dânsa. — se află în faţa gării.

8) Pentru a fi fost înzestrat cu putere miraculoasă, se cerea ca fiind aruncat în apă, să plutească şi să fie înconjurat ca un cerc de aur. — naiu, atunci când este mai mititel. — notă muzicală.

9) In găseşti în refrenul cântecului „Omul când îi necăjit". — Interjecţie. — mergea ca... vrabia!

10) Platou în Italia, unde în timpul răsboiului mondial au avut loc patru lupte. — aşa cum este credinţa că mărţişorul aduce noroc.

11) Apără ochii de praf. — norocul adus de mărţişor.

12) Doctrina omului primitiv, de a da viaţă lucrurilor neînsufleţite. — posesiv. — regele şerpilor.

13) Râu în Franţa ce se varsă în Yonna, la Sens. — a-şi încerca norocul. — pomadă.

14) Ins dintr'un popor foarte civilizat care locuia în Mexic la venirea lui Cortez. — preoţi la vechii Celţi asupra cărora avea mare influenţă oul de şarpe, sub formă de amuletă.

VERTICAL: 1) Nu se prinde de cel ce poartă amuletă (credeţi?) — cel ce o găseşte, o ţintuieşte în pragul uşii, ca să-i aducă noroc (credinţă, în special. la cârciumar).

2) Mărţişor (atunci când e de salcie înflorită). — a dori cuiva noroc. — moft.

3) Mici semne negricioase pe obraz (fetele cred că le aduce mare noroc în viaţă). — metal preţios din care se fac mărţişoare.

4) Obiect căruia superstiţia îi atribuie o putere extraordinară. — simbolurile de pe mărţişoare.

5) ...caetera. — e întrebuinţat la curăţirea mărţişoarelor de argint.

6) Dădeam greş. — Poezie de T. Arghezi. — îmi iau tălpăşiţa!

7) Balaur aducător de furtuni. — superstiţie, aşa cum este interpretarea mărţişorului.

8) Cum ar trebui să fie întotdeauna, posesorul unui mărţişor?! — conjuncţie.

9) Obiectul pe care fetele îl atârnă la gât sau la mână în prima zi a lunei Martie. — numărul foliolelor ce trebuie să aibă trifoiul găsit, pentruca să-ţi aducă noroc.

10) Ca la No. 8. — anunţaţi.

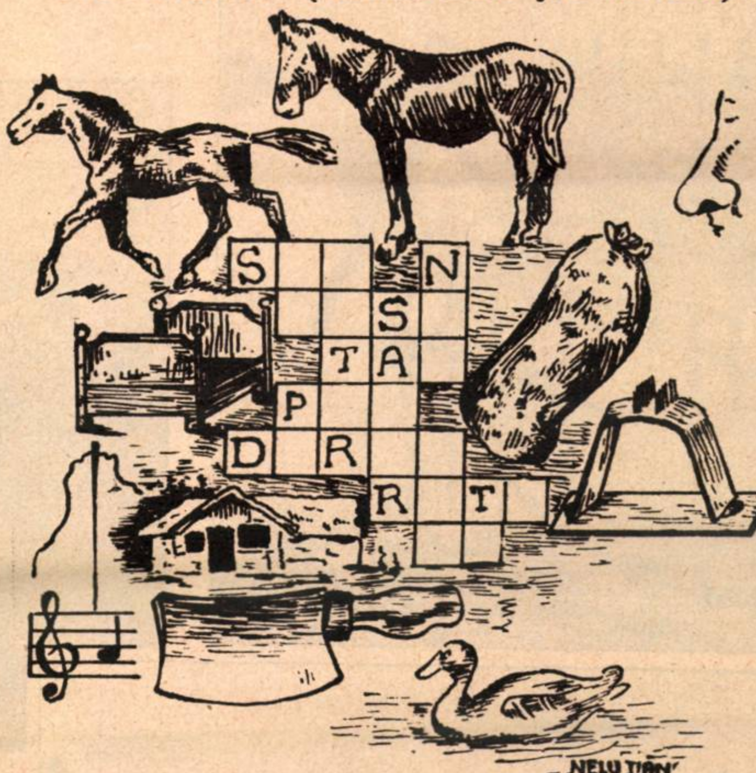
11) Mareşal francez (1628—1715). — nemuritoarea „Dunărea Albastră"!. — gust particular.

12) Când găseşti unul cu patru foi îl consideri ca „porte-bonheur". — oraş în Ungaria.

13) Talismane miraculoas întâlnite adesea în basmele româneşti. — căpetenie arabă. — credincioşi (fig.).

14) Tot dânsa, adică... ce de la No. 7 oriz.! — în luna Martie începe cel mai frumos anotimp (nu sunteţi de aceiaş părere?!)

Problema II (Cuvinte incrucişate ilustrate)

PROBLEMA III-a (Logogrife)

Se dau următoarele cuvinte şi litere:

FRICĂ, PASC, RICĂ, PASCĂ, A, L, RAS, LUNĂ, Ica, PA, Un A, CA, NA, A, A, A,.

Să se formeze trei logogrife.

Condiţiile de participare

Pot participa la premiile noastre toţi cititorii cari au deslegat jocurile publicate în două numere consecutive.

Rezultatul se publică lunar.

PREMIILE

Premiul I-iu: 300 lei, în numerar.

Premiul II-lea: 200 lei, în numerar.

Premiul III-lea: o sticlă cu apă de Colonia.

Deslegările se trimit timp de 7 zile, după apariţia numărului, al doilea .

Se va menţiona pe plic: „Secţia jocurilor".

DECE

Impiegatul: — *„Dece n'ai oprit trenul la peron?"*

Maşinistul: — *„Dar ce, vrei să iau şi eu gripa şefului de gară?"*

CUPON DE JOCURI

No. 322

Numele şi pronumele ....

....

Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: Str. Const. Mille 7—9-–11, Telefon 359/99
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevĕrul" S. A.

Din ȚARA

1) D-ra Smaranda Brăescu, cunoscuta parașutistă, fotografiată în Gara de Nord, la sosirea în Capitală. 2) Marele Voevod Mihai a luat parte la sfințirea drapelului voluntarilor a deleni; după sfințire, drapelul a fost decorat. 3) Unul din concurenții ciclo-crossului pentru campionat, luptând din greu prin băltoacele traseului. 4) La Academia de Agricultură a avut loc solemnitatea plantării pomilor. 5) Concurenții la ciclo-crossul pentru campionat, fotografiați înainte de start, în Piața Victoriei. 6) Cortegiul voluntarilor ardeleni, cari au luat parte la sfințirea drapelului lor. 7) Marele Voevod Mihai și colegii săi au luat parte la serviciul religios oficiat la biserica Boteanu, în ziua de 25 Martie (Buna Vestire).

(Fotografii I. Berman-Realitatea).

REALITATEA ilustrată

ANUL VII. No. 323
6 APRILIE 1933

10 LEI

PE GÂNDURI...

O TRAGEDIE în 50 minute

Iată cum îşi poate distruge cineva viitorul, din pricina unui simplu buton, care provoacă o întârziere fatală.

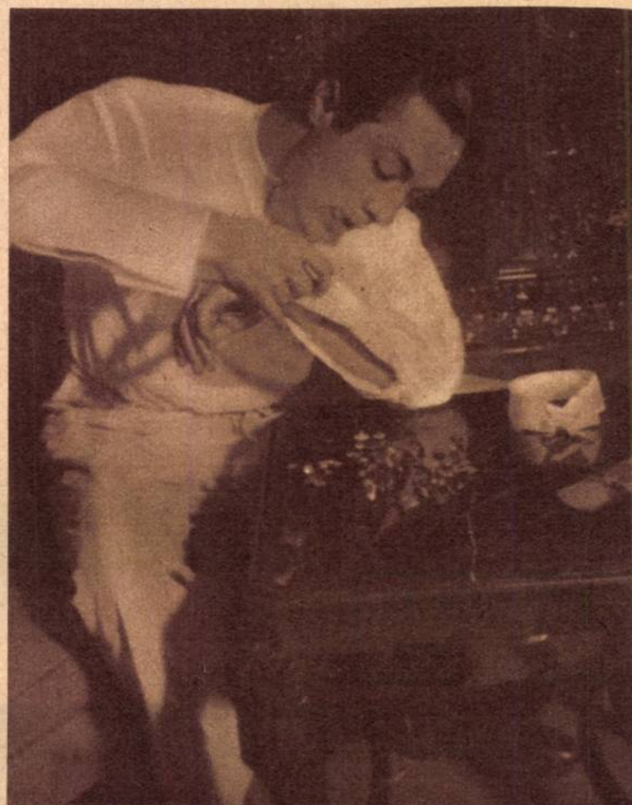
ŞI dacă Marga nu s'a decis încă să se căsătorească cu mine, — „o grădină de băiat", cum mi se spune, — este din cauza permanentelor mele întârzieri. Nu că n'aş fi perfect de bine intenţionat,

dar am moştenit dela tatăl meu, acel „dolce far-niente", cu care l-a obicinuit cariera lui parlamentară.

Astfel, dacă are întâlnire cu mine pe hippodrom, la cursa a doua, poate fi sigură că după darea rezultatului cursei a patra, voiu apărea şi eu la locul convenit.

Astă iarnă, la Predeal, întârziam regulat partidele de sky, la ceaiurile ei sosesc totdeauna după ce s'au cântat

toate plăcile, şi după ce ultimele exemplare de petits fours au fost consumate. Şi asta a decis-o, chiar dacă mă iubeşte cu cele mai sincere sentimente, să-mi refuze deocamdată mâna, până ce-mi voiu corija acest defect.

Dar acum s'a terminat !!!

Mi-a scris, m'a chemat. Desigur, tot pe mine primul !

... „şi cum avem invitaţi la masă, pentru orele 8 şi jumătate, te rog să fi la mine fix la orele 8, pentru a mai putea sta puţin de vorbă. Ţine-te de cuvânt, căci de punctualitatea ta, depind poate multe. Deci să fi exact la orele 8...."

Orele sunt 7 jumătate şi pentrucă sunt bine dispus, n'ar strica să aprind o ţigare...

Norocul meu cel mare a fost, de data aceasta, că sunt mai mult sau mai puţin ordonat şi mi-am pregătit din vreme fracul. Iată-mi toaleta completă, aranjată în perfectă ordine, pe divan. Nu-mi rămâne decât să îmbrac haina care mă prinde cel mai bine.

Dar, ca deobiceiu, trebue să-mi lipsească ceva. Tocmai butonul dela gât şi cum n'am prea mult timp de aşteptat, trebue să caut în colecţia de butoni vechi, ca să găsesc unul potrivit. Ce nu face omul ca să fie la timp, la întâlnirea pe care i-a dat-o iubita?!

Extraordinar, domnule! Când ţi-e lumea mai dragă, butonii nu vor să treacă prin manşete, care întâmplător sunt prea apretate. Şi pentruca să nu întârziem, facem uz de toate eforturile şi într'un târziu, succesul vine dela sine.

Dar, acum vine partea cea mai grea. Butonul dela gât e rebel şi de atâta trudă, gulerul alb şi imaculat a prins câteva pete foarte dubioase. Ia să vedem, domnule, dacă am lăsa deocamdată gulerul şi am începe cu pantofii, n'ar fi mai bine? Nu de alta, dar timpul nu stă în loc. Imi închipui cu câtă nerăbdare mă aşteaptă micuţa mea Marga....

In elanul meu vijelios am încălţat cu bine un pantof, dar cu al doilea merge mai greu, din cauza afurisitei mele de bătături. Cred că dacă Marga m'ar vedea suferind, pentru a-i place, ar înţelege cauzele permanentelor mele întârzieri. Incă un efort şi gata!! Ei, drăcia dracului! Poftim! Mi s'a rupt şiretul De unde naiba să iau un altul acum ?

Ce mai încolo, încoace, din toată garderoba mea s'a ales praf şi pulbere şi speranţele mele s'au spulberat, au căzut în apă.

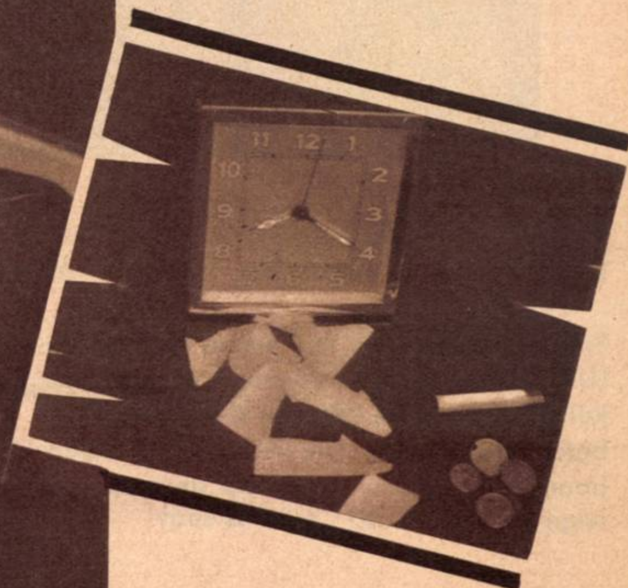
Domnilor, orele sunt 8 şi 20. Din cele patru ţigări nu mi-a mai rămas decât una. Aţi fost martorii martiriului meu şi aţi văzut că am făcut tot ce mi-a stat în putinţă, pentruca să ajung la timp. Am pierdut din nou trenul. Odată cu şiretul de ghete am rupt o legătură de dragoste neţărmuită, care se putea transforma într'o căsătorie destul de ideală. Dacă n'ar fi existat butonii de guler, poate aş fi fost astă-seară cel mai fericit logodnic. Şi pentrucă nu-mi rămâne altceva de făcut voiu sărbători cu ultima ţigaretă care mi- mai rămas liberta-
voiu sărbători cu ultima ţigaretă care mi-a mai rămas liberta-

Marga mă iubeşte... şi totuş...

DR. K. S.

Ciorapul se întinde când îndoiţi genunchiul, când vă aşezaţi, când îl prindeţi mai strâns în jaretieră. Când însă ciorapul şi-a pierdut elasticitatea, nu se mai poate da după picior şi astfel se întâmplă să scape câte un ochiu.

Vai!...

Mi-a fugit un ochiu!

Ştiţi de ce aveţi astfel de ghinioane?

Ciorapul nou este elastic, se dă după picior, stă frumos întins. Când îşi pierde însă elasticitatea, firul de mătase devine dur, în loc de a se întinde se rupe şi uşor scapă un ochiu, cauzându-vă o grijă supărătoare: remaille-atul.

Fulgii de săpun LUX sunt special fabricaţi pentru a menţine calitatea iniţială, adică elasticitatea ciorapilor, culoarea şi fineţea păstrându-i timp îndelungat ca noui. In felul acesta chiar cel mai scump ciorap devine ieftin.

Veţi purta ciorapii încă odată atât de mult

dacă veţi şti să-i îngrijiţi.

Ciorapii trebuiesc spălaţi după fie-care întrebuinţare. Transpiraţia şi praful schimbă culoarea ciorapului şi atacă mătasea.

Frecând ciorapul cu o bucată de săpun îi distrugeţi elasticitatea, mătasea îşi pierde fineţea, devine aspră, se decolorează, firul stă întins, se poate rupe uşor şi ciorapul nu mai poate îmbrăca piciorul în mod estetic.

Spălând cu fulgii de săpun LUX nu este necesar să mai frecaţi.

Observaţi modul de întrebuinţare. Soluţia LUX menţine elasticitatea, culoarea şi fineţea mătăsei.

Dessous-uri superbe, veşnic noui!

Spălaţi dessous-urile fine numai cu fulgii de săpun LUX. Le veţi avea întotdeauna ca noui. Nu neglijaţi de a le spăla cât mai des. Transpiraţia îmbibată strică enorm, taie mătasea, o pătează. Ce poate fi mai plăcut ca o rufă de corp spălată cu fulgii de săpun LUX! Ce miros suav!

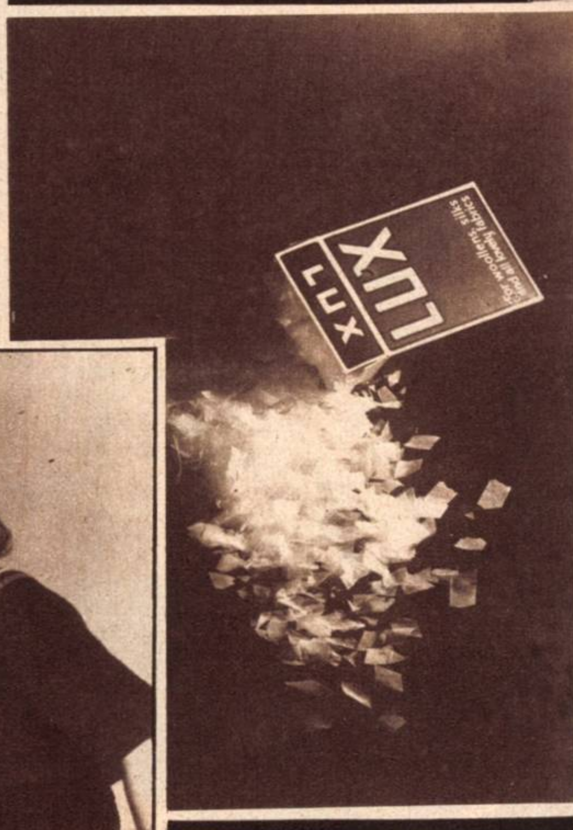
PULLOVERE modele noui

de la casa MILKER-DJABOUROV, Bucureşti

Dreapta: Vestă vărgată, marron, beige, alb şi coraille, cu doi nasturi de metal. Pullover gri-alb-negru, cu mâneci complect negre.

O primă grijă însă înainte de a spăla: controlaţi dacă iese culoarea, înmuind un colţişor în soluţia de LUX.

Normă de prima importanţă pentru îngrijirea lenajurilor: spălaţi-le des, daţi-le aspect nou, atrăgător. Transpiraţia şi praful le ruinează. Lenajurile spălate în apă rece nu sunt nici higienice şi nici cu adevărat curate. Mijlocul de absolută încredere pentru spălatul lenajurilor fine este LUX, acei fulgi de săpun fini şi puri.

Jos: Bluză albă, cu bretele roşii. Pullover negru, coleretă mare, vărgată cu diverse culori.

Spălatul în sine este foarte simplu: Dizolvaţi fulgii de săpun LUX în apă fierbinte, adăugaţi atâta apă rece, până ce soluţia devine căldicică. O lingură de masă este suficientă pentru 2 litri apă. Inmuiaţi apoi pullover-ul, jacheta, bluza, .şalul, în fine lenajul ce doriţi a spăla, în soluţia astfel preparată şi purtaţi-l dintr'o mână în alta, strângându-l uşor, fără însă a freca sau a stoarce. Dacă lenajul este foarte murdar, sau dacă s'a consumat spuma, întrebuinţaţi o nouă soluţie; nu adăugaţi fulgi curaţi la soluţia odată întrebuinţată. Când lenajul este curat clătiţi-l bine în trei ape căldicele.

De cea mai mare importanţă este tratarea lenajurilor după spălat. Nu le stoarceţi niciodată, ci presaţi uşor cât mai multă apă din ele. In mâneci şi buzunare, cât şi între partea din faţă şi partea din spate, introduceţi cârpe curate şi punând lenajul spălat pe un prosop curat, faceţi-l sul. Presând din nou uşor, restul de apă se va depune în cârpe şi în prosop. Scoateţi apoi cârpele, daţi bluzei, pullover-ului etc. forma ce doriţi şi întindeţi bucata culcată (niciodată agăţată) însă nu la soare şi nici în apropierea focului.

Dacă respectaţi aceste prescripţiuni, lenajurile Dv. vor arăta mult timp ca noui şi veţi avea într'adevăr plăcere de ele.

NU MĂ VOI CĂSĂTORI NICIODATĂ
spune Ramon Novarro

Acum când e pe punctul de a părăsi ecranul, Ramon Novarro s'a schimbat mult de tot. In decurs de un an a devenit cu totul alt om, iar în momentul de față e convins că nu se va îndrăgosti niciodată și că va rămânea toată viața un celibatar.

ACUM un an Ramon trăia la un loc cu familia sa, și dacă i s'ar fi spus că se va separa într'o zi de ea, ar fi respins ideea ca pe o imposibilitate. Astăzi însă, ocupă singur o casă proprie.

Acum un an, Ramon era foarte tânăr, — un idealist, un vizionar. Astăzi, e mai puțin tânăr, iar vizionarul idealist s'a estompat, făcând loc unui practic om de afaceri, cam apăsat de griji și hărțuit de răspunderi.

Nu mai departe decât acum un an, se mai credea încă în răspovestita legendă că ar fi plănuit să intre într'o zi la mănăstire, să înceapă o viață monahală. Ramon răspunde însă acum cu un emfatic NU la toate aceste svonuri ce circulă pe socoteala lui și care au fost în mare parte lansate de către departamentul de reclamă al casei pentru care lucrează.

„Asta nu înseamnă însă" adaogă actorul, „că sunt mai puțin religios. Dimpotrivă, simt că niciodată n'am avut noi oamenii mai multă nevoe de Dumnezeu ca acum".

Celelalte svonuri ce s'au publicat cu privire la Ramon acum un an, vorbesc de extraordinarul lui devotament pentru numeroasa sa familie — mama, tatăl, și cei nouă frați. Și, poate că într'o zi va apărea o poveste semi-romantică, în care se va descrie Fata Ideală pe care Ramon a sperat s'o întâlnească și s'o ia de soție.....

Devotamentul lui Ramon față de familia sa a rămas tot atât de fervent ca și înainte. A simțit însă la un moment dat, că avea nevoe de singurătate, de un colțișor unde să poată trăi neturburat o viață proprie. A simțit că nu mai putea suporta apăsarea atâtor alte vieți, a atâtor alte probleme străine, a intensei mișcări ce se producea în jurul lui. Și atunci și-a cumpărat o vilă pe colinele Hollywoodului, pe care a mobilat-o după ultima modă și unde trăește singur, numai cu doi servitori, care-i îngrijesc de gospodărie.

Această despărțire de „arborele familiei" s'a făcut fără discuții și fără vre-o explicație. Mama lui Ramon e una din acele rare femei care nu-și tortură copii cu întrebări și nu uzează de autoritatea pe care maternitatea le-o dă asupra lor. Atunci când acest fiu mai mare s'a depărtat de casa ei, pentru prima dată în viața lui, înțeleapta bătrânică a înțeles nevoia lui de singurătate, de spațiu, pentru a respira și gândi. Hotărîrea actorului de a rămânea celibatar, are la bază tot marea-i dragoste și grijă pentru familia sa.

— „Au circulat multe svonuri", îmi spunea el deunăzi, cu o voce tristă și obosită, „în sensul că atunci când voiu întâlni fata „hărăzită de zei", mă voiu căsători. Dar pentru mine nu va exista niciodată o asemenea femee, pentrucă *n'am să mă însor niciodată. N'am fost niciodată îndrăgostit și nici nu voiu fi.* N'aș fi putut face o asemenea afirmație acum cinci ani, întrucât există o vreme când suntem foarte puțin siguri de sentimentele noastre și când n'am putea face profeții asupra felului cum vom privi mâine viața. Timpul acela a trecut însă pentru mine. Sunt acum destul de adult pentru a simți apropierea lui Eros. Și dacă-l voiu auzi vreodată venind — ceeace nu e exclus — voiu lua-o la goană și voiu fugi chiar de ar fi să străbat în această cursă o jumătate din planetă.

Aceasta ar fi singura atitudine cinstită pe care aș putea-o lua într'o asemenea circumstanță. Am de întreținut unsprezece oameni — unsprezece persoane care n'au lat sprijin în afară de mine: părinții, cei cinci frați și cele patru surori. In asemenea condițiuni, căsătoria devine o imposibilitate. Cei doi frați mai

Dr. sus: *Idolul femeilor — fochist;* dreapta: *Ramon Novarro între doi colaboratori ai săi;* jos: *în noul său film „Omul dela Nil".*

mici ai mei sunt tocmai pe punctul de a-și termina studiile. Unul a părăsit tocmai universitatea, iar celălalt a terminat în Iunie. Ei sunt copiii mei — mândria mea.

„Cel mai mic dintre frați, vrea să devină architect. Am mare încredere în talentul lui și intenționez să-l iau cu mine în călătoria pe care o voiu face prin Europa în primăvară — după viitorul și, — cel puțin pentru un timp — ultimul meu film. Ii va servi cred mult să vadă frumoasele clădiri ale marilor metropole din vechiul continent, și apoi, după ce ne vom fi întors, sper să pot forma o mică societate pentru el, să-i aranjez birouri și să-l lansez.

N'AM AVUT NICICÂND INTENȚIA UNEI CĂSĂTORII

Dacă Dumnezeu ar fi vrut să mă căsătoresc și să am copiii mei, nu mi-ar fi dat acești „fii gata făcuți". Așa gândesc acum și așa am gândit întotdeauna.

Dar căsătoria nu mi se rufuză numai din motive de ordin financiar: mai e răspunderea morală a celor unsprezece vieți ce depind de mine. Dau tot ce am familiei mele, fără să mă simt însă un sacrificat — te rog să nu mă înțelegi greșit. Dimpotrivă, simt o mare bucurie că am fost menit să fac ceeace am făcut — că mi s'a dat puterea s'o fac. Dar nu mi-a mai rămas nimic de dat altora.

TOATE ASTEA AU FĂCUT SĂ NU MĂ INDRĂGOSTESC NICIODATĂ

Trebue să pară multora foarte curios faptul, că un bărbat tânăr, care se învârtește în mijlocul atâtor femei frumoase, nu se îndrăgostește violent, cel puțin odată în viața lui. Dar eu n'am nici timpul și nici energia pentru așa ceva, și dragostea reclamă o mare putere de concentrare.

„De când mă știu, am fost mereu absorbit în fiecare clipă a vieței mele, de probleme a căror rezolvare mi se ridica imperioasă înainte. La început s'a ivit necesitatea de a-mi câștiga existența, ceeace m'a adus după diferite încercări, în cinematograf. Apoi am fost absorbit de micul meu teatru, de diferitele necesități spirituale ale fraților mei, de muzică și literatură. Intr'o viață ca a mea, nu mai putea rămânea loc pentru romantic.

„Am întâlnit adesea fete care mi-au plăcut, dar mai înainte de-a-mi da bine seama de asta, se ivia ceva care-mi absorbia în întregime toată energia și sentimentul muria repede.

„In momentul de față, sunt foarte obosit. Am o senzație de gol și mă simt oarecum descurajat nu în privința activității mele cinematografice în genere, ci în privința filmelor pe care le-am turnat în ultimul an. M'am săturat de stereotipul „Don-Juan mieros" pe care am fost silit să-l interpretez mereu, dela o vreme încoace. Mi-a plăcut în schimb mult „Song-Daughter" în care am turnat cu Helen Hayes, sub regia lui Clarence Brown. Rolul tânărului Chinez mi-a dat ceva *de făcut*, mi-a dat ocazia să *creez*.

„Mai am încă un film de turnat, acum, la începutul primăverei. Se va numi după câte știu „Omul dela Nil" și are un scenariu destul de interesant. Imediat ce termin cu acest film, plec spre Europa într'un turneu de concerte. Imi voiu realiza astfel un vechiu vis. Simt că am stat prea mult pe loc. Am nevoie de orizonturi noui, am nevoie de o reîmprospătare.

„Lucrez la programul concertelor mele în fiecare clipă liberă. Sper să stau în Europa cel puțin trei ani. Poate că vocea mea nu garantează un angajament atât de lung, dar sper că interesul pe care-l trezește o stea de cinema, va fi suficient pentru a atrage publicul.

JAMES GRAY

CHINEZII IN INFERN

Infernul este reprezentat şi în legendele vechi chineze, aproape identic cu viziunile marelui Dante. Există numai câteva diferenţe de... procedură satanică.

ŞI CHINEZII au imaginat şi descris, în felul lor şi cu un belşug neîntrecut de amănunte pitoreşti, chinurile ce li se rezervă păcătoşilor, oaspeţi fără voe şi pentru veşnicie ai iadului subpământean... Cruzimea instinctivă a raselor asiatice a inspirat supliciile cele mai rafinate. Afinităţile între diferitele genuri de pedepse, pe care Dante Allighieri le hărăzeşte tuturor păcătoşilor, vizitaţi printre flăcările infernului de marele poet italian împreună cu credinciosul lui Virgiliu, şi acelea ce se practică din timpurile străvechi în China, apar destul de evidente, atât în operile pictorilor cât şi în stampele antichităţii.

Aceste documente constau în suluri mari de hârtie cartonată, pictate de mâna unor artişti anonimi, dintr'o epocă încă necunoscută, cari au trăit însă cu siguranţă înaintea lui Dante. Dar în vreme ce poetul clasic al Italiei descrie în versuri întâmplările minunate ale călătoriei sale subpământene, desenatorii chinezi au reconstituit-o în tablouri.

Satana e înfăţişat pe tron, având în dreapta-i pe secretar, iar de jur împrejur cercul judecătorilor cari alcătuesc tribunalul. Cu toţii sunt în aşteptarea sufletelor osândite în care demonul morţii le călăuzeşte prin întunericul veşnic. Secretarul, e un diavol rutinat în ale... biurocraţiei: fiecărui condamnat care trece prin faţa lui, îi însemnă într'un registru nelegiuirile făptuite pe pământ şi eventualele pedepse care îl aşteaptă. După această ceremonie de... identificare a păcătelor, i se pune fiecăruia un „jujeu", în jurul gâtului, apoi sunt târîţi înaintea ierarchului suprem, pentru judecata din urmă, de la care nu se poate abate nimeni.

Delicvenţii minori, asupra cărora apasă păcate grele, de neiertat, sunt grupaţi într'un fel de teasc şi, în timp ce o trupă de diavoli pitici le va imputa crimele făptuite pe pământ, „aparatul" învârtindu-se, va face din mormanul acela de suflete vinovate o băltoacă de nămol desgustător.

Cei lacomi, îndură o soartă cumplită care stârneşte mila: călăul lui Belzebuth le spintecă pântecele şi expune... conţinutul vederii încremenite a celorlalţi păcătoşi din categoria lui. Spuneţi şi dv. dacă nu e prea exagerat !...

Oricât de straşnice sunt, nu stârnesc nici un fel de milă pedepsele monstruoase ce se atribue calomniatorilor. Aşa dar, taie-i în bucăţi, iubite Satan al chinejilor, căci nimeni nu se va jelui!

Femeilor cari nu ştiu să tacă (răul e vechiu şi dovedeşte că limba lungă a femeilor exista şi în China legendelor!) amabilelor doamne cari ani şi ani de-a rândul şi-au găsit desfătare în slujba bârfelilor celor mai desfrânate, judecătorul chinez nu le face nici un rău: le taie numai limba, ceeace întâmplându-se în împărăţia neagră a infernului, lasă păcătoasa cu desăvârşire indiferentă. Pentru bărbatul care poartă aceeaş vină, pedeapsa e mai gravă, după cum e drept şi firesc să fie. A-i tăia organul vorbirei, n'ar fi de-ajuns; de-aceea, pentru mai multă siguranţă, e ţintuit pe cruce şi i se scoate limba afară, pe o lungime de câţiva metri, iar peste ea trece un ţăran cu plugul tras de un câine: terenul rodnic al minciunii e brăzdat până în măruntae, de către unealta care dă naştere pâinii. Şi cum nu e încă destul, laşul calomniator e biciuit, în cele din urmă până la sânge, în timp ce victimele lui dansează de bucurie, asistând la atâtea suplicii. Ce filozof şi spăimântătorul Belzebuth galben al antichităţii! Galben de două ori: pentru culoarea pielii şi pentru modul cu totul deosebit de a concepe „spectacolul" pedepselor. Dar... care „spectacol" dramatic nu e... galben ?

S'a vorbit la începutul acestui articol de unele analogii exterioare, între pedepsele danteşti şi acelea ale infernului chinez. Ca observatori imparţiali, ţinem să precizăm cu această ocazie că autorul „Divinei Comedii" n'a ştiut niciodată de existenţa (la Pecking) a alegoriilor chineze pe cari un fotograf indiscret trebuia să le descopere în 1933 !...

Dacă s'ar putea face vreodată o confruntare între morala Dantescă şi morala chineză, în raport cu problema păcatului şi a pedepsei, ar trebui să examinăm construcţia infernului lui Dante în comparaţie cu iconografia chineză; dar este evident că reprezentarea lumii orientale a lui Pluton, ni se înfăţişează în chip sumar, dacă nu chiar lipsită de oarecare poezie. Artistul chinez nu s'a gândit la măreţia subiectului, în raport cu chestiunile de ordin moral şi teologic cuprinse în el, ci s'a mulţumit să-şi transcrie viziunea ce-o avusese despre tărâmurile întunecoase, inspirată şi ea dintr'o tradiţie ce-şi are rădăcini aproape în toate popoarele lumii, căutând să-i înzestreze pe judecători şi păcătoşi cu caractere potrivite mentalităţii populare, astfel ca să isbească numaidecât fantezia.

G. R.

Spioni și SPIONAJ

Lucrările publicistului francez Robert Boucard, ne servesc pentru a prezinta cititorilor noștri câteva fapte și scene ale spionajului mondial care își întinde urzelile până în cele mai indepărtate colțuri, până în cele mai nebănuite adâncimi. Și acestea vor fi cu atât mai interesante, cu cât zilele trecute s'au desbătut în Cameră, peripețiile afacerii Skoda.

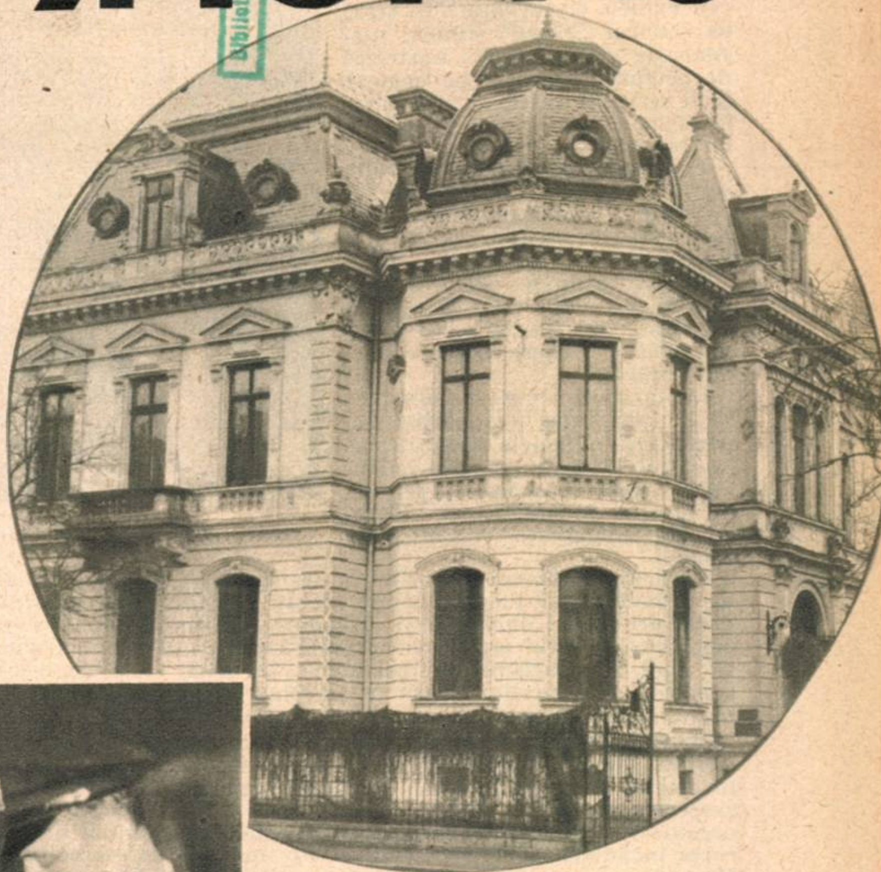
DESPINA Davidovici s'a născut pe malurile Bosforului, în culori de vis, în trai de patriarhi. Și cum a murit?

Despina Davidovici, fată instruită, captivantă, s'a măritat — numai la 17 ani — cu francezul Paul Storch care a cunoscut-o la Contantinopole. A părăsit Turcia pentru Franța. Paul Storch o iubia pe mica fetiță de pe Bosfor și o vroia curată pentru dragostea lui.

Ce demon a împins-o pe Despina Davidovici, la începutul războiului din 1914, să se lepede de datoriile față de soțul ei atent, față de patria-i adoptivă?

Inșelat dânsul, înșelată și țara lui, francezul Paul Storch a divorțat de mica turcoaică. Și aceasta își începu calea, deschis.

Pasăre călătoare, strălucind de frumusețe, excitând curiozitatea pretutindeni, Despina Davidovici, „frumusețea turcă", nu se oprește prea mult într'un oraș, nici prea mult într'o țară. Serviciile Majestății Sale Kaiserul au nevoie de multe, de documente, de informații, de conștiințe corupte. Ici sub numele de doamna Mézie, colo sub numele de doamna Hesketh și în altă parte sub numele baronesei de Bellaville Despina Davidovici face curse între Paris și Madrid, între Roma și New-York, mereu surâzătoare, mereu anturată, primită pentru frumusețea-i fără egal, o frumusețe de orient în auroră, și pentru o distincție de majestate. Lucru de necrezut, subjugă și femeile odată cu bărbații. E prietena multor ofițeri suspuși, multor diplomați de diverse nuanțe. Cine se miră? Despina Davidovici e încântătoare. Și trăiește într'o desfășurare continuă de lux, de fast.

Sus: *Reprezentanța generală a uzinelor „Skoda", în București*

Sus: *Locotenentul James din armata americană, este dus la moarte, pe scaunul electric;* dreapta: *degradarea maiorului Vărzaru, unul dintre spionii descoperiți în ultima vreme la noi.*

Remunerațiile îi sunt mari. Dar și serviciile aduse Germaniei sunt mari. Ici, un document prețios, colo un plan, chiar câte un cuvânt între două cupe și două sărutări. Despina știe să mângâie capul unui bărbat care adoarme din senin — în brațele ei, știe multe. Și mai ales, știe — fără pereche — să se evaporeze ca un fum.

Sleeping-cars au funcționat și în timpul războiului. Pentru Despina Davidovici și pentru alții. „Frumusețea turcă" se servește des de ele, încântă una după alta multe capitale, pătrunde în multe saloane închise. E stea.

Brusc, dezastrul. Supraveghiată în Spania, se refugiază la New-York, descoperită din nou la New-York, zboară la Washington. Și atât. La Washington i sa' tăiat perspectiva. Orizontul i se rezumă la gratiile și zidurile unei celule de închisoare, și relațiile, la vizitele gardienilor.

Despina Davidovici n'a șoptit nici un cuvânt. Frumusețea ultimă. Presată prin toate mijloacele, opuse tăcere. Reședința în închisoare îi fu totuși prelungită în speranța unor mărturisiri.

Intr'o frumoasă dimineață însă, Despina fu găsită întinsă în celulă, în agonie. Muri fără să scoată un cuvânt. Născută în orientul de enigme, și moartea i-a fost o enigmă.

Cine o poate deslega? Care-i mâna fantomatică care a dat tăcerea veșnică celei ce nu trebuia să vorbească nici odată, cu nici un chip?

MISS Flora e, deocamdată, mai norocoasă. Mai trăieşte. E drept, se află în serviciul omnipotentului „Intelligence Service" al Angliei.

Femeia aceasta cu ochii albaştri şi părul de corb, de unde vine? Nimeni nu poate spune. Care-i numele ei adevărat? In afară de sonorul „Flora", nimeni nu-i cunoaşte vreun altul. Austriacă de origină, serveşte pe englezi. Şi îi serveşte astfel, încât a ajuns în primele rânduri ale spionagiului britanic.

Frumoasa aceasta are la activ isprăvi frumoase. Câteodată înregistrează şi un eşec. Rar însă. Nostimă e o păţanie de a ei în Elveţia.

Florei, în Iunie 1915 îi veni gust să se plimbe prin Elveţia. Şi s'a făcut cum s'a făcut că a întâlnit acolo pe un oarecare doctor Ehrardt.

Lupta începu cum natural era să înceapă între un bărbat important şi o femeie seducătoare. Doctorul Ehrardt era, din întâmplare, capul spionajului german în Elveţia. Incântătoarea Flora, tot din întâmplare, era în solda Angliei.

Un spion prins în Ungaria e dus în faţa plutonului de execuţie.

Ehrardt nu rămase insensibil la desfăşurările de graţie ale atât de promiţătoarei Flora. Dorinţa încolţi într'însul mai puternică decât prudenţa-i obişnuită şi obligatorie. Şi, contrar tuturor obiceiurilor, doctorul invită pe îndrăcita femeie, într'o prea frumoasă seară, în apartamentu-i particular. De notat că apartamentul acesta nu era dereticat decât în prezenţa lui pentru a nu se distruge, spune dânsul, „colecţiile arheologice".

Indepărtându-l o clipă din odaie, sub un pretext de femee, pe subtilul doctor, Flora puse mâna pe ceeace crezu ea că n'ar fi tocmai de dispreţuit din „arheologia" stimabilului Herr Doktor, respectiv pe câteva documente de mare importanţă interesând organizarea spionajului german în Elveţia. Care nu-i fu însă mirarea încântătoarei Flora, când se văzu înhăţată de secretarul lui Ehrardt, care ascuns sub o draperie, o supraveghiase prea bine. Prinsă asupra faptului, Flora oferi un „rancon": divulgarea secretelor spionajului englez. Ehrardt ţopăi de bucurie. Şi Flora îi spuse la gogoşi, să se sature... Se distra, biata fată. Şi neputându-şi servi şefii într'un fel, îi servi într'altfel. A induce în eroare pe un contraspion e foarte mult.

Cu alt prilej, Flora van Roland — remarcaţi că a devenit subit olandeză — lovită de un acces de dragoste, nu-i precupeţi comandantului crucişetorului german „Kronprinzessin Cecilia" graţiile ei. Mai ales că avea neapărată nevoie de un oarecare cod secret al marinei germane...

Ceeace nu i-a reuşit la doctorul Ehrardt i-a reuşit însă pe bordul unui crucişător. Şi codul secret furat în mod elegant de Flora ajunse tot atât de elegant în mâinile şefilor „Intelligence Service" ului.

Bătălia maritimă dela Jutland — hotăritoare — fu câştigată de englezi. Rolul subtilizatoarei codului secret german nu era, în afacerea aceasta, din cele mai neînsemnate.

Miss Flora continuă cu operaţiile sale.

Prin care oraş al continentelor o fi fiind oare acuma?

PE banca acuzaţilor, în faţa unor judecători din Chicago, două figuri hermetice. Robert Morris şi locotenentul James.

Locotenentul James este prins pe un mare vapor cu o cantitate de dinamită. Vasul, care transportă trupe americane spre Franţa, urma să fie scufundat. Locotenentul James lucra din ordinul lui Robert Morris. Două nume care ascund doi germani.

Intrebat de ce-l alesese pe locotenentul James pentru realizarea unui plan care trebuia doar să-l coste viaţa şi pe acesta, Robert Morris răspunde, mişcând numai din buze:

— Fiindcă e fiul meu.

Scenele spionajului sunt câteodată sguduitoare.

RUSIA, pe cât era de colosală, pe atâta gemea sub un imens călcâi. „Tătucul" ţar stăpânia cu cnutul pe care-l mânuiau oamenii săi. Ţarina îl domina pe împăratul bătut de vânturi. Mişcările revoluţionare, conduse de tinerimea studioasă şi de elita intelectuală a imperiului, clocotiau. Siberia se popula peste măsură, jandarmii se înmulţiau şi dânşii. Peste capete se agita o imensă aripă, mânjită de sânge.

Şi nihiliştii atentau, atentau mereu.

In halul acesta, Rusia intrase în marele războı, popor imens de prin munţi şi de prin stepe, cu armatele sub comanda marelui duce Nicolai.

Rusia a trăit pe vremea războiului zile de dureroase trădări. Rasputin şi Ţarina. Un ţar neputincios. Şi pe urmă marele, răscolitorul scandal al ministeriatului Sukhomlinof.

Sergiu Nicolaievici Miasoiedof, de veche şi curată viţă aristocratică a fost însă prins trişând la cărţi. Trişeurul a fost eliminat din armată! Exclus din corpul cavaleriei, reuşeşte însă să fie numit căpitan de jandarmi la Wierzbolowo, localitate la frontiera germană.

E vamă şi afacerile încep. Sergiu are nevoe de protecţii multe, de bani mulţi. E ambiţios.

Cucoanele elegante care introduc din călătorii mărfuri de contrabandă, găsesc în Miasoiedof un protector. Astfel se fac relaţiile la Petrograd, la Kiew, la Moscova.

Contrabanda o face şi în cont propriu. Se deplasează adesea până la cel mai apropiat oraşel german, de unde aduce băuturi şi altele. Totul merge strună. Şi o cunoaşte, tot cu prilejul unui scandal de vamă, şi pe frumoasa Catherina Dimitriewna Butowicz, soţia unui inspector al şcoalelor şi viitoarea nevastă a marelui trădător Sukhomlinof.

Prin contele von Hohenau, şambelan al lui Wilhelm II, ajunge să vorbească cu Kaiserul, care-i spune:

— In vederea conservării monarhiei, căci eşti, nu-i aşa? —monarhist convins — trebuie să ne ajuţi pe noi, germanii, cari suntem singurii prieteni ai Rusiei. Furnizează-ne deci documentele şi informaţiile cutare şi cutare".

Bani berechet. Prin legătura cu Catherina Dimitriewna, nevasta deacum a ministrului de războı Sukhomlinof, Miasoiedof reuşeşte să părăsească Wierzbolowo fiind numit secretar general al ministerului de război.

Sukhomlinof, ministrul, este în solda Germaniei. Nevastă-sa la fel. Iar Sergiu Nicolaievici Miasoiedof lucrează cu ei. Pe front însă, armatele ruseşti sunt distruse în lupte contra germanilor.

Sărman colos rusesc, cineva a spus că erai un colos pe picioare de lut. Trădătorii şi spionii îţi mişunau în cap. Un călugăr murdar ţi-a fost stăpân.

Miasoiedof, la urmă, n'a mai putut fi acoperit şi a compărut în faţa unei judecăţi. Osânda i-a fost moartea.

Fostu-i-au de ajuns frumoasei Catherina batistele de mătase pentru a-l plânge? Plânsu-l-a oare? Stranie împerechere de gânduri, la ce aţi dat naştere?

C. 25" înlesnise evadarea dintr'o închisoare franceză a unui prinţ de Prusia, arestat pe teritoriul francez pentru spionaj. Da, şi un prinţ de Prusia a făcut spionaj. „C. 25", agentul francez, l'a eliberat din ordin, în vederea unor scopuri de utilitate mai mare decât încarcerarea şi chiar executarea unei mlădițe domneşti duşmane. „C. 25" putea astfel intra în graţia prinţului şi în secretele ţării sale. Şi a intrat. Până ce, rolul îndeplinit l'a părăsit deodată.

In noaptea dinspre 18 Iulie 1919, Ioachim prinţ de Prusia şi dânsul, al 6-lea fiu al lui Wilhelm, nu putea dormi. Măsura în lung şi în lat cabinetul lui din vila Leignitz, la Potsdam. In faţă i se ridicau văluri şi umbre. Se mişca aiurit, cu ochii căscaţi, şi se ciocnia de ziduri, de mobile.

Tot aiurând, s'a sinucis.

Nefericit prinţ Ioachim al Prusiei, nu-i oare agentul francez „C. 25" cauza misterioasă şi nespusă a morţii ce ţi-ai dat'o?

NOAPTEA e adâncă. Intr'un colţ obscur al unui culoar de tren, cineva apropie precaut o mână de un ochiu. Miracol, ochiul se scoate. O fiţuică mică de hârtie, primită la staţia trecută pe nevăzute, intră în cavitatea oculară şi ochiul se pune la loc. In colţul obscur nu mai e nimeni.

Pe culoar, un domn elegant se plimbă şi fumează dintr'o ţigară de foi. Trenul şuieră.

Peste patru zile, domnul fără nume va fi ciuruit de 12 gloanţe englezeşti, lângă un zid.

B. G.

PROGRESĂM! ŢIGANII LĂUTARI AU UN „CONSERVATOR“

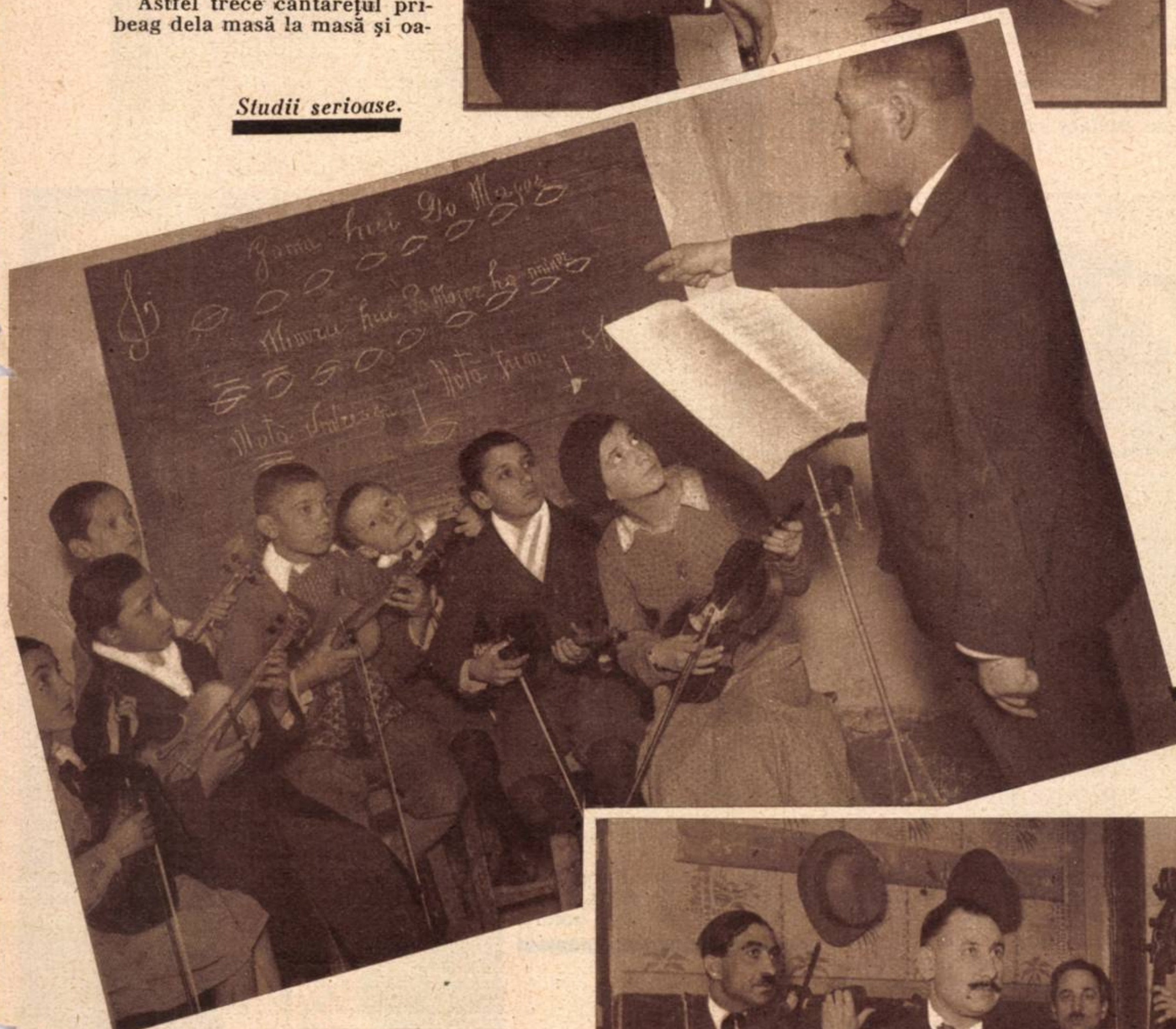
Aţi auzit de conservatorul ţiganilor lăutari? Este într'adevăr o revelaţie, pe care o prezentăm în cele ce urmează.

SEARA, târziu, întâmplarea te-a aruncat într'unul din restaurantele modeste ale Capitalei.

Iţi sorbi liniştit cafeaua şi prin fumul de ţigară întruchipezi calde imagini de vis. Tresari. Un bărbat cu chipul bronzat şi vioara sub braţ ţi-a răsărit la câţiva paşi. Se înclină. Pauza care urmează o socoteşte drept încuviinţare şi arcuşul începe să alunece pe coarde lin, unduios, melancolic, îngăimând o poveste de iubire care nu mai poate reînvia decât pe note. Astfel trece cântăreţul pribeag dela masă la masă şi oa-

Studii serioase.

menii dornici încă de duioşie ascultă cu o frântură de religiozitate cântecul de dragoste, din poezia căruia se desprinde tot mai clar imaginea părinţilor şi bunicilor noştri.

Dacă radio a apărut ca un factor puternic de concurenţă, tradiţia nu poate fi înăbuşită. Ani îndelungaţi încă ne vor mai suspina la ureche cântecele de inimă albastră.

Dar de pe urma prăbuşirilor ies veşnic forţe noui la iveală. Rasa care poartă beţia melodiei în sânge nu vrea să piară şi s'a aşezat la muncă. Fiii lăutarilor au astăzi un conservator al lor. Veţi bănui poate că la mijloc e o simplă glumă. Copiii şi tineretul au început să înveţe notele sub conducerea unui profesor şi'n ochii lor negri, ca smoala, citeşti pasiunea ţelului urmărit cu înfierbântare.

— „La Viena, Budapesta şi Londra sunt bande celebre de lăutari, plătiţi regeşte. De ce să nu ne formăm şi noi taraful nostru de pomină?“... mi s'a destăinuit, cu dinţii strânşi un muzicant.

Şi-am pornit nu fără curiozitate să vizitez şcoala răsărită ca din pământ, fără fonduri, fără subvenţii, fără local propriu, cu singura bază de statornicie: sufletul pus la înfăptuirea ideii.

LA „JUNIMEA MUZICALĂ“

O încrucişare de drumuri cu numirea La pompă pe Dudeşti. Se vede că acum un deceniu sau două deaici îşi furnizau apă locuitorii de pe Raion, Foişor, Barbă Rasă şi alte străzi împrejmuitoare. Azi în acest loc e o staţie importantă de vehicule. Tramvaiele fac o curbă şi cu vuet metalic, prelung, pornesc din nou spre centru. Firme de un comic sugestiv răsar: la „Gogoaşa înfuriată“, bodega „La doi minori“... Lângă farmacia din colţ e o mică cafenea — locul de reuniune al lăutarilor de pe Dudeşti. Am intrat înăuntru. Ochii negri plini de pătrundere m'au privit nu fără oarecare curiozitate. La mijloc o masă mare de biliard. Tachiştii şi-au oprit o clipă jocul. Le-am cerut lămuriri despre şcoală. Cineva schiţează un gest spre o încăpere de deasupra tavanului. O femeie grasă cu basma galbenă şi gâtul împodobit cu salbă mă conduce acolo. E cucoana Siţa, stăpâna localului.

Cum eşim în tindă ne isbeşte zdrăngănitul arcuşurilor pe coarde. S'ar crede că o mare de viori s'au luat la întrecere şi scoate în acelaş timp fiecare o notă diferită. Vocile copilăreşti pline de sonoritate şi veselie măresc vacarmul. O linişte profundă însă îşi face loc cum păşim pragul umilei încăperi, fără altă mobilă decât tabla, scaunele şi suporturile notelor. Profesorul încearcă să-mi releve pe cel mai bun elev.

După cum băiatul ţine arcuşul

(Continuare în pag. 13).

Stg.: *Viitorii „aşi“ ai vioarei, primind primele noţiuni practice;* jos: *Clasa „seniorilor“.*

SĂRITURI CU PARAŞUTA

Vă puteţi imagina care senzaţii pe care o simte paraşutistul, când se aruncă în gol, dela bordul unui avion.

Iată mai jos o descripţie emoţionantă a acestor salturi, precum şi câteva mijloace preconizate de zburători pentru asigurarea vieţii navigatorilor aerieni.

ACUM câteva săptămâni, Lloyd Schultz, pasagerul unui avion n'a avut curajul să sară în gol cu paraşuta sa, în clipa când aparatul pe bordul căruia se afla, începuse a se prăvăli spre pământ. Ezitarea aceasta l-a dat pradă morţii, dar l-a scutit de una din cele mai oribile serii de senzaţii.

Pe de altă parte însă, în catastrofa aeriană dela Dixmude, câţiva pasageri s'au aruncat cu paraşuta, dar acestea nefuncţionând, bieţii oameni şi-au găsit moartea.

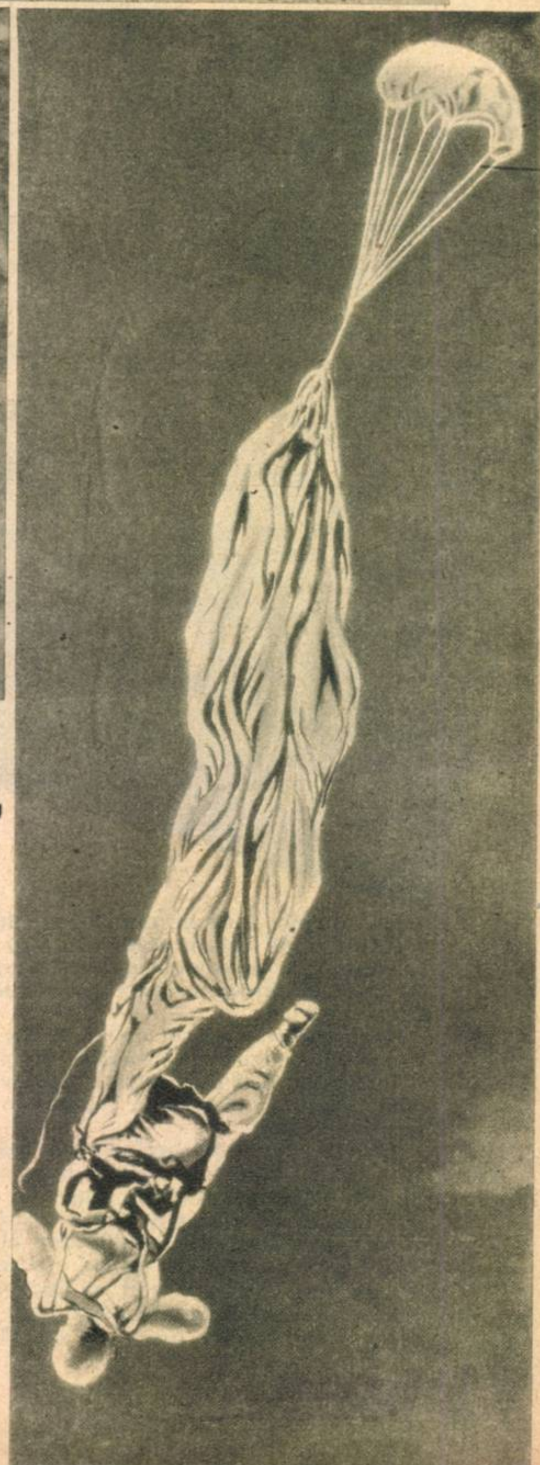
Păsările îşi dau adesea drumul din vârful celor mai înalţi pomi, perfect încrezătoare în aripile lor.

Omul însă, n'a fost sortit să sboare şi când sare în aer dela o mare înălţime, e nevoit să recurg la un aparat special, un fel de umbrelă enormă, care se deschide, se umflă şi-i încetineşte coborârea.

Spre deosebire de pasăre, care la orice distanţă de pământ, se simte în elementul ei, primele momente ale paraşutistului în coborîre, sunt departe de a fi plăcute.

Una din fotografiile noastre arată un paraşutist care-şi dă drumul în spaţiu. Un moment el calcă literalmente pe aer şi se prăbuşeşte cu o mare viteză, până când paraşuta se desface complet, pentru a-i încetini coborârea.

O altă fotografie ne arată pe om încă în cădere. Mica paraşută anexă s'a deschis şi smuceşte de paraşuta ce mare, pentru a o desface.

Dar în momentele ce se scurg înainte ca mica paraşută să fi operat asupra cele mari, pilotul nostru a făcut câteva tumbe şi vine cu capul în jos. Apoi, când paraşuta cea mare se deschide şi se umflă, trage de curelele ce o leagă de pilot şi-i ridică umerii, făcându-l să vină iar cu picioarele spre pământ.

Dar în timpul cât sare în gol, începe să cadă, vine cu capul în jos şi e ridicat apoi printr'o smucitură, în poziţia cu care e obicinuit, paraşutistul trece prin nişte clipe foarte greu de uitat. Manevra e atât de penibilă, încât spre deosebire de oricare alt mijloc de salvare inventat de om, săritura cu paraşuta n'a intrat în categoria sporturilor practicate cu regularitate. Mulţi învaţă înotul pentru a se servi de el la nevoe, iar în marină, se fac exerciţii de manevrare a colacilor de salvare; aviatorilor însă, nu li se recomandă sărirea cu paraşuta decât în caz de forţă majoră.

„Aviaţia prezintă încă mari riscuri pentru cei cari o îmbrăţişează ca pe o carieră din vocaţie, sau pentru cei cari se avântă în spaţiu, ca simpli pasageri" declara deunăzi un scriitor francez. Singura speranţă de salvare în caz de pericol este paraşuta şi perspectiva întrebuinţării ei inspiră o atare teamă călătorului de rând, încât aparatul îşi pierde astfel o parte din utilitatea sa.

Navigaţia aeriană, prin faptul că se depărtează de pământ, schimbă sau măreşte riscurile ce intervin în toate celelalte forme de locomoţie rapidă. Incendierea unui automobil determină rareori morţi, dat fiindcă şofeurul poate mai întotdeauna să frâneze şi să sară din maşină, împreună cu pasagerii săi. Chiar ciocnirea a două maşini are deobiceiu de rezultat numai pierderi materiale, pentrucă accidentul

Dreapta sus: *Paraşutistul înainte de start.*
Sus : *Saltul din avion.*

Dr. : *Cele mai penibile momente din viaţa unui paraşutist, sunt acele care trec până la deschiderea umbrelei.*

la sfârşit în momentul ciocnirii şi nu implică o prăbuşire.

Dorinţa omului de a sbura a luat naştere din cele mai primitive timpuri şi încercările lui în această direcţie au făcut numerose victime.

Cum această tendinţă de a pluti în spaţiu s'a realizat prin baloane şi aeroplane, s'au imaginat mijloace de salvare în caz de accident. Astfel paraşuta e tot atât de veche, ca şi primele maşini rudimentare de sburat.

Impăratul chinez Shun, care a trăit prin anul 2300 a. Chr. este primul sburător despre care pomeneşte pozitiv istoria omenirii şi primul om care a făcut o coborîre reuşită cu paraşuta.

Paraşuta e singurul mijloc de a salva echipajul şi pasagerii unei aeronave, în cazuri de accidente. Totuş aceste raiduri se întreprind fără ca pilotul sau pasagerul să se asigure dinainte de buna funcţionare a paraşutei, — care nu e altceva decât o centură de salvare aeriană.

Fabricanţii de paraşute încearcă să ţină acest aparat în pas cu rapida perfecţionare a aeroplanelor. Ei se străduesc să dea paraşutei o asemenea perfecţie de structură, încât intrebuinţarea ei să devină generală. Paraşuta e încă prea costisitoare; stânjenitoare — cu toate îmbunătăţirile ce i s'au adus — obositoare dacă e purtată mai multă vreme şi uneori, lipsită de eficacitate în momentul critic.

Adaptarea paraşutei la aviaţia comercială prezintă mari dificultăţi. Ea devine cu totul inutilă într'un accident ce se întâmplă prea aproape de pământ şi cum raidurile comerciale se fac deobicei la înălţimi mici se poate întâmpla ca nici pilotul să nu fie în stare a sări astfel încât paraşuta să i se deschidă mai înainte de a atinge pământul. In ce priveşte pasagerii, şansele de salvare se reduc la zero.

Riscul incendiului e mic în aviaţia comercială, iar ciocnirile sunt aproape inexistente, dealungul liniilor de trafic aviatic regulat. Astfel stând lucrurile, mulţi din speculatorii acestui mijloc de locomoţie şi chiar piloţii, sunt de părere că simpla prezenţă a paraşutelor pe bordul aeroplanului poate face o impresie rea pasagerilor. S'ar putea răspunde la aceasta cu argumentul că centurile şi bărcile de salvare apar pe bordul tuturor vapoarelor în plin văz şi că pasagerii ar protesta dacă n'ar fi acolo; întrebuinţarea paraşutelor însă a reclamat până astăzi un formidabil efort de voinţă şi de curaj, care diferă mult de întrebuinţarea pasivă a unui colac de salvare.

O soluţie radicală a acestei dificultăţi, ar fi să se fabrice o paraşută atât de mare, încât să poată susţine întregul aparat. Aceasta ar fi de mare ajutor în cazul unei pane de motor sau în caz de ceaţă, împiedecând o aterizare forţată pe un teren necunoscut, acoperit de obstacole.

In 18 Noembrie 1930, a avut loc pe aerodromul dela Fairchild, Ohio, o experienţă de acest fel. Un aeroplan cântărind 1.138 kg. prevăzut cu o paraşută ce se desfăşura pe o suprafaţă de 1633 m., a fost ridicat la o înălţime de 1485 m. Paraşuta era strânsă pe bordul aeroplanului, într'o ladă specială. Fu lansată, se deschise şi fără şocul iniţial, se menţinu în echilibru, suportând greutatea de mai mult de o tonă şi coborî aeroplanul cu pasagerii săi dela acea înălţime, cu o viteză de 4.50 m. pe secundă la 800 m. de pământ. La această altitudine, pilotul puse din nou motorul în funcţiune şi aterisă.

O încercare mai interesantă s'a făcut la Detroit, când pilotul Vance Breeze pe un biplan Parks, cântărind 812 kg., a desfăcut o paraşută de peste trei sute de metri pătraţi, deasupra aeroplanului. O paraşută mai mică, de şapte metri pătraţi, fusese deschisă înaintea celei mari şi menirea ei era să dea aeroplanului o poziţie normală, până la deschiderea paraşutei principale. La prima experienţă aeroplanul a căzut asupra unui arbore, rupându-şi elicea şi partea dinainte. Cea de a doua experienţă însă, a fost un desăvârşit succes, aparatul venind vertical, ceeace a permis o aterisare foarte comodă.

E de remarcat faptul că întregul aparat de salvare nu cântăreşte mai mult de 45 kg.

Dar ideea asigurării pasagerilor prin paraşute individuale, pare multor experţi încă preferabilă încercărilor de mai sus. In Decembrie 1930 s'a încercat la Congresul Internaţional de Siguranţă aeriană paraşuta sistem Lloyd Smith. Vre-o doi, trei tineri s'au aruncat de pe bordul unui mic aeroplan într'un fel de „fotolii", asigurând mai apoi pe reporteri că impresiile lor fuseseră din cele mai excelente.

Un sistem eclectic ar fi să se lanseze sub o paraşută mare, cabina principală a aeroplanului, iar echipajul să coboare la rândul său cu paraşute individuale. Inginerul francez Hubert a imaginat o metodă de aplicat unui aeroplan comercial cu trei motoare şi două compartimente — cântărind în total mai mult de cinci tone, atunci când e încărcat. Structura independentă a cabinei dădea inginerului posibilitatea de a experimenta lansarea ei cu paraşuta, în vreme ce restul maşinei îşi continua sborul, fără a se desechilibra. Cu ajutorul unui levier, pilotul aruncă în spaţiu primul compartiment de bagaje şi apoi cabina. La aceasta din urmă, paraşuta fusese ataşată cu ajutorul unor sârme, dar sistemul nefiind încă perfect, inginerul muri în această încercare. Actualmente se lucrează totuşi pe capete la realizarea unor aparate similare. E. A.

Ţiganii lăutari au un „conservator"

(Urmare din pag. 11)

simţi pe artistul din el. Instrumentul geme, suspină, înalţă un imn liniştei şi notele se pierd pe nesimţite spre zări depărtate.

— Cum a luat fiinţă Junimea muzicală? întreb pe dascăl.

— Un muzicant de-al nostru, Nenea Fănică Niculescu, absolvent al conservatorului, văzând halul nenorocit în care trăiesc lăutarii de pe Dudeşti, s'a gândit să le vină în ajutor atât pe târâm cultural cât şi pentru ajutor la înmormântare, punând bazele unei societăţi. Din cei de faţă fiecare a contribuit cu cât a putut şi chiar în aceeaş seară ne-am prezentat bărbatului cucoanei Siţa cu suma de 72 lei, ce reprezenta primul fond. Imediat am plănuit înfiinţarea unei şcoli de muzică unde toţi fiii de lăutari să înveţe note, alăturând şi o secţie pentru tineret şi lăutari mai în vârstă pentru perfecţionarea diferitelor bucăţi muzicale. Fondul Junimei Muzicale a prosperat şi dela 72 lei cum am pornit la drum — a ajuns în 1932 la suma de 49.567. Preşedinte de onoare l-am proclamat pe d. Alfred Paximade, în urma ajutorului ce ni l-a adus.

Poate că dascălul ar mai fi urmat cu destăinuirile dacă pe la uşă nu s'ar fi ivit fel de fel de chipuri curioase.

— Sunt cei bătrâni, cari învaţă şi ei... Acum după amiază s'au adunat la ora de „ansamblu".

Cobor jos. In fundul cafenelei stau laolaltă tot felul de instrumente: viori, bas, ţambal etc. Muzicanţii vor să arate ce pot şi tot sub conducerea profesorului atacă un marş. Siragul notelor par strigăte de izbândă. Cu figuri aprinse şi gesturi înfierbântate îşi continuă vijelios cântarea. La final s'a făcut o tăcere largă, plină parcă de un suflu de măreţie. Bogăţia sângelui îşi arătase puterea.

— Dacă scrieţi ceva despre noi... mi s'a adresat unul la plecare — să nu ne exageraţi mizeria. Aţi servi atunci pe cei cari venind să ne angajeze ne aruncă în nas că murim de foame şi nu ne vindem munca pe preţurile de nimic, pe care ni le oferă.

MARGARETA NICOLAU

Asasinarea DOCTORULUI MURRAY

JOHN DAWN şi Gaspar Chamber se prezentară la directorul poliţiei secrete Malcolm Shase. Acesta îi pofti să şadă.

Dawn zise:

— Am adus cu mine pe d-nul Chamber, care era prietenul doctorului Murray. Nu vroia să vină, dar l-am convins când i-am spus că asta ţi-ar face multă plăcere.

Chamber era foarte filantrop, dar nu se fălia câtuş de puţin cu actele lui filantropice, şi se simţia foarte stânjenit, când ziarele scriau despre vreo donaţie de a lui.

Doctorul Murray, care cu patru zile în urmă fusese găsit asasinat în laboratorul său, era şi el un mare filantrop şi de zece ani studia şi experimenta modul prin care să aline ştiinţificeşte o mică parte din suferinţele omenirii.

Era atât de absorbit de experienţele şi de studiile lui, încât interzisese cu asprime servitorilor săi să-l deranjeze, atunci când zile întregi era închis în laborator. Deaceea instalase un mic ascensor, prin care servitorul lui îi trimitea mâncarea la orele fixate. Iar pentruca să nu-l deranjeze curioşii, ziariştii şi nici chiar prietenii săi, îşi construise laboratorul în aşa fel, încât să fie aproape izolat şi să nu comunice decât numai print'o uşă. Ferestrele erau înlocuite prin luminatoare.

Doctorul Murray se închisese în laboratorul lui pentru patru zile, ca să isprăvească experienţele unei descoperiri ştiinţifice care, după spusele sale ar fi schimbat faţa lumii.

Comunicase servitorului că va primi numai pe prietenul său Chamber, care urma să-l viziteze a treia zi.

Şi într'adevăr Chamber veni în ziua aceea la 6 după amiază şi plecă pe la 9 seara, spunând servitorului că stăpânul lui avea multă încredere în reuşită şi că experienţele aveau să mai ţină încă o săptămână.

După opt zile, servitorul coborînd ascensorul ca să trimită prânzul doctorului, văzu cu surprindere că dejunul pe care îl trimesese sus la 7 dimineaţa era neatins. Presupuse că doctorul era foarte preocupat cu ex perienţele lui. Puse deci alături de dejun o altă tavă cu prânzul şi trimise totul la laborator. Seara însă pe la 8, servitorul rămase cu gura căscată când văzu că doctorul nu se atinsese nici de mâncarea dela plânz, şi dădu de ştire bucătăresei. Aceasta fu foarte surprinsă la rândul ei şi-i spuse să alătureze şi cina, odată ce avea poruncă să nu-l deranjeze. Se mărginira numai să sune soneria, ca să-l anunţe pe doctor că mâncarea i-a fost trimisă. După o oră, văzură cu spaimă că şi mâncarea de seară era neatinsă.

Inştiinţară poliţia. După o jumătate de oră sosi subcomisarul circumscripţiei respective şi bătu la uşa laboratorului. Neprimind nici un răspuns, chemă un lăcătuş, care după multă cazně, isbuti să spargă broasca solidă. Când pătrunseră în laborator, rămaseră încremeniţi în faţa îngrozitoarei privelişti. Doctorul Murray zăcea pe jos, cu capul însângerat, de nerecunoscut, mort. După porunca subcomisarului, servitorul telefonă inspectorului Siguranţei, Berwitt, astfel că după o oră, acesta era la faţa locului, împreună cu medicul legist.

Poliţia nu emise nicio părere, afară numai că doctorul părea mai tânăr ca în realitate.

— Aţi văzut ce sfârşit tragic a avut bietul meu prieten Murray? zise Chamber către Shase, luând chibriturile pe care acesta din urmă i le oferi, ca să-şi aprindă pipa. Şi ce-i mai tragic, e că se apropiase de sfârşitul experienţelor sale, pentru noul ser al longevităţii.

— Sunteţi ultimul care l-aţi văzut?

— Acum opt zile l'am vizitat la laboratorul lui şi m'a reţinut la masă.

— Şi ce s;a întâmplat? întrebă Shase fără să-l privească.

— M'am dus pe la 6. Mi-a spus în privinţa descoperirii lui, că într'o săptămână avea să ştie definitiv dacă ea ar fi o prostie sau dacă ea ar salva lumea... mi-a împărtăşit ultimele lui dorinţe, în caz că i s'ar întâmpla ceva, şi la 9 am plecat.

— Nu ştiţi dacă doctorul avea duşmani?

— Niciunul.

— Era convins de reuşita lui?

— Da.

— Dv. însă?

— Nu puteam să am nici o părere, fiindcă nu cunoşteam amănuntele.

— Nu ştiţi dacă ultimele lui experienţe isbutiseră?

— Nu ştiu.

— Aţi văzut cadavrul?

— L'am văzut.

— Recunoaşteţi şi dv. că părea mai tânăr decât era în adevăr?

— De fapt, am observat oarecare deosebire.

— Moartea însă prezintă asemenea fenomene.

— Probabil.

— Aţi citit în „Monitorul Medical" un studiu al lui Képler despre primejdia longevităţii?

— L'am citit.

— Şi eu... adăogă Dawn, care până atunci ascultase tăcut, savurându-şi ţigareta de foi.

— Doctorul Murray citise acest studiu, din care rezultă că-i primejdios să încerce cineva să răstoarne echilibrul ce există, în mod firesc, între viaţă şi moarte?

— L'a citit... Am vorbit despre asta în seara aceea la masă, şi mi-a spus că natura s'ar conforma, încetul cu încetul, cu noua evoluţie a omenirii.

— Şi totuş o asemenea descoperire ar aduce o oarecare turburare economică în viaţa socială de azi, zise Dawn.

— Studiul lui Képler arată că situaţia ar fi haotică, răspunse Shase. Inchipuiţi-vă, spune Képler, cât s'ar schimba viaţa economică şi socială a lumii când prin reducerea mortalităţii, populaţia Angliei s'ar întrei în câtiva ani. Şi zicând aceste cuvinte Shase se uita pe furiş la Chamber.

— Probabil... Totuş asta nu l'a împiedicat pe prietenul meu să stărue în descoperirea lui.

— In tot cazul, îţi urez, iubite prietene, să fii şi acum norocos şi să descoperi pe ucigaşul unui asemenea om de ştiinţă, care ar fi dat viaţă nouă omenirii, zise Dawn sculându-se şi întinzând mâna lui Shase.

Inspectorul Carfon se prezentă la Shase.

— V'am primit instrucţiunile, d-le Shase şi am cercetat labo-

ratorul.. n'am văzut nimic interesant, afară de ceeace au scris ziarele.. Singura noutate e că medicul legist a spus că doctorul Murray a fost ucis cu aproape 48 de ore înainte de ziua în care servitorul lui credea că a mâncat pentru ultima oară!

Shase nu arătă nicio surprindere. Carfon urmă:

— Şi încă ceva... pare că doctorul Murray înainte de a fi fost asasinat, a distrus multe scrisori şi însemnări, fiindcă coşul e plin cu hârtii rupte.

— N'ai descoperit nicio urmă de sugrumare? Intrebă Shase.

— Nu... pare că ucigaşul l'a atacat pe la spate.... ceasornicul lui de aur nu s'a găsit... dar servitorul spune că nu-i sigur dacă doctorul îl avea la el

— După masă o să ne ducem împreună la laborator, zise Shase.

***

După amiază la 3, cei doi poliţişti erau în laborator şi Shase cerceta cu o lupă masa şi pardoseala. Găsind o bucată dintr'o ţeavă de sticlă, o examină cu lupa şi o băgă în buzunar. Pe urmă, apropiindu-se de sobă văzu hârtii arse şi un cleşte de sobă. Il ridică şi-l examină cu lupa. După aceea, mereu tăcut, se apropie de masă şi văzu pe ea semnul unei arsuri.

— Doctorul fuma?

— Nu, răspunse Carfon.

Shase se aplecă iar şi căută pe jos în genunchi. Găsi ceva, îl înfăşura cu grijă într'o hârtioară, şi-l băgă în buzunar. Sculându-se, zise:

— Ucigaşul, plecând, şi-a uitat pipa şi s'a întors ca s'o ia.

— Cum ştiţi asta?

— Iată această arsură pe masă; e semnul pipei pe care o uitase.

— Şi de unde ştiţi că-i de pipă?

— După tutunul pe care l'am găsit pe jos.

Şi pe urmă, după o clipă de gândire:

— Ba nu, greşesc... pipa a uitat-o fiindcă era ocupat cu arderea scrisorilor...

— Aşadar, credeţi că ucigaşul a ars hârtiile?

— Cine altul?

In după amiaza aceea, ziarele scriau că ucigaşul fusese prins în momentul când vindea la o prăvălie de vechituri, ceasornicul de aur al doctorului asasinat, astfel încât condamnarea lui la moarte era sigură.

In ziua următoare, pe la 4 după amiază, Dawn cerea să-l vadă pe Shase. In clipa aceea uşa se deschise şi Carfon pofti pe Dawn să intre.

Shase stătea la birou şi observa corpurile delicte pe care le găsise.

— Chamber s'a sinucis, zise Dawn şi căzu pe un scaun.

Carfon tresări, pe când Shase rămase nepăsător.

— Asta nu te surprinde?

— Câtuş de puţin, după scrisoarea pe care i-am trimis-o eri.

— Scrisoarea?, făcu Carfon.

— O scrisoare, în care-i spuneam că n'aş fi lăsat niciodată să fie condamnat nevinovatul care fusese arestat ca hoţ al ceasornicului şi prin urmare, ca ucigaşul doctorului. Şi că adevăratul asasin era Chamber!

— Şi cum aţi descoperit asta? întrebară surprinşi cei doi.

— Foarte simplu... am comparat tutunul pe care-l fuma cu acela pe care l-am găsit în laborator... pe urmă, la un moment dat a spus că nu-i place marmelada... şi, de fapt, servitorul ne spusese că deşi stăpânului său îi plăcea mult marmelada, totuş, în dimineaţa precedentă nu se atinsese de ea... şi, însfârşit, cleştele dela sobă avea amprentele unei mâini stângi... or Chamber e stângaci.

— Acum înţeleg scrisoarea pe care mi-a scris'o, zise Dawm şi citi:

„Iubite Dawn,

„Când vei primi prezenta, nu voiu mai exista.

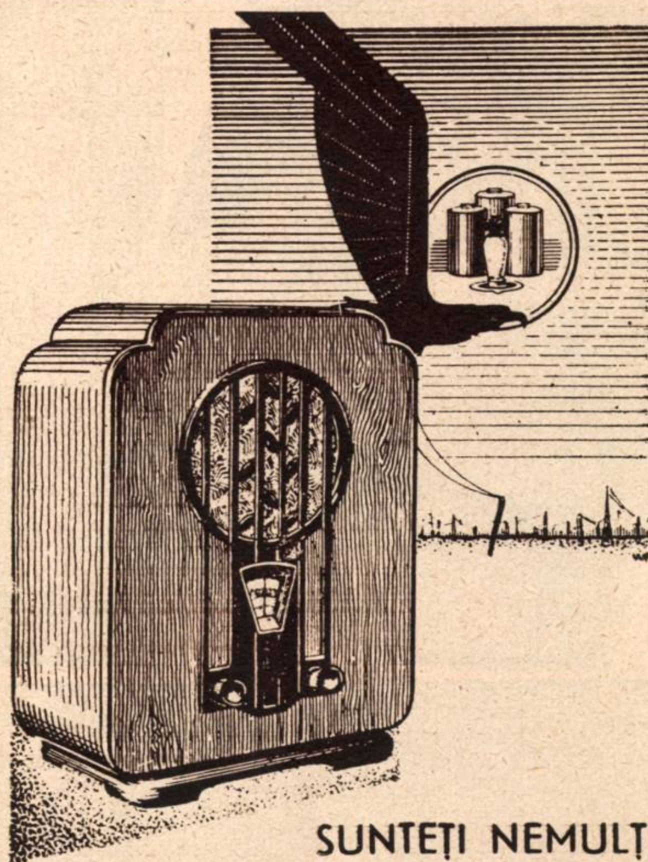
„Am primit o scrisoare de „la Shase, care m'a uimit prin „perspicacitatea lui. Shase e „un copoi de mâna întâia.

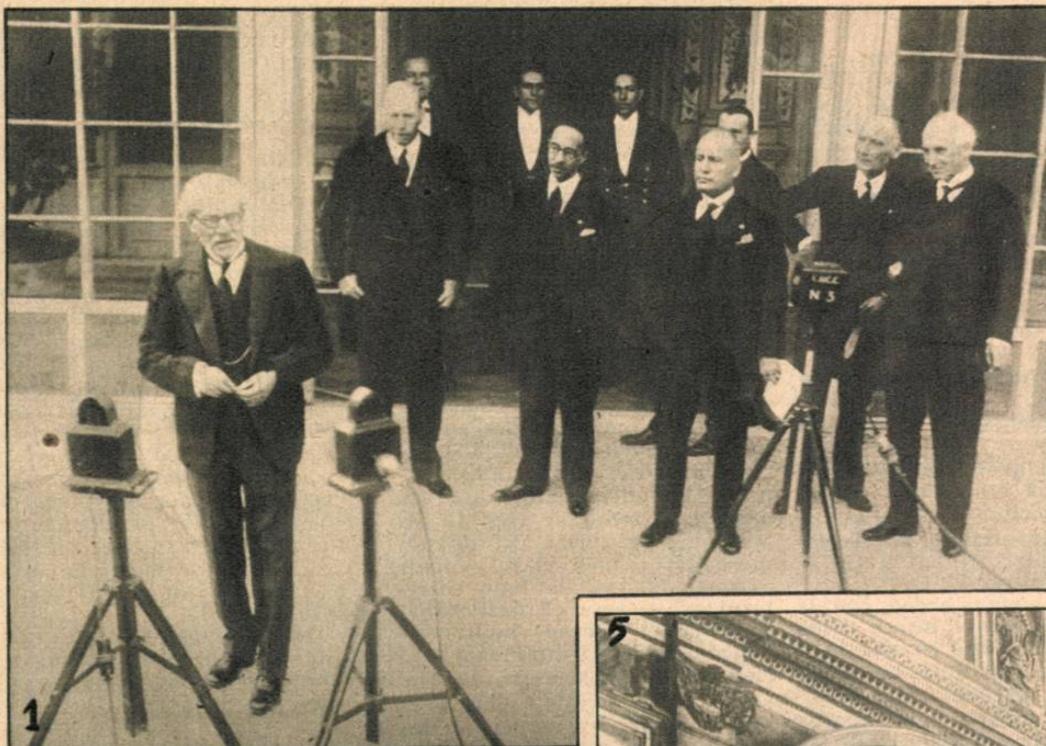
„L'am ucis pe doctorul „Murray, ca să salvez omenirea din degenerarea şi „decăderea pe care ar fi provocat-o întrebuinţarea serului lui. Acest ser ar fi readus pe om la starea lui dela „origină, adică a maimuţei.

„Asta era părerea mea. Inainte de toate, am încercat „să-l determin pe doctor să „renunţe la descoperirea lui „şi să bage de seamă la ceea„ce spunea Carver. El stăruia.

„M'am sacrificat pe mine „ca să salvez neamul omenesc, şi mă sinucid ca să „satisfac Justiţia".

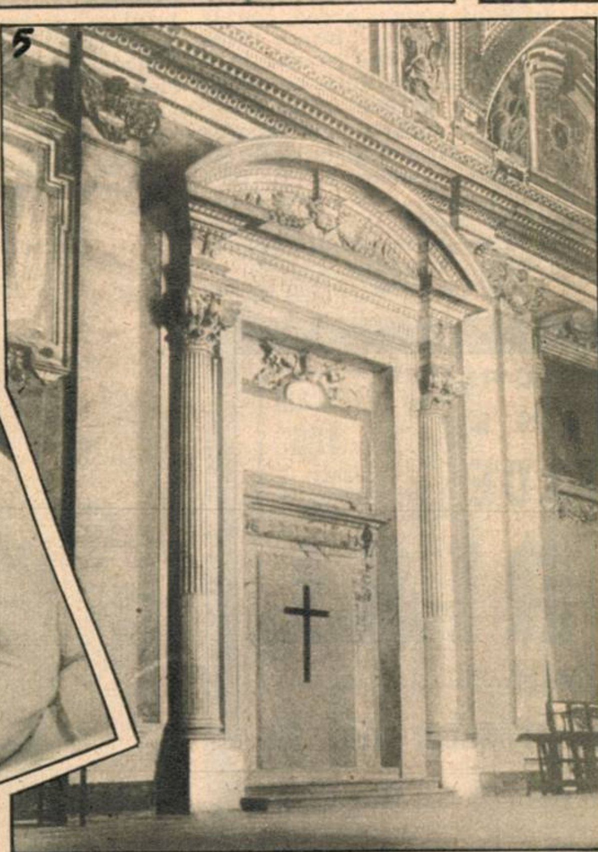
Trad. de CONST. GALITZA

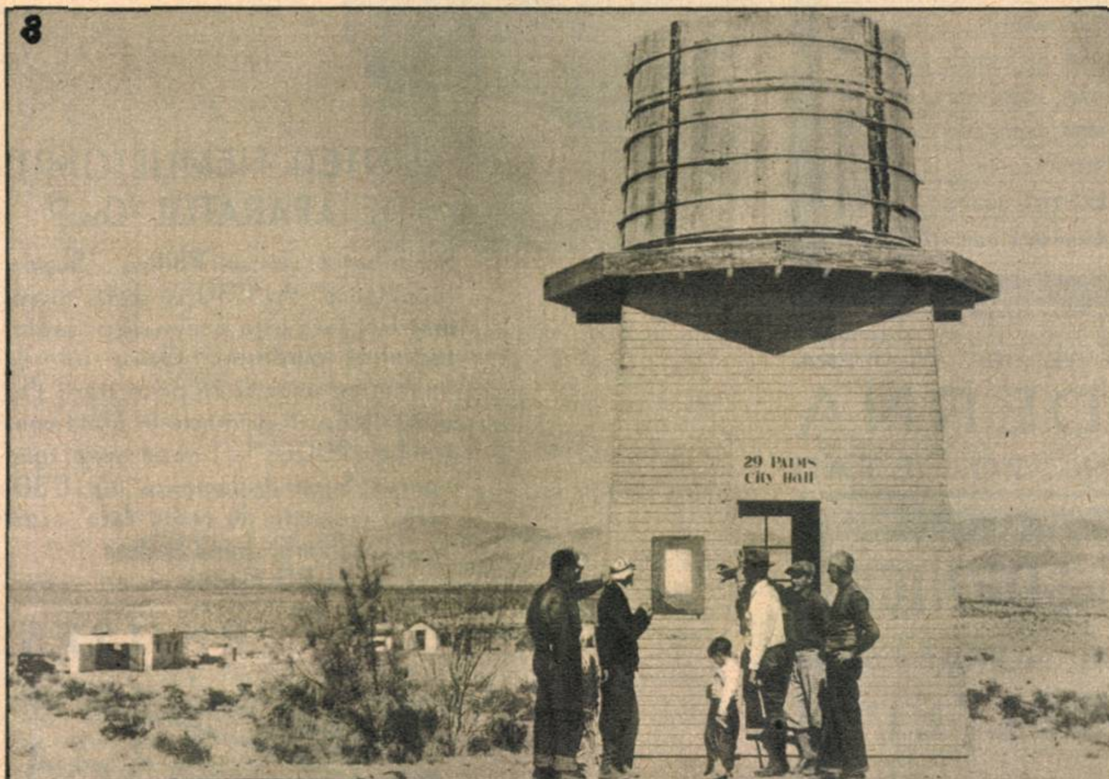

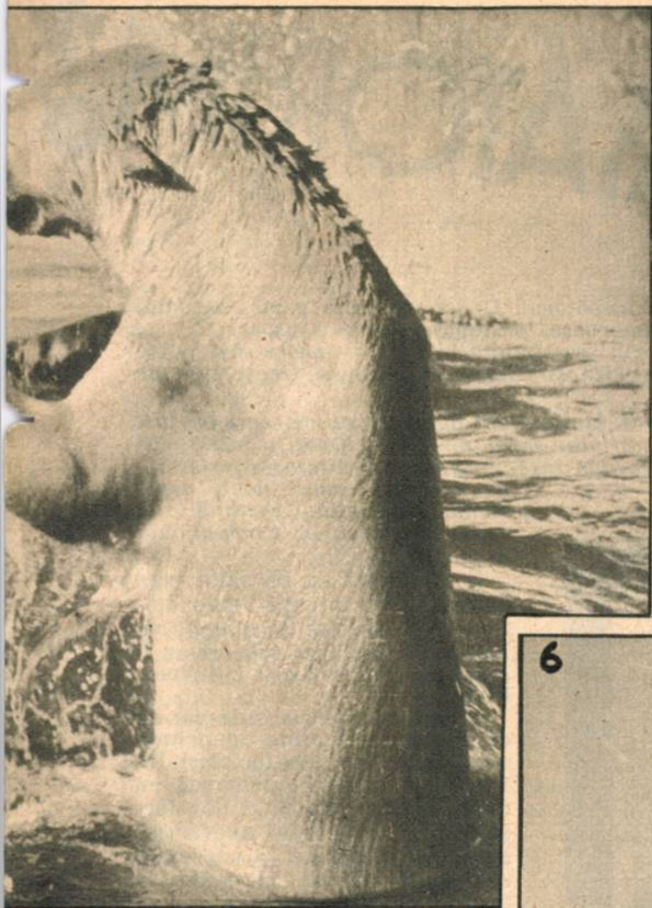

Actu

1) D. Ramsay MacDonald, premier
de securitate a păcii internaționale, car
ceze. In fotografia noastră d. MacDonald
In dreapta, d. Mussolini. 2) O pereche
neză, rezolvă în felul lor o mică disput
rația zilnică. 3) La Tokio s'a serbat retr
tr'o demonstrație pe străzi, a 50.000 de
In vederea sărbătorilor de Paști, clocito
lucrul. In clișeul nostru, un grup de lu
ceastă ușe zidită, din Catedrala Sf. Petr
timilor, cu ocazia trecerii cortegiului p
clamat „anul sfânt al creștinității". 6) A
urmărirea și incendierea unui autocam
de către un avion „helikopter". 7) Duce
rit. 8) Cea mai mică primărie a Statelor
flete care mai servește și drept rezervor
a avut loc la Berlin un concert execut
mai mic dirijor al lumii, Andreas Goeri
torare a sinistraților din California, s'a

alități

ul, englez a emis la Roma un nou proect
e a ridicat vii proteste în cercurile fran-
vorbind la microfonul unui jurnal sonor.
de urşi albi din grădina zoologică berli-
, pe chestia unui peşte, făcând parte din
gerea Japoniei din Liga Naţiunilor, prin-
foşti luptători din răsboiul mondial. 4)
arele automate din Anglia au intensificat
crătoare, la clocitoarele automate. 5) A-
u dela Roma, va fi spartă în Vinerea pa-
ontifical. Se ştie că anul 1933 a fost pro-
ceastă fotografie neobicinuită, reprezintă
ion aparţinând unei bande de criminali,
le de Abruzzi, vărul Regelui Italiei, a mu-
Unite, într'o comună compusă din 12 su-
de apă, club şi farmacie. 9) La 25 Martie
t de o orchestră de copii, condus de cel
tz, în vârstă de 12 ani. 10) Opera de aj-
făcut în corturi, în plin câmp.

CUM SĂ NE CĂSĂTORIM?

Dreapta: *Douglas Fairbanks jr. şi Joan Crawford, o pereche celebră de îndrăgostiţi... se despart pe chestii de principii.*

După ancheta asupra căsătoriei, publicată de colaboratorul, d. W., articolul de mai jos va suscita interesul tuturor cititorilor şi cititoarelor noastre.

PROFESORUL american Erdman Harris dela Seminarul Uniunii Teologice a emis câteva legi fundamentale, după care tinerii — bărbaţi şi femei — şi-ar putea alege tovarăşa sau tovarăşul de viaţă, cu o prudenţă echivalentă celei cu care îşi cumpăra o pereche de pantofi.

Romantica metodă urmată de mai toţi, constă în a lăsa natura să-şi urmeze cursul, dar acest curs duce de cele mai multe ori la divorţ. Profesorul Harris nu vede însă pentruce fac oamenii de astăzi un pas atât de important cu inconştienţa şi lipsa de chibzuire a primitivului.

Căsătoria a fost comparată cu o loterie, dar într'o loterie, şansele de câştig ale unei persoane, sunt de una la mie sau la un milion. Profesorul Harris nu găseşte însă că lucrurile ar sta chiar atât de prost, în domeniul matrimoniei. După el, tânărul care conduce o fată la altar, este pentru ea mai curând un risc asemănător celui pe care-l implică o asigurare pe viaţă. Femeile se aruncă însă de foarte multe ori în „riscuri" desavantagioase, ceeace nu se întâmplă cu societăţile de asigurare, căci altfel le-aţi vedea pe toate dând faliment.

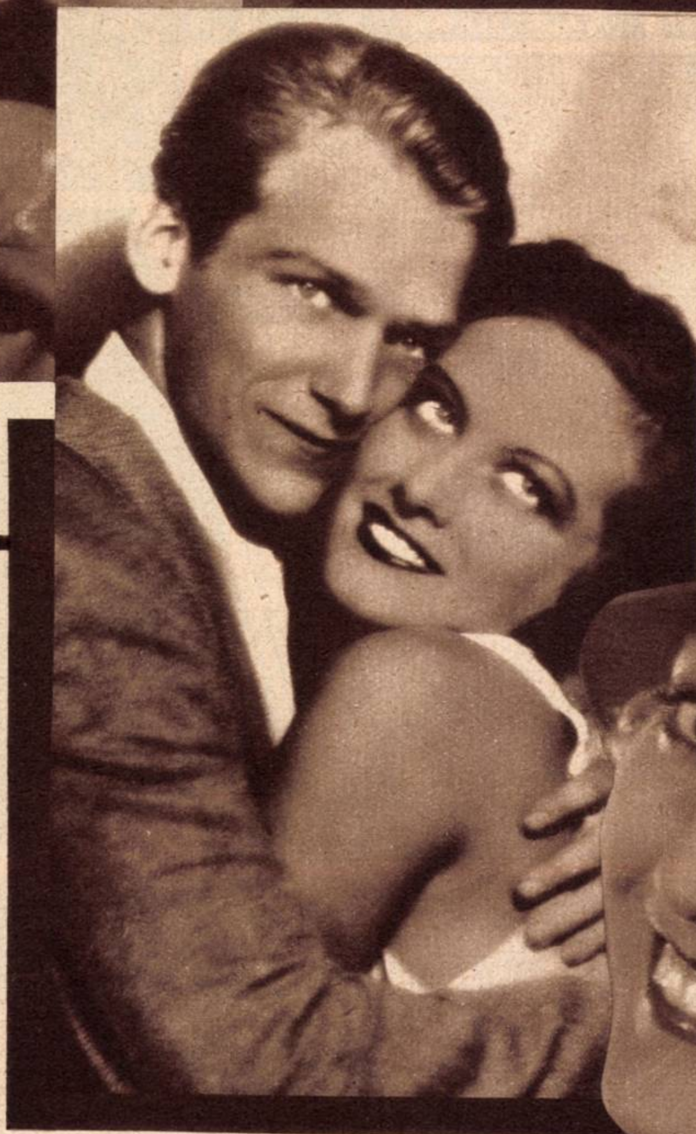
După cât se pare, bărbatul care a trăit prea mult „între fustele mamei", e departe de a fi un soţ bun.

„Un bărbat prezintă mult mai bine perspective pentru căsătorie, dacă e independent de dominaţia sentimentală a familiei, dacă poate lua decizii, dacă poate privi lucrurile în faţă şi dacă-şi poate croi singur drumul, spre concluzii, fără a se simţi obligat să ceară iertare mamei sale, pentrucă s'a îndrăgostit de cineva", spune sociologul.

In ciuda tradiţiei, inocenţa şi ignoranţa nu sunt un avantagiu în căsnicie, ci mai curând, un punct vulnerabil. Intr'una din grupele sale de „elemente bune", profesorul pune pe acei bărbaţi cari au avut câteva prietenii feminine şi cel puţin o dragoste — dar nu tocmai pasionată.

Pentru a trăi convenabil în mijlocul oamenilor, sau în tovărăşia cuiva, îţi trebue între altele obicinuinţă şi natural, bărbatul care a făcut acest exerciţiu înaintea căsătoriei, intră în căsnicie cu un avantaj considerabil asupra aceluia cu totul lipsit de experienţă în această privinţă; dar astfel se întâmplă în toate celelalte ramuri ale activităţii omeneşti. Funcţionarul rutinat; cu experienţă, e cotat mai bine decât începătorul. Dar pe de altă parte, bărbatul care a avut prea multe legături amoroase, pasionate sau mai uşoare, e asemeni amploiatului care a trecut prin prea multe birouri — nu se mai poate fixa într'un loc. Pentru a reduce criza şi rulajul în căsnicie, acest soiu de candidaţi trebuesc refuzaţi.

„Par să existe indicii" spune prof. Harris mai departe *„că cei cari au fost caşti înaintea căsătoriei, au cele mai bune şanse de a se aclimatiza într'o căsnicie monogamă. Nu trebue să se creadă însă, că pentru o căsătorie fericită e numaidecât nevoie de o experienţă prealabilă; esenţial e să se posede un anumit mănunchiu de cunoştiinţe".*

E preferabil ca bărbatul care curtează cu intenţii matrimoniale o femee, să fie cinstit. Nu trebue să dea impresia că ar fi mai îndrăgostit decât e în realitate.

Profesorul Harris e de părere că această atitudine cuprinde una din chezăşiile fericirei într'o viaţă casnică, pentrucă cu vremea, viaţa zilnică în doi sfârşeşte prin a desvălui adevăratul caracter al soţilor şi decepţia ce rezultă de-aci, nu poate fi tocmai plăcută.

Jos: *Principala armă de seducţie a femeii este „sex-appeal"-ul.*

Dacă alegerea unei tovarășe de viață s'ar putea face pe baze științifice, ar fi nevoie de imaginarea unei diagrame, a unui sistem grafic, după care să se conducă tânărul care vrea să să fondeze o căsnicie, cu minimum de risc. Inchipuiți-vă astfel două cercuri alăturate și intersectându-se puțin. In primul cerc se cuprind femeile care vă emoționează în mod estetic: baletistele, vedetele cinematografice, etc., pe când cel de-al doilea, conține femeile care vă atrag intelectualicește. Alegerea cea mai bună se va face dintre puținele femei ce se găsesc în intersecția celor două cercuri, adică printre cele care îmbină cele două feluri de atracții: fizică și intelectuală.

Mai departe, între viitorii soți trebue să existe o potrivire de vederi în privința filozofiei de bază a vieței, pentrucă atâta vreme cât bărbatul și femeea sunt fundamental de acord, micile și inevitabilele neînțelegeri nu vor lua — cum adesea se întâmplă — proporțiile unor probleme grave. Aceste acorduri de bază sunt de dorit mai ales atunci când vin copii, pentrucă aceștia aduc cu ei nenumărate probleme, la rezolvarea cărora e nevoie de cea mai completă cooperație a bărbatului și a femeei.

Astfel se explică pentruce nu putem determina niciodată cu anticipație dacă aceste *„fericite evenimente”* vor cimenta legăturile din mamă și tată sau dacă nu cumva le vor rupe cu desăvârșire.

Prelegerea indulgentului profesor asupra acestei probleme universale și dificile a fost însă întâmpinată cu cea mai mare diversitate de sentimente.

Surpriza nu i-a fost nici mică și nici plăcută, la vederea șuvoiului de scrisori în care i se făceau admonestări pentrucă preconizase o prealabilă experiență amoroasă. Un coleg al său din Princeton a fost atât de scandalizat de acest fapt, încât i-a telegrafiat imediat:

„Știam că predicai biblia Sfântului Ioan, și acum te văd în slujba Sfântului Don Juan”.

Tot atunci soacra profesorului s'a grăbit să scrie fiicei sale: *„Dragă Harriette, ești oare nefericită?”*

D-na Harris se simțise destul de bine în cei șapte ani, de când era căsătorită, dar nefericit fu soțul său când își văzu curierul inundat de scrisori din partea multor femei, care înțeleseseră că le dăduse teologica sa autorizație, pentru practicarea amorului liber.

In discuțiile iscate cu această ocazie, a intervenit și D-na Gladys Hoagland Groves dela Universitatea din South Carolina.

„Nici o femee nu poate ignora căsătoria” spune această academiciană. *„Cele care au nevoie de societatea masculină, dar nu prea doresc copii, se căsătoresc pentrucă aceasta e tot ce au de făcut; altele rămân singure, dar au toată viața impresia că au rămas undeva pe marginea societății și chiar acele femei care încearcă să întrețină legături libere, își iau o atitudine perpetuă de sfidare, ce se aseamănă mult cu purtarea negativă a unui copil, căruia i s'a refuzat ceva; faptul acesta ridică întrebarea dacă nu cumva aceste femei își bat joc de o instituție, căreia ar fi tentate să i se supună mai curând, dacă ar găsi modalitatea de a intra sub egida ei.*

Vechia și convenționala teorie a „fetei bătrâne” este că n'a întâlnit bărbatul visat. Se pare însă că numai un bărbat poate crede o femee, atunci când aceasta declară că preferă să rămână singură și se străduește chiar s'o silească a părăsi această idee. In altă ordine de idei, poate că sunt puțini bărbații cari să-și fi dat seama că singurul scop al lunei de miere, este coborârea tinerei măritate, din romanticul cer al imaginației sale, jos pe pământul tare al prozaicei vieți, în așa fel încât sentimentele sale să nu sufere o lovitură fatală.

Chiar astăzi, continuă D-na Groves, *când e modern ca fata să pară sofisticată, tânăra căsătorită nutrește încă ideea că dragostea e esența de poezie a vieței în care intră. Bărbatul care vrea ca fata cu care s'a căsătorit să devină o femee integră, va trebui să înceapă a înțelege și a cultiva profunda transformare ce se petrece în spiritul acesteia, în scurta perioadă a lunei de miere.*

Singurii cari rămân neatinși de nemulțumiri în căsătorie, sunt cei cari așteaptă puțin dela ea — și această mulțumire relativă nu înseamnă fericire, ci pur și simplu un fel de letargie de a privi viața cu detașare, cu indiferență”.

Această ultimă declarație a stârnit un cor de aprobări din partea pesimiștilor de ambele sexe.

— „Desigur!” au exclamat aceștia. „Și cu atât mai bine pentru cei cari nu așteaptă absolut nimic, pentrucă acestora li se vor împlini prevederile”.

(Continuare în pag. 21).

Sus: *Paulette Goddard, viitoarea soție a lui Charlie Chaplin, fotografiată în rochia pe care o va purta la cununie. Toaleta e confecționată din crepe-satin, cu aplicații de broderie de mână, pe șolduri și la mâneci.*

Dr.: Pentru a-și păstra bărbatul, femeea trebue să fie intotdeauna cochetă.

Vrăjitoarea

MARCEL SCHWOB

O nuvelă dramatică, sguduitoare în desfăşurarea ei. Vrăjitoarea care se răsbună.

SEPTIMA era sclavă sub soarele african, în oraşul Hadrumet. Mama ei, Amoena, fusese şi ea sclavă şi bunica ei la fel. Şi toate fuseseră negre şi frumoase şi învăţaseră dela Zeii infernului descântece, care să dea dragoste şi să aducă moarte. Pietrele albe ale oraşului Hadrumet străluceau sub razele soarelui, dar pietrele casei unde locuia Septima erau trandafirii. Nisipul prundului presărat cu scoici de apa încropită a mărei se întindea până unde se revărsau cele şeapte guri ale Nilului, după ce răspândise pe câmpiile sterpe, noroiul roditor de diferite culori.

In casa marină unde locuia, se auziau geamătul valurilor spumoase ale Mediteranei, care se spărgeau furioase la picioarele ei.

Mânile Septimei erau fardate cu praf de aur şi vârfurile degetelor înroşite; buzele ei miroseau a smirnă; iar pleoapele unse cu mirodenii ascundeau globul ochilor.

Se plimba astfel, zilnic, pe străzile cartierului, ducând servitorilor panere cu pâni proaspete.

Septima îndrăgise pe Sextilius, fiul Dionisiei, care era om liber. Dar, cele care cunosc misterele descântecelor nu pot fi iubite împotrivindu-se la aceasta Anteros, care este duşmanul dragostei.

Şi fiindcă Eros înflăcărează privirile şi ascute săgeţile dragostei Anteros, zeu binefăcător, care locueşte printre morţi o îndepărtează, stăpânind şi elixirul care dă uitarea.

Ştiind că este cea mai grea şi dureroasă din suferinţele oamenilor, el urăşte, înlătură şi vindecă dragostea.

Totuş, neputând s'o îndepărteze din inima celui care iubeşte, caută să pue stăpânire pe inima celuilalt, împotrivindu-se în felul acesta lui Eros.

Iată de ce Sextilius nu iubia pe Septima. Puţin timp după ce Eros pătrunse inima iniţiatei, Anteros puse stăpânire pe a celui pe care-l îndrăgise.

Septima cunoscu intervenţia lui Anteros după indiferenţa iubitului. Şi când zarea sângerândă fu năpădită de întunericul nopţei, se îndreptă spre necropolă pe şoseaua liniştită unde îndrăgostiţii beau vin de curmale, sprijinindu-se de zidurile de piatră lustruită ce-o mărgineau.

Zefirul risipea miresme parfumate deasupra necropolei, unde stau înşiraţi morţii îmbălsămaţi. Acolo se odihnia şi Phoinisa, sora Septimei, sclavă ca şi ea şi care murise la şeasesprezece ani, înainte ca vre-un bărbat să-i fi vorbit despre dragoste.

Mormântul Phoinisei era îngust ca şi trupul ei. Piatra funerară îi strivea sânii strânşi în bandelete. Din buzele-i înegrite se împrăştiau aburii aromatelor în care fusese ţinută. Pe mâna ei harnică strălucirea un inel de aur, încrustat cu două rubine şterse şi turburi.

In visul ei steril urmăria neîncetat întâmplări pe care nu le cunoscuse niciodată.

Septima se întinse sub lumina mată a lunei nouă, pe pământul îngăduitor, alături de mormântul îngust al surorei sale.

Plânse, strivindu-şi obrazul de ghirlandele sculptate în piatră. Apropie gura de deschizătura pe unde se turnau libaţiunile şi pasiunea sa isbucni în rugăminţi:

— „Soră adorată! începu ea, trezeşte-te din somnul tău adânc şi ascultă-mă. Lampa care-ţi luminează somnul veşnic s'a stins. Ai lăsat să-ţi scape printre degete vasul de sticlă colorată ce-ţi dăruisem. Firul colierului tău s'a rupt şi boabele de aur s'a risipit în jurul gâtului tău. Nimic de-al nostru nu-ţi mai aparţine şi acum te stăpâneşte cel care poartă un uliu pe cap. Auzi-mi fiindcă numai tu ai puterea de a-i transmite rugămintea mea. Indreaptă-te spre locul ştiut şi roagă pe Anteros. Roagă-te zeiţei Hathor. Roagă pe cel al cărui trup ciopărţit a fost adus de mare până la Byblos. Soră mult iubită, ai milă de o durere necunoscută ţie. Te conjur pe cele şeapte stele ale magicienilor din Chaldea, pe pu-

terile infernului invocate în Cartagina, Iav, Abriao, Salbael, Batbaal, primeşte ruga mea. Fă astfel ca Sextilius fiul Dionisiei să se topească de dorul meu, Septima, fiică a mamei noastre Amoene. Să nu-şi mai afle liniştea şi să mă caute la mormântul tău, o Phoinisa. Iar dacă nu se poate, atunci ia-ne pe amândoi în adăpostul tău întunecat. Roagă-te lui Anteros să oprească respiraţia noastră, dacă Eros nu o poate însufleţi. Moartă neştiutoare a durerilor lumei, primeşte libaţiunea mea. Achramachalala!"

Fecioara îmbălsămată se ridică imediat şi pătrunse în adâncimile pământului, iar Septima alergă mâhnită printre morminte rămânând până a doua zi spre seară, în tovărăşia morţilor. Pândi mersul lunei îşi oferi gâtul înţepăturilor sărate ale vântului mării şi se lăsă mângâiată de primele raze ale zorilor. Când se înapoe în Hadrumet, lunga ei cămaşe albastră flutura în urma ei.

Phoinisa rătăcea ţeapănă pe cărările infernului. Cel care poartă un şoim pe cap nu-i ascultă plângerea.

Zeiţa Hathor rămase nepăsătoare în teaca ei pictată. Şi Phoinisa nu mai căută pe Antheros, fiindcă nu cunoştea dorinţa. Dar în inima ei veştejită pătrunse mila imensă, ce cuprinde pe morţi pentru cei în viaţă. Atunci, a doua noapte, în ceasul când cadavreie se eliberează pentru îndeplinirea farmecelor, ea începu să-şi mişte picioarele legate, pe străzile din Hadrumet.

Sextilius tresărea, suspinând în somn, cu faţa întoarsă spre tavanul brăzdat de romburi. Iar moarta înfăşurată în bandelete mirositoare se întinse lângă el. Nu mai avea nici creer şi nici viscere. Numai inima uscată îi fusese pusă la loc în piept. Şi în clipa următoare Eros luptă împotriva lui Anteros însuşindu-şi inima îmbălsămată a Phoinisei. Atunci ea hotărî ca Sextilius să doarmă între ea şi Septima în locaşul întunericului.

Phoinisa atinse cu buzele ei pictate ochii lui Sextilius şi viaţa îşi luă sborul din trupul lui.

Pe urmă ajunse cu trudă până la celula Septimei şi o luă de mână.

Septima adormită, se supuse voinţei surorii sale.

Astfel sărutarea Phoinisei aduse aproape în aceiaşi clipă a nopţei, moartea surorei ei şi a lui Sextilius.

Acesta a fost rezultatul luptei dintre Eros contra lui Anteros, puterile infernului primind în aceiaşi clipă o sclavă şi un om liber.

Sextilius doarme în necropola din Hadrumet, între Septima şi sora sa Phoinisa. Descântecul este săpat pe placa de plumb înfăşurată şi străpunsă de un cui, strecurat de vrăjitoare în deschizătura pentru libaţiuni, de la mormântul surorii sale.

Traducere de RALIDI

CUM SA NE CASATORIM?

(Urmare din pag. 19-a)

Dar D-na Groves era departe de ideea că mariajul n'ar oferi chiar nimic celor cari fac acest pas. Ceeace încerca ea să exprime era un avertisment, în sensul că această instituţie nu este şi nu poate fi atât de ideală şi de romantică, cum au înfăţişat-o câţiva poeţi şi romancieri.

Dacă s'ar putea determina dinainte ce formă va lua un bărbat în ipostaza de soţ, femeile ar fi cruţate de mult sbucium şi de multe neplăceri. Astfel o doamnă, anume Jean Nash a trebuit să treacă prin ceremonia căsătoriei de patru ori, mai înainte de a-şi întâlni în d. Dubonnet, — actualul soţ, — tovarăşul de viaţă care într'adevăr i se potrivia. O alta însă, Cora Walker din St. Louis, mai puţin norocoasă, a fost acum câteva săptămâni despărţită de cel de al treisprezecelea soţ.

In legătură cu această problemă de vital interes social, Cecile Sorel a publicat de curând câteva din secretele prin care a reuşit întotdeauna să captiveze bărbatul ce-i trezise interesul şi luaţi aminte că în seria admiratorilor săi se cuprind un fost preşedinte al Franţei şi un fost prim-ministru englez. Iată câteva din sfaturile pe care aceasta le dă celor care tind să cucerească o inimă bărbătească, dar poseda într'o prea mică măsură minunatul instinct al sexului.

„Femei, fiţi cochete. Numai astfel puteţi să dobândiţi şi să reţineţi un soţ, sau dacă e nevoie, să părăsiţi un bărbat pentru altul mai bun.

„Cochetăria are cu mult mai multă importanţă după căsătorie decât înainte pentrucă e mai greu să ţii un bărbat decât să-l câştigi. Dacă nu continui a-l intriga, el îţi va cota sărutările cam la justa lor valoare supraestimând pe ale alteia în favorurile căreia n'a intrat încă".

„Bărbatul se crede realist, dar spre norocul nostru, e un incurabil idealist ce bâjbâie în jurul unei lumi de dragoste creeată în întregime de imaginaţia sa".

Urmează deci din recomandaţiile de mai sus că un bărbat ar trebui să ia de soţie o cochetă, cu care ar trăi fericit o viaţă întreagă, dacă femeea nu şi-ar opri la un moment dat privirile asupra altuia care ar părea un „risc" mai bun decât el.

E. A.

O EXECUȚIE de POMINA

Un exaltat a atentat la viața regelui Ludovic XV. Iar din cele de mai jos, rees motivele care l'au îndemnat, precum și groaznicele torturi la care a fost supus.

SUNTEM în Franța, pe vremea luptelor crâncene dintre Biserică și Stat. Câte neînțelegeri și certuri iscate de pe urma faimoasei bule *) *Unigenitus*, câte încăierări ridicule și mereu reînoite între tiranii din Parlament și o parte din populația neînduplecată a regatului!... Și toate iscoadele și hărțuelile acestea cari frământau țara de vreme îndelungată, către sfârșitul anului 1757, luaseră un caracter de înverșunare sălbatecă ce nu se mai cunoscuse până atunci...

Majoritatea poporului nu înțelegea tâlcul acestor lupte, însă toată lumea, discuta; vulgul începu să murmure mânios și, aproape pretutindeni, se iviau exaltați cari se pasionau pentru bulă, pentru biserică, pentru Curtea regelui. Fiecare se pasiona pentru câteceva, — chiar fără să știe de ce!....

* * *

Robert-François Damiens fu cuprins de-o exaltare cu totul deosebită, o exaltare ce-și avea origina, — zice-se — în sângele lui prea înflăcărat și găsi un prilej minunat întru stimularea avântului său tineresc, în cunoașterea adâncă a nemulțumirilor obștești. El se crezu chemat să joace un rol hotărîtor în aceste împrejurări unice.

Tinerețea lui Damiens a fost dintre cele mai sbuciumate. Născut la Tieulloy, (Artois), în Ianuarie 1715, rămase orfan de mamă din fragedа-i copilărie; i se găsi un post de servitor; apoi, către cel de al șaisprezecelea an, un unchiu al lui, cârciumar la Béthune, îl ia pe lângă el. Dar bunătatea unchiului nu poate să scoată nimic din nepotul acesta, nărăvaș la orice treabă și, după o scurtă trecere de vreme, îl vedem intrând ca ucenic la un lăcătuș din localitate...

Nici lăcătușeria nu-l atrage pe Damiens; bietul unchiu mai face câteva sforțări, după care nici nu vrea să mai audă de el...

Dela Béthune, Damiens se duce la Arras; acolo, are prilej să învețe bucătăria și, prin anul 1733, intră ca fecior la un ofițer elvețian; după multe și aventuroase peregrinări, ajunge la Paris, unde se angajează la colegiul Ludovic cel Mare, prin mijlocirea unei rude îndepărtate, un oarecare Jean-François Meven, deasemenea fecior la acea instituție. Nu rămâne nici acolo decât vreo câteva luni și dispare, spre a scăpa de o pedeapsă ce și-o atrăsese; dar, după un an își dă seama de avantagiile numeroase ce le avea la colegiu și se înapoiază, cerând să fie primit din nou; într'adevăr, e însărcinat cu supravegherea câtorva camere particulare, dar în răstimpul acestei de a doua șederi acolo, superiorii constată că e prea morocănos, că se înfurie prea lesne și e oricând gata să le calce ordinele.

Interogatoriul lui Damiens, în turnul lui Montgomery. Inculpatul e legat în hamacul său. (După o gravură veche).

In 1739, se însoară cu Elisabeth Molerienne, o cameristă a contesei de Crussol și părăsește definitiv colegiul Ludovic cel Mare.

Incepând de atunci, Damiens ocupă, rând pe rând, mai multe slujbe; nestatornicia firei sale îl împiedică să se fixeze într'un loc.

Undeva, de unde fusese dat afară, i se prezice că *va fi sfâșiat în bucăți:* o amantă îi citise destinul în palmă!

Intr'altă parte, fu prevenit că *îl așteaptă rugul!*

Aiurea, stăpânii descoperiră că le dispăruseră multe fișicuri cu ludovici de aur; lui Damiens, nu-i mai rămâne altceva de făcut de cât să ia diligența și să plece la Saint Omer, unde încearcă la un moment dat, să-și pună capăt zilelor, înghițind o cantitate considerabilă de otravă; i se dau ajutoare energice și în curând se restabilește.

La 28 Decembrie 1756, Damiens, sub numele de Bréval, angajează o trăsură care să-l ducă la Paris; ajuns la bariera orașului, coboară, ia o altă trăsură de piață și se duce de-a dreptul la o cârciumă din rue Beanbourg, unde-i dăduse întâlnire fratelui său, Louis, servitor.

Acolo, Damiens, povestește cu insuflețire fratelui mai mare că a aflat la Arras de căderea guvernului și că faptul acesta l-a îndemnat să vină numai decât la Paris; despărțindu-se, ambii frați se îmbrățișează cu căldură și Robert François îi spune lui Louis că, probabil, se văd *pentru ultima oară*. In aceeaș zi, se duce în casa Ripandelly, unde servia soția sa și rămâne acolo până Luni 3 Ianuarie 1757. Pe la orele opt, seara, Damiens iese însoțit de nevasta și fiica lui, îndreptându-se spre rue Saint Martin, unde are loc despărțirea.

După mărturisirile făcute în timpul torturei, Damiens s'a dus după aceea într'o cârciumă din strada Universității, unde a mâncat în grabă și a adormit. Trezit din somn, pe la orele unsprezece, el aleargă la un biurou de închiriat trăsuri, aflat în vecinătatea cârciumei.

La unsprezece și jumătate noaptea, Damiens ia un cupeu cu destinația spre Versailles, unde ajunge pe la ceasurile trei dimineața (Marți 4 Ianuarie). Acolo, rămâne la biroul de trăsuri, bea ratafia *) împreună cu birjarul, plătește cursa în chip generos și doarme liniștit aproape două ore.

La deșteptare, îl roagă pe un băiat să-l ducă la un hotel, dar cum n'are bagaje, i se cere o arvună. Damiens se execută bucuros, bea un pahar cu vin, apoi se culcă și rămâne în pat până la ceasurile două, după amiazi. Se îmbracă, iese din hotel și nu se întoarce decât pe la unsprezece seara; mănâncă și se culcă.

Miercuri, 5 Ianuarie, pe la orele două, se îmbracă și iese.

Ceasul atentatului se apropie.

Era un ger năprasnic: peste vestmintele obișnuite, Damiens se acoperise cu o redingotă vătuită.

In buzunar își puse pumnalul, un cuțit cu resort, care într'o parte avea o lamă lungă și ascuțită, iar în cealaltă un briceag, lung de aproape patru degete.

Timp de aproape o jumătate de oră cutreeră curțile castelului din Versailles.

Ludovic al XV-lea care se înapoiase în după amiaza aceia dela Trianon, se pregătia să-și facă intrarea în palat. Erau ceasurile cinci și trei sferturi. In momentul acesta, Damiens, fie ca să se adăpostească, fie ca să stea ascuns, se afla într'o mică lângă bolta cea mare.

E întuneric, cu toate făcliile purtate de valeți; sub bolta aceasta se află adunată mulțimea obișnuită a curtenilor și a celor fără nici o treabă, lacomi să-l vadă pe monarh. Ca și Damiens, dată fiind asprimea vremii, întreaga adunare se îmbrăcase în haine de iarnă.

Regele apare, sprijinit de con-

*) Instrucțiuni, îndrumări arhiepiscopești.

*) Băutură spirtoasă.

tele de Brienne şi de marchizul de Beringhen; paşii lui se îndreaptă spre trăsură, a cărei uşă e deschisă şi păzită de doi valeţi.

In momentul acesta solemn, Damiens îşi croeşte drum prin zidul soldaţilor de gardă; izbeşte în trecere pe Dauphin şi ducele d'Ayen, căpitanul corpului de gardă, se opreşte drept în faţa regelui, îl loveşte fulgerător cu pumnalul pe care-l pune apoi în buzunar şi rămâne locului, nemişcat, cu pălăria pe cap. Dacă ar fi avut prezenţa de spirit să-şi scoată pălăria, ca toată lumea strânsă acolo şi s'ar fi strecurat fără grabă printre gloata curtenilor, cari nu se îngrijeau decât să se înfăşure mai bine în hainele lor, poate că ar fi scăpat.

Regele simţindu-se atins, strigă:

— „Am fost atins cu pumnalul!", după care, trecându-şi mâna pe sub haină şi scoţând-o mânjită de sânge, adaose:

— „Sunt rănit! Acesta-i omul care m'a lovit; să fie arestat, dar să nu i se facă nici un rău!"

Damiens fu arestat pe loc.

Regele se urcă grabnic în apartamentele sale şi se aşeză în pat; regina, familia regală şi Curtea întreagă făcură cerc împrejurul lui. O groază cumplită îl stăpânia pe suveran — groază pe care cei de faţă o sporiau şi mai mult, manifestându-şi teama ca arma să nu fi fost otrăvită. Fură chemaţi cei mai de seamă chirurgi precum şi preoţi, deoarece se credea că moartea nu mai putea fi înlăturată!...

Această confuzie, îngrijorare şi spaimă domni până a doua zi dimineaţa.

In revărsatul zorilor medicii examinează rana cu luare-aminte şi... ce văd? O simplă sgârietură care „în nici un caz nu l-ar fi împiedicat pe un particular oarecare să-şi întrerupă ocupaţiile zilnice".

Indată după arestare, Damiens a fost condus în sala corpului de gardă. Acolo, a fost desbrăcat şi asupră-i s'a găsit cuţitul cu două lame: acela în formă de briceag de care se servise; dar, cum avusese timp să-l şteargă, nu se mai găsi pe el nici o urmă de sânge.

Crima fiind săvârşită în palatul regal, Primului procuror îi incumbă sarcina ca să înceapă procedura. Aşa dar, Damiens e dat în seama acestuia, care, nădăjduind că-i va smulge mărturisiri preţioase, porunci să fie aşezat în faţa unui jăratec imens, înţepenindu-i-se gleznele în cleşti înroşite în foc. Această primă încercare nu dădu nici un rezultat; fu transportat la închisoare unde procurorul-supleant îl supuse unui alt interogatoriu.

După două zile dela crimă, Damiens scrise regelui. Scrisoarea aceasta aparţine istoriei.

Iată câteva extrase:

Sire, sunt adânc mâhnit că am avut nenorocirea să mă apropiu de Majestatea Voastră; dar dacă nu veţi asculta de păsul poporului, mai curând decât şi-ar închipui oricine, Majestatea Voastră, Augustul fiu şi alte câteva persoane vor pieri. Şi va fi dureros ca un prinţ atât de bun, cu toată deosebita atenţie ce-o poartă corpului eclesiastic — căruia îi acordă toată încrederea — să nu fie sigur de viaţa sa!... Iar dacă M. Voastră nu binevoeşte să se îndure de acest popor, redându-i dreptul să-şi oficieze vechile rituri religioase la îngroparea morţilor, repet că viaţa Voastră nu mai e în siguranţă. Archiepiscopul Parisului este cauza tuturor acestor turburări, deoarece refuză să dea preoţilor cuvenita deslegare. După crima cumplită ce am săvârşit-o asupra persoanei sacre a Majestăţii Voastre, mărturisirea sinceră ce-mi iau libertatea s'o fac acum, mă îndeamnă să nădăjduesc în clemenţa Majestăţii Voastre.

Portretul lui Damiens. (După o gravură veche).

Fu arestată soţia şi fiica lui Damiens, fratele lui, Louis, nevasta acestuia, şi d-şoara Macé, camerista d-nei Ripandelly. In acelaş timp se dăduseră ordine pentru supravegherea neîntreruptă a tatălui lui Damiens, a fratelui acestuia Joseph Antoine, a nevestii acestuia şi a unei văduve, Collet.

Printr'un decret datând din 17 Ianuarie 1757, se ordonă ca desbaterile procesului, să fie conduse de Remy Charles de Maupeon, prim preşedinte şi Mathieu Bauvais Mollet, al doilea preşedinte; decanul Savert şi consilierul Pasquier erau raportori.

In noaptea de 17 spre 18 avu loc transferarea lui Damiens de la Versailles la Conciergerie. Un detaşament considerabil de lăncieri excortă trăsura până la temniţă, unde ajunse la ceasurile două, spre ziuă.

Se luaseră măsuri extraordinare de siguranţă.

La primul etaj al turnului zis al lui Montgomery, se afla camera ocupată de Damiens. La picioarele turnului, un corp de gardă alcătuit din 12 soldaţi, orânduia sentinelele, din distanţă în distanţă, pe toată întinderea scării turnului.

Camera lui Damiens, nu era luminată decât de două ochiuri de fereastră, late de opt până la nouă degete şi înalte de câte trei picioare. Deschizăturile acestea erau prevăzute cu gratii duble de fier. Nu se vedea urmă de sobă, dar căldura din camera corpului de gardă, care se afla dedesubt, precum şi aceea împrăştiată de lumânări, aprinse neîntrerupt în odaia prizonierului, întreţineau o temperatură destul de plăcută. După câteva zile, ca măsură de higienă, lumânările au fost înlocuite prin câteva candele.

Ca să-l împiedice de a-şi sdrobi capul de pereţi, supraveghetorii l-au aşezat într'un hamac, care-i servia şi de pat!

Un hamac! Iată-i descrierea sumară:

La o distanţă de aproape trei picioare de zid, pe o estradă ridicată cam la două palme de-asupra duşumelii, un fel de ramă, căptuşită cu perini de jur împrejur, sprijinia faimosul hamac; dosul, deasemenea căptuşit cu perini, putea să fie ridicat sau coborît cu ajutorul unei pârghii de lemn sau de fier, pentru o cât mai deplină tihnă a arestatului. Acolo Damiens fu legat într'o plasă de curele, late de două degete şi jumătate. Curelele acestea care îi ţineau umerii în nemişcare, erau legate, la rându-le, de nişte inele fixate în duşumea.

Alte două curele îi înţepeniau braţele, se încrucişau pe piept, printr'o îmbinare ingenioasă, apoi încleştau antebraţele şi mâinile, cărora nu le lăsau decât libertatea de a se mişca spre gură. Ca şi curelele ce-i încercuiau umerii, acestea erau fixate în duşumea, prin mai multe inele.

Coapsele erau legate după aceleaşi principii.

Insfârşit, — trebue să râdem de această precauţiune umanitară! — se aşezase într'adins sub braţele şi sub palmele prizonierului, un covor lat de piele, pentru ca acestea să nu contracteze nici o căldură inflamatorie sau jupuitură.

Or, să nu uităm că Damiens suferia groaznic de pe urma arsurilor ce i se făcuseră la picioare, cu scopul de a-i smulge mărturisiri, că rănile acestea l-au chinuit mai bine de două luni, că nu-şi părăsia patul decât pentru nevoi indispensabile

și că soldați infermieri, special aleși, au fost însărcinați cu îngrijirea lui.

Sâmbătă 25 Martie, către ceasurile opt și jumătate dimineața, Damiens apăru înaintea judecătorilor săi.

Sentința a fost dată la șapte seara.

Iată-i extrasul :

„Curtea... recunoaște că Robert-François Damiens s'a făcut vinovat de crima de lèse-majestate, pentru prea mârșavul, prea oribilul și prea nelegiuitul paricid săvârșit asupra persoanei sacre a regelui și drept satisfacție, condamnă pe zisul Damiens să facă mărturisire publică a greșelei sale in fața ușii principale a catedralei din Paris, unde va fi dus în cămașă într'o cotigă, ținând în mână o torță de ceară aprinsă, în greutate de două livre; și acolo, în genunchi, să declare că din răutate și cu gânduri diavolești a săvârșit acel prea mârșav, prea oribil si prea nelegiuit paricid, rănindu-l pe rege cu o lovitură de pumnal în partea dreaptă a pieptului, fapt pentru care se căește și cere iertare lui Dumnezeu, regelui și justiției.

După împlinirea acestei ceremonii, va fi condus în aceiaș cotigă, în Piața Grevei, unde pe un eșafod ce se va ridica în acest scop, i se vor înțepeni în clești arse în foc, pieptul, brațele, coapsele și pulpele; mâna-i dreaptă ținând pumnalul cu care a săvârșit zisul atentat, va fi arsă cu foc de pucioasă, iar pe locurile unde i se vor aplica cleștele înroșit în foc, se va turna plumb topit, untdelemn și rășină în clocote, ceară și pucioasă topite laolaltă; în cele din urmă, corpul lui va fi sfâșiat de patru cai, iar membrele și corpul consumate în foc, prefăcute în cenușă și cenușa spulberată în vânt...

Hotărăște, deasemenea, ca toate bunurile mobile și imobile să fie confiscate în folosul regelui.

Mai ordonă ca înainte de zisa execuție zisul Damiens să fie supus torturilor ordinare și extraordinare, spre a se căpăta indicii asupra complicilor săi".

Damiens ascultă citirea acestei sentințe cu multă luare-aminte și fără să dea semne de turburare. Ridicându-se, murmură:

— „Va fi o zi grea!"

Sentința indica, în cele mai mici amănunte, toate cruzimile pe cari judecătorii hotărîseră să se aplice lui Damiens.

Pentru tortură, sentința se mărginea să arate că osânditului i se va aplica atâta sistemul ordinar, cât și cel extraordinar.

Cu toate acestea, fu consacrată o ședință destul de lungă pentru alegerea felului de tortură. In mintea judecătorilor, trebuia ca Damiens să fie chinuit cu toată cruzimea, totuș să i se cruțe viața, ca să poată îndura supliciul din Piața Grevei.

Medicii și chirurgii se sfătuiră îndelung asupra acestui subiect și se opriră la tortura „bocancilor", care era cea mai uzitată pe atunci.

Se întrebuința două feluri de torturi „ale bocancilor": se îmbiba în grăsime un bocan de piele care, se aplica astfel, bine strâns, pe piciorul pacientului; în cele din urmă, se apropia piciorul acesta de foc, astfel că pielea sgârcindu-se de căldură pricinuia dureri insuportabile.

Celălalt sistem, asupra căruia s'au oprit judecătorii pentru Damiens, consta în patru plăci de fer. Două din ele se așezau în partea interioară a picioarelor criminalului, iar alte două pe părțile exterioare ale picioarelor. Frânghii solide legau temeinic acest întreg aparat. In cele din urmă, se introducea între plăcile dinăuntru, una sau mai multe bile de metal, care, îndepărtând cu multă anevoință plăcile și forțând frânghiile care le legau, pricinuiau pacientului dureri ucigătoare.

La orele șase dimineața, Luni 28 Martie, începu supliciul lui Damiens.

Fu condus în camera de tortură unde e luat în primire de șeful temnicer care-i citește încă odată sentința tribunalului. Damiens ascultă lectura în genunchi, apoi călăul se apropie de el și-l leagă. I se aplicară „bocancii", cari fură strânși pe picioare cu mai multă tărie de cât se obișnuise vreodată; la un moment dat, se păru că leșinase, dar în curând ceru să bea: i se dădu apă, însă el pretinse să fie amestecată cu vin, zicând: „Imi trebue multă putere azi!"

I se aplică cea dintâi bilă de metal între plăcile de fer, apoi a doua, a treia și a patra. Se sfârșise cu tortura ordinară — și nici un rezultat!

La a cincea bilă — întâia din tortura extraordinară — el zise că „se simte fericit de-a fi făcut o operă lăudabilă pentru Cer", și că mulți preoți. la palat, i-o spuneau aceasta. Silit să-i numească pe acești preoți, el răspunse că nu-i mai cunoaște.

Introducerea celei de a șasea, a șaptea și a opta bilă, n'a dat rezultate mai bune. Era timpul să se înceteze cu aceste chinuri cari durau de-o oră și jumătate, deoarece viața lui Damiens, după avizul medicilor și chirurgilor de la Curte, era în primejdie. Fu deslegat și asvârlit pe o saltea.

La cererea condamnatului, e adus preotul dela biserica Saint Paul. Damiens se întreține cu el aproape o oră, după care e condus în capela închisorii unde preotul îl lasă în paza doctorului de Marcilly.

E ora unu după amiazi. Damiens, care se afla tot în capela Conciergeriei, e somat din nou să facă destăinuiri la care răspunde că nu mai are nimic de adăugat. Corul cântă rugăciunile, iar el e transportat la poarta închisorii unde se face o nouă citire a sentinței, pentru poporul adunat acolo; apoi, Damiens e urcat într'o cotigă care-l duce la ușa principală a catedralei din Paris, unde se căește pentru fapta săvârșită, în forma prescrisă de sentință.

In Piața Grevei, se făcuse toate pregătirile necesare pentru executarea lui Damiens. Iată ce spune în această privință avocatul Barbier, în jurnalul său :

„Era o incintă mărginită de garduri solide, înalte de trei picioare. In cele patru colțuri ale incintei s'a făcut câte o spărtura ca să se mărească astfel spațiul pentru caii cari trebuiau să-l sfâșie pe criminal. In mijlocul incintei, se află o masă de stejar, sprijinită de șase stâlpi puternici. Criminalul va fi culcat pe ea, unde va fi legat cu cercuri de fier cari îi vor trece peste piept, pântece și între coapse, în așa fel ca numai cele patru membre să fie libere, iar trupul să rămâe nemișcat".

Piața e supraveghiată în interior de un locotenent cu compania sa, iar în afară de patrule. Străzile cari răspund în Piața Grevei erau ocupate de detașamente de trupe. In oraș, alte posturi fixe și mobile asigurau ordinea.

Toate ferestrele sunt înțesate de curioși. Damiens e adus cu mare pompă, înconjurat de soldați și judecători. E un bărbat simplu, scund, iar chipul lui n'are o expresie mai de seamă și pare dureros de resemnat ; totuși nu trădează nici o urmă de slăbiciune.

Ceru să vorbească judecătorilor cărora le spuse că pentru liniștea conștiinței sale, era nevoit să declare că-l insultase pe nedrept pe archiepiscopul Parisului și că-i cerea iertare pentru cuvintele grele ce le pronunțase împotriva lui. Insfârșit, își recomanda familia, care era nevinovată, stăruind în afirmația că nu fusese complot și n'avusese complici. Acestea au fost ultimele lui declarații.

In cele din urmă, Damiens fu coborît în Piața Grevei, înfășurat într'o pătură, așa cum fusese urcat.

Rămase aproape o jumătate de oră lângă eșafod, pe care-l privia în liniște, în vreme ce se făceau ultimele pregătiri.

Sunt orele cinci, seara: supliciul începe.

La început, călăul îi arde, cu foc de pucioasă mâna dreaptă înarmată cu stiletul rigid. Durerea smulge pacientului un urlet spăimântător.

Aci, e locul să lăsăm să vorvească procesul verbal al acestei execuții de pomină.

„Insfârșit, i se leagă condamnatului, în cercuri late de fer, pieptul, brațele, coapsele și pulpele, și pe aceleași locuri se toarnă plumb topit, undelemn fiert, rășină în clocote, ceară și pucioasă topită laolaltă, în timpul cărui supliciu, osânditul strigă de mai multe ori: „D-zeule dă-mi putere!"... „Doamne, Doamne, aibi milă de mine!"... „Doamne, D-zeule, ce cumplit sufăr!" „Doamne, D-zeule, îndură-te de mine!"

Sfâșierea trupului a fost operația cea mai lungă și mai îngrozitoare. Damiens și-a dat sfârșitul numai după ce i-a fost smuls ultimul braț. Era șase și un sfert. Membrele și trupul au fost asvârlite pe un rug aprins.

Și toate acestea s'au desfășurat în mijlocul mulțimii.

Sentința a fost executată nu numai cu toată rigoarea, dar călăul a crezut că-i nimerit să adauge tot soiul de cruzimi ca să mărească suferințele asânditului, astfel că tribunalul, sezizându-se, ordonă să fie întemnițat, iar cei patru cai întrebuințați la sfâșierea corpului Damiens, au fost vânduți în folosul săracilor, în loc să fie lăsați călăului conform uzului.

Toți Damiens-ii din întregul regat își schimbară numele după această întâmplare.

Cât despre D-na de Pompadour care părăsise castelul în momentul când regele se credea pe moarte și se pregătea să se împace cu D-zeu, se înapoiă iarăși la Versailles, mai semeață ca oricând, îndată după ce augustul ei protector se vindecase de sgârietura pricinuită de pumnalul lui Damiens.

TELEVIZORUL

O mare firmă americană este stupefiată de un televizor extraordinar. Legătura cu inventatorul se face repede, se depune o cauțiune de 10.000 dolari și firma intră în posesia secretului... dar numai a secretului...

SPENCER & Co., comision și agentură, își avea biroul într'al 25-lea etaj dintr'un sgârie-nori din Chicago. Mister Spencer, sufletul societății, se rezemase comod de spatele fotoliului, punându-și picioarele pe masă. Tocmai își aprindea a 36-a țigaretă din ziua aceea, uitându-se cu invidie la tovarășul său, Mister Smith, care se căznea să amestece un cocktail.

— Well Billy, zise Spencer asvârlind bățul de chibrit, nu mai ai nici o idee? Crede-mă că nu e deloc convenabil să ai de tovarăș pe cineva, care n'are nici capital propriu și nici idee cum să-l întrebuințeze pe cel al societății!...

— Jack, mai lasă-mi vreo două zile și e imposibil să nu găsesc ceva !...

Spencer voia să dea un răspuns usturător, când sună telefonul. Se întinse și apucă receptorul, fără a-și părăsi poziția comodă.

— „Allo! Aci Spencer & Co.!

— Bună seara Mister Spencer, răspunse o voce sonoră, dar nu e frumos din partea dv. să vorbiți, stând cu picioarele pe masă !...

— Ce-e-e? ripostă Spencer, înghițind în sec și trântindu-și picioarele pe dușumea.

De frică scăpă și țigara din mână.

— Vă mulțumesc pentru atenție", vorbi mai departe, dar Mr. Spencer, v'a căzut țigara jos și are să pâteze parchetul. Cel puțin stingeți-o cu gheata!

Lui Spencer îi pieri glasul. Făcu semn lui Smith să ia al doilea receptor și adunându-și forțele întrebă :

— Omule, cum poți să...!"

— Well Mr. Spencer, urmă glasul, pot și mai mult! Văd ceeace faceți și sunt bucuros că și asociatul dv. ia parte la conversație !...

Surescitat Spencer mai luă o țigare din cutie.

— Ce înseamnează asta d-le? strigă el simțind că se îneacă.

— Mai întâiu scuzați-mă Mr. Spencer, că nu vă pot oferi un foc, reluă convorbirea vocea din receptor, nu am ajuns așa de departe cu invenția. Dar să revenim la chestia noastră. Vreau să vă propun o afacere. Vă sunt incomod dacă vă vizitez peste un sfert de oră ?

— Vino ! zise Spencer, căutând zadarnic alte vorbe și rămânând cu receptorul la ureche, chiar după ce celălalt închisese aparatul.

După zece minute, o veșnicie pentru cei doi asociați, bătu la ușă și intră fără să mai aștepte răspuns un tânăr mic și slab. Intinse mâinele zâmbitor și luă loc pe un scaun fără să fie invitat, păstrându-și pălăria pe cap.

— Gentlemeni, începu el, mi-am permis ca să probez în fața dv. un sistem de televiziune. După cum am putut să citesc pe fața dv. în timpul convorbirii, ați fost foarte surprinși cum de altfel va fi surprinsă toată lumea. E o afacere extraordinară, domnilor, care merită milioane. Câteva sârme, un simplu dop cu care am putea astupa o sticlă de lapte bunăoară și televizorul meu poate fi atașat oricărui aparat telefonic.

— Și doriți ca noi...!

— Exact, mister Spencer! întrerupe tânărul. Aș dori ca dv. să finanțați afacerea. Să nu credeți că sunt negustor! Numele meu e Hunter, inginer. Și pe urmă chiar dacă aș avea capitalul, n'aș ști cum să-l întrebuințez. Deci vă rog pe dv. să dați curs invenției mele.

— Un milion am putea să riscăm! aprobă Smith. Dar, natural, înainte să facem o probă!

— Tocmai voiam să vă rog, dacă e cu putință, să veniți mâine la 10 la mine acasă.

Scoase o carte de vizită și i-o întinse lui Spencer.

— Well! aprobă asociatul, mâine vom fi la d-ta la ora fixată, cu contractul în regulă și cred că o să punem bazele unei mari întreprinderi!...

— Ne-am înțeles! strigă Hunter și se ridică. A!... Incă ceva!.. De cum veți vedea aparatul, îi veți ghici imediat secretul... Construcția sa este fabulos de stimplă. Și atunci veți înțelege gentlemeni, trebuie să fiu și asigurat! Prin urmare veți aduce și un cec de 10.000 dolari pe care îl veți da notarului meu la intrare.

Spencer și Simth se uitară o clipă unul la altul; Smith clipi neobservat din ochiul stâng.

— Inteleg prevederea dv., zise Spencer molatec, și o aprob. Inainte de probarea aparatului, notarul dv. va avea cecul.

— Allright! Așadar mâine dimineață! Good bye, gentelemni!

Hunter le scutură mâinele și ieși! Spencer începu să măsoare camera, hohotind.

— Flăcăul e un papălapte! O să punem mâna pe o afacere de milioane!...

— Yes! pentru 10.000 de dolari! mormăi satisfăcut Smith.

A doua zi la 10 punct, Spencer și Smith fură primiți de veșnic zâmbitorul Hunter.

— Poftiți înăuntru domnilor! Notarul vă așteaptă!

Intr'o cămăruță simpatică, Hunter făcu cunoștința celor doi domni cu notarul Brown.

— După cum v'ați înțeles eri depuneți-mi 10.000 dolari. Poftiți legitimația mea... și chitanța !...

Formalitățile fură curând isprăvite și Spencer scrise un cec pe care-și trecu și Smith iscălitura. Notarul mulțumi, puse hârtia în buzunarul vestei și ieși.

— Așa! Acum suntem între noi! observă Hunter. Așteptați vă rog un moment. Aduc imediat aparatul!

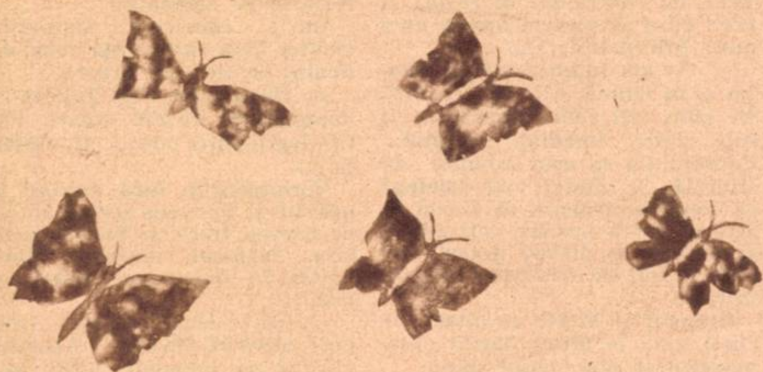
Trecu în camera alăturată, închizând ușa în urma lui.

— Un așa catâr mai rar! șopti Smith tot așa de încet.

Hunter se lăsă însă așteptat. Spencer deveni nervos. Așteptară un sfert de oră, o jumătate de oră, inventatorul nu mai venia. Deodată sosi portarul și întrebă. Dacă domnii sunt dela Spencer & Co.

— Desigur! se rățoi mânios Spencer. Unde dracu s'ascunde Mr. Hunter?

(Sfârșitul în pag. 30)

Modele NOUI

„Vine primăvara — şi n'am ce îmbrăca!" Iată strigătul de alarmă provocat în toate inimele femenine de primele raze ale soarelui, de primul colţ de cer albastru, de prima adiere mai caldă. Şi atunci începe dilema: Ce se poartă? Ce stofe? Ce linii noui ne aduce moda nouă?

Ne-am propus să dăm câteva sfaturi cititoarelor noastre, să le spunem ce am văzut şi să le îndrumăm către silueta modernă. Se poate 'ntr'adevăr vorbi de schimbarea siluetei, căci dacă până acum ne-am complăcut în croieli ajustate, care ne puneau în valoare svelteţa, capriciul modei din primăvara 1933 ne face să o ascundem oarecum subt mantale trois-quarts sau jachete drepte, largi, flotante care totuş, prin rafinamentul croielii lor, nu îngraşă. Aceste trois-quarts-uri par să devină favoritele sezonului; le vom purta primele zile frumoase, — când nu îndrăznim însă să plimbăm tailleuraşul subţire, — sau în voiaj, şi ne va fi foarte folositor vara, la munte sau la mare. Vom alege pentru ele stofe moi, lânoase, ţesute în „diagonale" sau „natté", în toate tonu-

Stânga: Stofă „diagonale" în marron şi galben pentru mantoul troisquarts purtat, cu o fustă beige special, reuşit croită în patru foi.

Dreapta: Tailleur de flanelă gris, cu fire negre, cordon de piele.

din stofe NOUI

Dreapta: Mantoul de lenaj marron-beige. Are mânecile raglan, foarte largi şi confortabile, cordon de antilopă marron.

Mijloc: Costumul se compune dintr'o jachetă beige deschis, cu mânecile foarte originale, fusta puţin mai închisă, şi o bluză brique de jersey sau mătase, cu nasturi mari de cristal.

Jos: Rochie de după masă, lucrată în biais, dintr'un lenaj uşor desenat.

Modele de stofe „A. G. B.".

rile de marron sau una din fermecătoarele ţesături noui în negru şi alb, „damiers" sau „pied de poule".

O spirituală fantezie a modei ne dictează tailleurul gris sau beige deschis, bluze bleu-marin sau marron, care se vor purta în armonie cu pălăria, mănuşile şi poşeta. Bogăţia şi varietatea ţesăturilor este atât de mare, încât nu le putem descrie decât caracterul esenţial comun: sunt ţesute larg, asemănatoare unei pânze de sac, sunt poroase, lânoase şi extrem de uşoare. Atât de uşoare, încât chiar în ţara noastră, atât de iubită de soare, vom putea purta rochiţe de stofă toată primăvara şi poate chiar vara. Se va vedea mult culoarea cânepii, a sfoarei, înveselită prin garnituri écossais sau lingerie cu efectul atât de tineresc şi de primăvăratec. De multe ori rochiile sunt întovărăşite de o jacheţică cu sau fără mâneci, sau de o pelerinuţă flotantă şi graţioasă.

Mantourile elegante se vor purta într'un contrast mai mult sau mai puţin frapant cu rochiile pe care le însoţesc: de culoare închisă cu rochii deschise şi invers, „unii" cu rochii imprimate şi din ţesuturi mai fanteziste, cu rochii mai severe. Intr'un cuvânt, moda primăverii actuale dă posibilitatea femeilor, să lase câmp liber fanteziei şi simţului lor coloristic.

Am dat astăzi numai câteva idei, v'am arătat caracteristica siluetei actuale în trăsături largi, pentru a vă informa asupra nouilor legi ce le dictează moda. In numărul viitor vă vom prezenta atributele tailleurului, detalii prin care se poate varia aspectul său în nenumărate feluri.

Humor

RIDICAREA PROHIBIŢIEI ALCOOLULUI IN AMERICA

Cum vom vedea pe delicioasele „american -girls", după patru ani de cură cu bere...

CÂŞTIGURI

Intr'o societate se discuta diferite câştiguri ale liberilor profesionişti şi printre altele se vorbia despre scriitorul X, care din ultimele ediţii ale romanelor sale, ar fi câştigat 300.000 de lei.

— „Astea's mofturi", spuse unul din domnii prezenţi. „Eu am câştigat 2 milioane numai cu zece rânduri".

— „Zece rânduri? Cum se poate asta?"

— „Foarte simplu, cu anunţul de căsătorie pe care l-am dat".

LA BANCHET

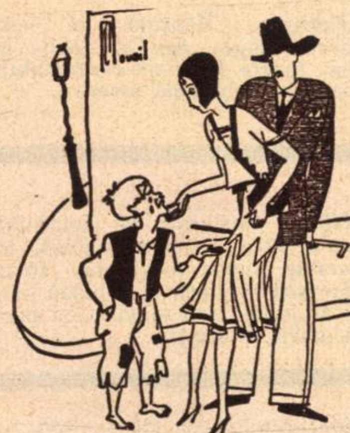
Despre un foarte bine cotat scriitor al nostru, inspector general într'un minister, se povesteşte următoarea anecdotă:

Omul se afla invitat odată la un banchet oficial, unde trebuia să ia cuvântul. In timpul mesei ciocăneşte deodată în pahar. In sală se face o linişte mormântală, toată lumea voind să audă cuvintele maestrului.

— „Doamnelor şi Domnilor, spune acesta, ţiu să atrag atenţiea domniilor-voastre că nici mie şi nici vecinei mele de masă, nu mi s'a servit încă sparanghelul".

Şi se aşeză din nou.

MOTIVUL

— „Dece plângi micule?"

— „Mama e moartă, tata e mort, bunicul meu şi el e îngropat, fraţi mei sunt în puşcărie, surorile la şcoala de corecţie şi dacă nu duc bani familiei, când ajung acasă, seara capăt câte o mamă de bătaie de la fiecare dintre ei".

BUNĂ CREŞTERE

— „Gigică, ţi-am spus de atâtea ori, să duci mâna la gură când tuşeşti".

— „La ce bun mamă, mie doar nu-mi sar dinţii din gură".

AJUTOR

Hoţul: — *„Uite ce e, până chemi poliţia, dă să-ţi ţiu eu revolverul, ca să nu-ţi fie prea greu".*

Ştiţi ce va fi numărul de Paşti al „REALITAŢII ILUSTRATE"? Cea mai senzaţională surpriză a anului. Reţineţi-o la chioşcarul dv

Pericolul ondulaţiiior permanente

ACUM doi ani s'a făcut o o comunicare Societăţii Spaniole de Higienă Socială, despre primejdiile ondulaţiilor permanente. Ei bine, iată că doctorul André Seil, şeful serviciului studiilor de patologie profesională la Institutul de Higienă Industrială, într'o comunicare recentă către Academia de Medicină, a ridicat din nou chestiunea influenţei „indefrizabilelor" (de neciufulit) asupra sănătăţii. Iată concluzia sa:

„Fireşte, să nu exagerăm; suntem convinşi că accidentele serioase trebuiesc să fie excepţionale, dacă le comparăm cu numărul enorm de femei care au cochetăria de a se supune practicilor plictisitoare şi obositoare ale ondulaţiei permanente.

Credem cu sinceritate că la o femee normală când aplicaţia e făcută în condiţii bune, de către un coafor experimentat, primejdiile sunt nule; singurele manifestări vor fi greutatea capului şi senzaţia de oboseală.

„Este însă la fel şi cu persoanele predispuse reacţiunei meningite sau cerebrale?

„Nu riscă cumva astfel de persoane să capete turburări grave?

„Credem dar că e mai bine să prevenim ondulaţia permanentă, aşa cum ea se practică astăzi, o interzicem dar tuberculoaselor pulmonare, de teama localizării bacilului asupra meningelui; epilepticelor; persoanelor mai vârstnice, arterio-scleroticelor, celor cu hipertensiune, pentru cari ridicarea prea mare a temperaturei, (poate şi trecerea electricităţii) poate constitue un risc întru favorizarea unei emoragii cerebrale.

(după *The Month*
fără autor de I. St. Gh.

Volley-Ball

Duminică 14 Martie, echipa „Apărătorii Patriei" au învins in match-ul finală pe „Y.M.C.A." păstrând astfel titlul de campioni regionali.

Din No. viitor vom începe publicarea extraordinarului roman de aventuri „Tenebro", datorit marelui scriitor englez Rudyard Mullton.

MARELE CONCURS DE FRUMUSEŢE

Organizat de „Chicago Tribune“ şi Realitatea Ilustrată

51 de candidate vor pleca pe socoteala organizatorilor, la Expoziţia din Chicago

In anul acesta, cel mai important eveniment mondial va fi desigur deschiderea expoziţiei internaţionale din Chicago, cea mai mare manifestare de acest gen din câte s'au organizat până azi, o expoziţie care urmăreşte să oglindească întregul progres realizat de omenire într'o sută de ani.

Cel mai mare ziar din lume, „Chicago Tribune", în înţelegere cu organizatorii expoziţiei, au hotărît ca deschiderea expoziţiei, ce va avea loc la 1 Iunie 1933, să fie prezidată de o regină a frumuseţii, şi de curtea ei, formată din cele mai frumoase domnişoare şi doamne de pe glob.

Va fi cel mai grandios concurs de frumuseţe din câte s'au văzut.

In România, spre a asigura reuşita concursului nu se putea încredinţa organizarea lui decât revistei „Realitatea Ilustrată", bine cunoscută peste Ocean, dela concursurile din anii precedenţi.

Concursul „Chicago Tribune—Realitatea Ilustrată" *este caracterizat prin perfecţiunea sistemului de selecţiune şi discreţia sa. El se face prin fotografii, suprimându-se astfel prezentarea stânjenitoare a candidatelor, în faţa juriului. Iar spre a evita ca modestia concurentelor să sufere, fotografiile pentru acest concurs nu trebue să fie numai decât trimise de candidate. Ele pot fi trimise de către prieteni, rude sau cunoscuţi.*

Sunt admise la concurs toate doamnele văduve sau domnişoarele care au trecut de 21 ani. Fotografiile se vor trimite, însoţite de cuponul pe care-l publicăm mai jos, completat cu datele cerute. Inscrierile se pot face pânăla 1 Aprilie a. c. Fotografiile trebuesc să aibe formatul carte poştală şi revista noastră va publica din fotografiile primite, pe acele care sunt mai bune.

De fiecare fotografie publicată, noi vom plăti direct persoanei fotografiate câte 100 lei.

Fotografiile vor fi supuse pentru selecţionare unui juriu din Chicago.

Dela concurs sunt excluse doamnele sau domnişoarele care din frumuseţea lor şi-au făcut profesie.

Notăm că nepublicarea unei fotografii în revista noastră, nu înseamnă că respectiva concurentă a fost respinsă dela concurs. Se poate adică întâmpla să fie aleasă o domnişoară sau doamnă a cărei fotografie n'a fost publicată. La publicarea fotografiei se ţine seamă în primul rând de posibilităţile technice de reproducere.

In momentul în care juriul din Chicago — format din artişti renumiţi — va alege vreo candidată, ni se va anunţa aceasta telegrafic şi noi vom publica rezultatul în revistă.

Se vor alege în total 51 de candidate. Acestea vor pleca în condiţiuni excepţionale, la Chicago, aşa încât să fie acolo cu câteva zile înainte de deschiderea expoziţiei. Tot timpul candidatele vor avea o întreţinere princiară, distracţiuni şi toalete. Dintre cele 51 de candidate, expoziţia din Chicago va alege pe regina expoziţiei şi pe cele două doamne de onoare ale ei.

Candidata care va avea norocul să fie aleasă regina Expoziţiei, va primi un premiu de 5.000 dolari (850.000 lei).

iar celor două doamne de onoare li se vor da:

primei un premiu de 3.000 dolari (500.000 lei)
celei de a doua 2.000 dolari (340.000 lei)

Cu cât trimeteţi mai repede fotografiile la revistă, cu atât e mai bine. Cercetaţi printre cunoştiinţele dv., printre rudele sau prietenele pe care le aveţi, dacă aveţi vreuna care să poată concura. Trimeteţi fotografia ei, la „Realitatea Ilustrată", strada C. Mille 7-9-11 pentru că s'ar putea ca astfel s'o fericiţi!

N. B. — Foto Studio Wells din Bucureşti face fotografii gratuite pentru concurente.

Concurentele din Constanţa ne vor trimite fotografii făcute numai la Foto Păsculescu.

BULETIN DE INSCRIERE PENTRU CONCURSUL „REGINA EXPOZIŢIEI DIN CHICAGO“

Alăturat vă trimit o fotografie pentru concursul de alegere a unei regine şi a curţii ei de onoare, la Expoziţia internaţională din Chicago, şi declar că mă voi supune regulamentelor publicate de dv. Deasemeni, vă acord dreptul de-a publica această fotografie, oriunde veţi crede de cuviinţă.

Numele persoanei din fotografie, este . . . .

. . . . Adresa, str. . . . . No. . .

Oraşul . . . . . . Vârsta . . . Ocupaţia . . . . . .

Culoarea părului (blond, brun, sau roşu). Culoarea ochilor

este . . . . Greutatea . . . . Inălţimea . . . .

Trimeasă de . . . .
(Semnătura persoanei care trimite fotografia).

TELEVIZORUL (Uramre din pag. 25)

— Ştiu eu?! Mi-a dat însă o scrisoare pentru dumneavoastră! Mr. Hunter a părăsit casa acum o jumătate de oră cu un domn bătrân! Spunea că se reîntoarce imediat!...

Spencer cuprins de o neagră presimţire, smulse scrisoarea din mâna portarului. Ceti pălind primele rânduri şi căzu pe un scaun.

— Na! citeşte idiotule! urlă el şi-i asvârli hârtia lui Smith.

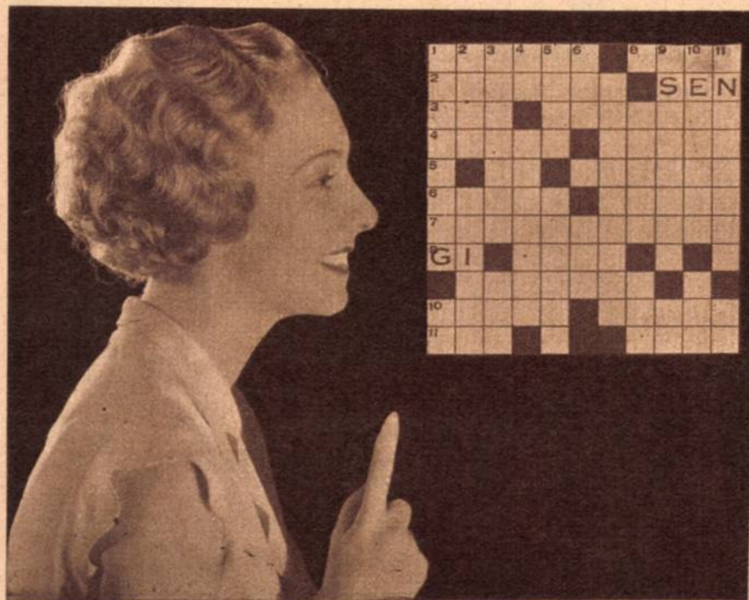
„Dears Sirs, citi el, *eu şi cu „notarul meu tocmai am încasat cecul! Suntem foarte „mulţumiţi de acoperirea „promptă şi conştiincioasă pe „care a făcut-o la vederea nu„melor dv. Din nenorocire „însă trebue să vă relev secre„tul invenţiei fără prezenţa „mea. Voiu căuta să nu vă „mai întâlnesc, din motive „uşor de înţeles. La al 27-lea „etaj al clădirii în care dv. a„veţi biroul, se află o cameră „liberă, dela fereastra căreia „se vede tot ce faceţi dv. „înăuntru. Din fericire în a„cea cameră se află şi un a„parat telefonic. Gândiţi-vă „puţin şi veţi vedea că totul „e'n regulă cu televiziunea „mea! Poate veţi putea să „câştigaţi ceva bani cu teri„bila mea invenţie!"*

Al. Dv. supus HUNTER

Pagina Jocurilor

CONCURSUL NOSTRU PE LUNA APRILIE

Problema IV-a (Linia generală a vremii)

ORIZONTAL: 1) Dibăcie; — una din extreme. 2) Ireali. 3) Un fel de broderie; — Deocamdată nu este rău. 4) Doctor; — Anagramă din marcă, măcar și căram. 5) Pilit! — Notă. 6) Mobilă; — Condiment. 7) Caracterul celor necunoscute. 8) Omul-mașină (germ.). 9) De codru. 10) Vagabond; — Pușcăriaș. 11) Sentiment; — Salve!

VERTICAL: 1) Este nedespărțită de optativ; — Rivala Franței. 2) O poartă soldații: —Profit de (fig.). 3) Numeral ; — Ucigașul lui Xerxe. 4) Un fel de monstru mitologic; — O cunoaște toată lumea. 5) Facem primul pas, către o țintă mai îndepărtată, — Servă drept adăpost. 6) Amster —!... Ale tale (fr.) 7) Ins dintr'un ordin de pe timpul Inchiziției. 8) Merge înainte sau înapoi, fiind —după plac — de extremă dreaptă sau stângă. 9 Viețuitoare; — Argumentez. 10) Gen; — Adverb. 11) Subdiviziunea unui secol; — Il găsiți în Infern .

RE.

Problema V-a
(Extracții...)

Se dau următoarele cuvinte: IISUS. SCUND, VACANT, IDEAL, PERIMA, FRANAR, MIERE și ASCOLI.

Să se extragă din fiecare cuvânt câte o literă, astfel ca să rămână un alt cuvânt corect. Literele acestea — în ordinar dată — vor arăta rostul acestor zile de sărbătoare.

p. conf. REBUS

Condițiile de participare

Pot participa la premiile noastre toți cititorii cari au deslegat jocurile publicate în două numere consecutive.

Rezultatul se publică lunar.

PREMIILE

Premiul I-iu: 300 lei, în numerar.

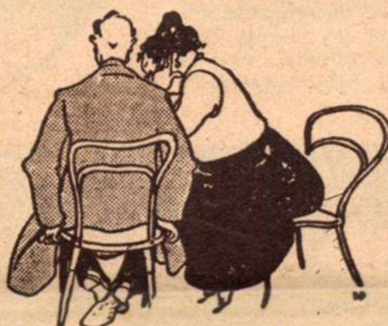
Premiul II-lea: 200 lei, în numerar.

Premiul III-lea: o sticlă cu apă de Colonia.

Deslegările se trimit timp de 7 zile, după apariția numărului al doilea .

Se va menționa pe plic: „Secția jocurilor".

LA PREZICATOARE

— *„O femee blondă te va ruina".*

— *„Exact, nevastă-mea e blondă..."*

CUPON DE JOCURI

No. 323

Numele și pronumele ....

....

Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — [illegible]tor Nic. Constantin.
Redacția și Administrația: Str. Const. Mille 7—9--11. Telefon 359/99
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevĕrul" S. A.

Suveranul, Marele Voevod Mihai şi invitaţii, în pădurea dela Scroviştea, la vânătoarea care a avut loc Vinerea trecută.

Marele Voevod Mihai şi colegii săi de clasă, la sărbătoarea sădirii pomilor, la ferma Băneasa.

Duminică s'a alergat în Capitală un Ciclo-Cross, pentru cupa „Dimineţii". In fotografia noastră, concurenţii înainte de start, în faţa palatului „Adeverul".

Tot Duminică s'a dat în faţa Strandului Kiseleff, plecare pentru Cross-ul de campionat al juniorilor. In clişeul nostru, concurenţii în parcurs.

(Foto-Berman-Realitatea)

St.: Impozantul cortegiu care a urmat sicriul cu rămăşiţele gener. Sică Popescu, la înmormântarea care a avut loc Sâmbătă, în Capitală.

Dr: D. Walter Edge, fostul ambasador al Statelor-Unite la Paris, a sosit în România într'un voiaj de plăcere, fiind primit de Suveran la Palatul Regal.

Jos: O fază interesantă din match-ul de rugby, disputat Duminică, între Sportul Studenţesc şi P. T. T.

REALITATEA ilustrată

Număr special de Paşti
40 pagini

No. 324
13 APRILIE 1933
Preţul 12 lei

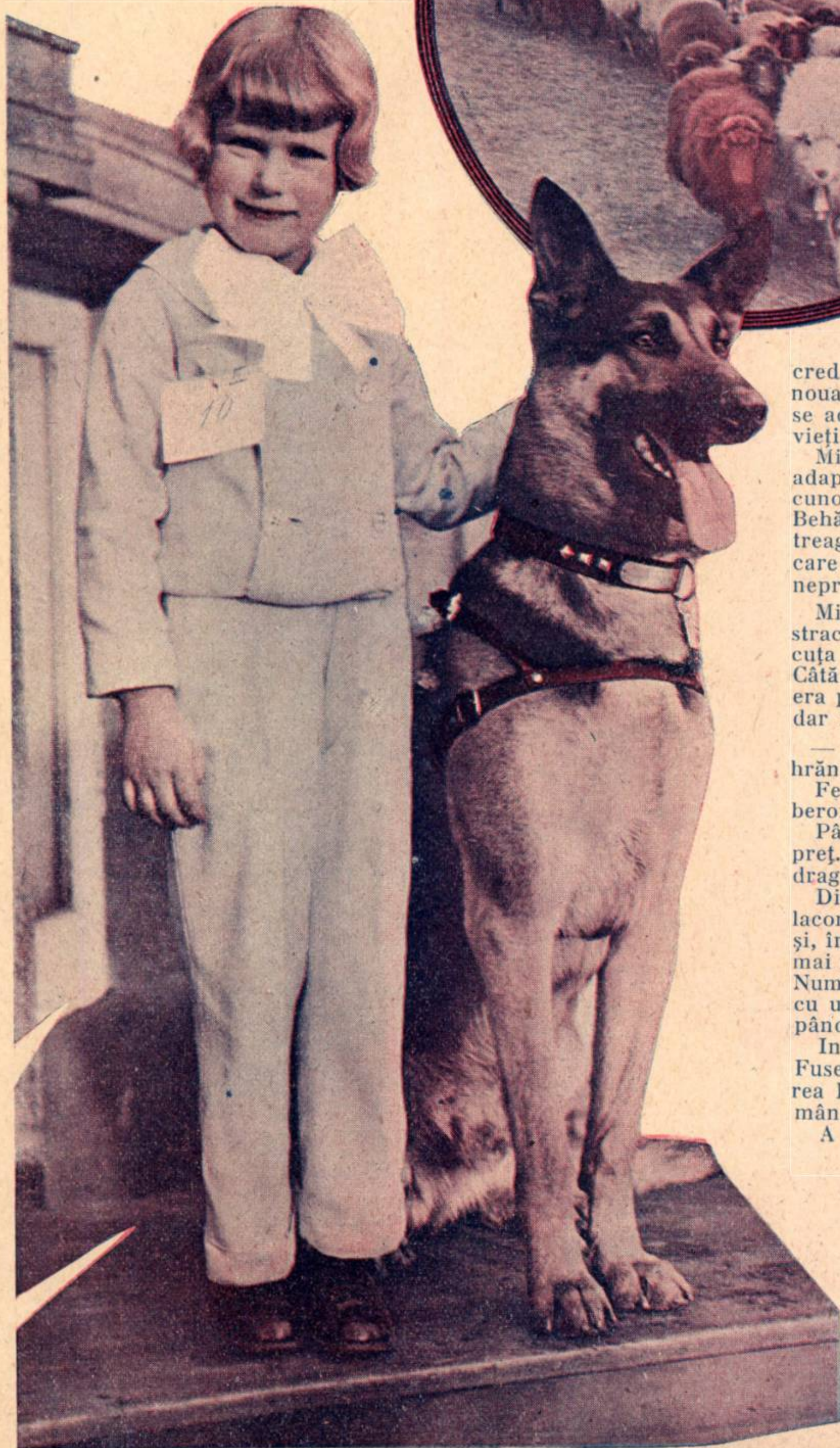

CHRISTOS A INVIAT!!

SACRIFICAREA MIELULUI

Trei animale, trei suflete deosebite. Câinele credincios, paznicul îmbătrânit al curţii, un mieluşel adus dela ţară şi un pui de lup, în care se deşteaptă mai târziu instinctele sanguine ale fiarei.

MIELUL, lăsat jos din braţe de ciobanul care-l adusese, puse botul în ţărână, se mişcă cu greutate, se adună parcă, îndurerat ai fi zis la încheeturile slabelor lui picioare, stătu câtva neîncrezător în libertatea dobândită, şi porni să meargă, să alerge.

Il priviau toţi ai casei, doamna şi domnul Teodorescu, Micuţa şi Rodica, şi câinele, — dulău mare, serios, vrâstnic.

Infăţişarea de blândeţe şi nevinovăţie învălui deodată sufletele celor patru făpturi omeneşti într'o bunătate călduţă şi ocrotitoare.

— Ce facem? îl tăiem? zâmbi învins tatăl, făcând cu mânile semnul retezării, iar din cap ca şi cum ar fi zis: „se poate aşa ceva?"

— Ooo! făcură copiii, Micuţa, fată ca de şaptesprezece ani şi Rodica de nouă.

Soarta mielului adus ca merinde, se hotărîse. In cârlionţii blănii lui albe, trei mâni se adânciseră protectoare.

— Şi ce-i dăm să mănânce? întrebă tata. Asta-i prunc!

Şi tot el:

— Să-i dăm numai lapte Micuţo.

Câinele, cel dintâiu, se trase în fundul curţii. El nu arătase nicio bucurie pentru noul tovarăş. Poate că nu mai văzuse niciodată unul aidoma aceluia. Necunoscător al multor forme ale vieţii şi deasemenea neştiutor de destine, nu se gândise dacă nouă făptură e de mâncare sau va mânca, va împărţi cu el oasele, resturile de bucăţi. Se tolăni, aşa ca şi cum se încredinţa unei vechi mulţumiri, clipi des: ca să şteargă poate noua imagine, şi închise ochii. Era fireşte sigur că nimic nu se adaogă şi nimic nu se ştirbeşte din obiceiuri, din tacâmul vieţii sale de dulău.

Mielului i se aduse o strachină cu lapte. Cum avea să se adape, nu-l mai priveau acum decât fetele. Dar mielul nu mai cunoscu, în licoarea mai albă ca lâna de pe el unica-i hrană. Behăi desnădăjduit, cu ochii în gol, cu botul în vânt. Doria întreagă mioara, care îi era mamă, sau numai ugerul plin din care supsese nectarul vieţii sale? In ochii lui negri era jale şi nepricepere.

Micuţa încerca să-l facă pe miel să bea, dându-l cu botul în strachina plină. Dar sugaciul se trase cu îndârjire înapoi. Micuţa muie apoi un deget în lapte şi îl vârî animalului în bot. Câtă udeală se luase pe deget, pruncul patruped o linse, dar era prea puţină şi prea puţin se lua. Micuţa se plictisi curând, dar îi veni o idee .

— Rodico, zise ea, tu mai păstrezi biberonul tău! Vrei să-l hrănim ca pe un copil, pe micuţul ăsta?

Fetiţa, de bucurie sări într'un picior şi aduse de grabă biberonul, pitit de ea printre jucării.

Până la vârsta de şase ani el îi fusese jucăria cea mai de preţ. Nu-i mai ţinuse minte întrebuinţarea, dar îi rămăsese drag. Apoi îl păstrase printre jucării, tot mai dorit.

Dintru 'nceput, mielul orfan supse din biberon cu dibăcie, lacom. Un prunc s'ar fi deprins mai anevoe. Fetele făcură haz şi, însfârşit, după scurtă vreme, Micuţa îl lăsă în seama soră-si mai mici, n'o mai interesă făptura gingaşă, iscoditoare de milă. Numai Rodica revenia la el, când cu păpuşa, când cu un urs, cu un iepure, chipuri de care mielul nu se îngrozea, nepricepându-le.

In scurt timp, animalul domestic cunoscu pe toţi ai casei. Fusese desmierdat şi de stăpâni şi de slugi; căpătase demâncarea lui din toate mânile; fusese înţărcat; păştea iarba curţii; mânca legume verzi.

A treia zi chiar dela venirea lui, se dusese întins la câine, behăise pe lângă el, şi Lăbuş parcă înţelesese că are de-aface cu un biet orfan, prostuţ şi iubitor. Şi de atunci dormiseră împreună, spre bucuria stăpânilor, înduioşaţi de prietenia animalelor, socotind vag că mielul le este tot atât de credincios ca Lăbuş.

Nu le despărţia pe cele două vietăţi decât felul de mâncare; mielul căuta iarbă, câinele carne şi, odată sătui, erau iarăş laolaltă. Pricină de ură nu aveau. Când ploua, mielul se adăpostea în cuşca dulăului, mai bucuros decât în sălaşul mare, ciudat, al stăpânilor bipezi.

Era prin luna August; mielul era mărişor, când acelaş cioban care îl adusese şi pe el în braţe, aduse

un puiu de lup. Era plăpândă şi hămesită fiara, se uita drept în ochii oamenilor şi cu niciun colţ de gândire în ochi-i galbeni. Un căţel. Micuţa, Rodica şi D-na Teodorescu, sigure de blândeţea lui, îi hărăziră hrana: lapte şi iar lapte.

Lupuşorul, crescut între oameni, pus la post catolicesc, n'avea să cunoască năravurile părinteşti, neavând nevoe de ele, hrănit ca mielul cu lapte de vacă, avea să fie un vrednic urmaş al lui Lăbuş, câinele îmbătrânit, pe ducă.

Lăbuş şi mielul, nu fuseseră de faţă la sosirea puiului de fiară. Se trezîră cu el între stăpânii lor. Insăş D-na Teodorescu îl ţinea în braţe şi îl desmierda; iar la fiecare apăsare de mână pe cap — început de mângâiere, — fiara deschidea ochii în inel galben lucitor şi-i închidea pe măsură ce mâna aluneca pe grumazul ei. Aşa l-au văzut întâia oară câinele şi mielul.

Pentru Lăbuş, d-na Teodorescu era vădit cea mai însemnată persoană dintre toţi stăpânii lui; ea poruncea în vucătărie şi tot ea împărţea mâncare tuturora. Stăpâna stăpânilor.

Câinele şi mielul, împreună mereu, veniau întins către iubiţii lui stăpâni. Mielul număra par'că din picioare, mergând: unu, doi, trei, patru; iar câinele par'că mulţumia din cap în dreapta şi'n stânga, păşind încet. La zece paşi de stăpâni, Lăbuş rămase locului, încremenit. Ridică nările în vânt. O cugetare veche, adormită, se învârti morişcă prin capu-i întunecat de domesticitate. Mielul veni până la Rodica, trecu apoi la D-na Teodorescu, fără niciun fel de temere pentru secularul său inamic.

După ce stătu o vreme încremenit, Lăbuş, proptit în labele dinainte ridică botul şi întinerit deodată, voi să dea drumul unui urlet. Dar Domnul Teodorescu răcni la el:

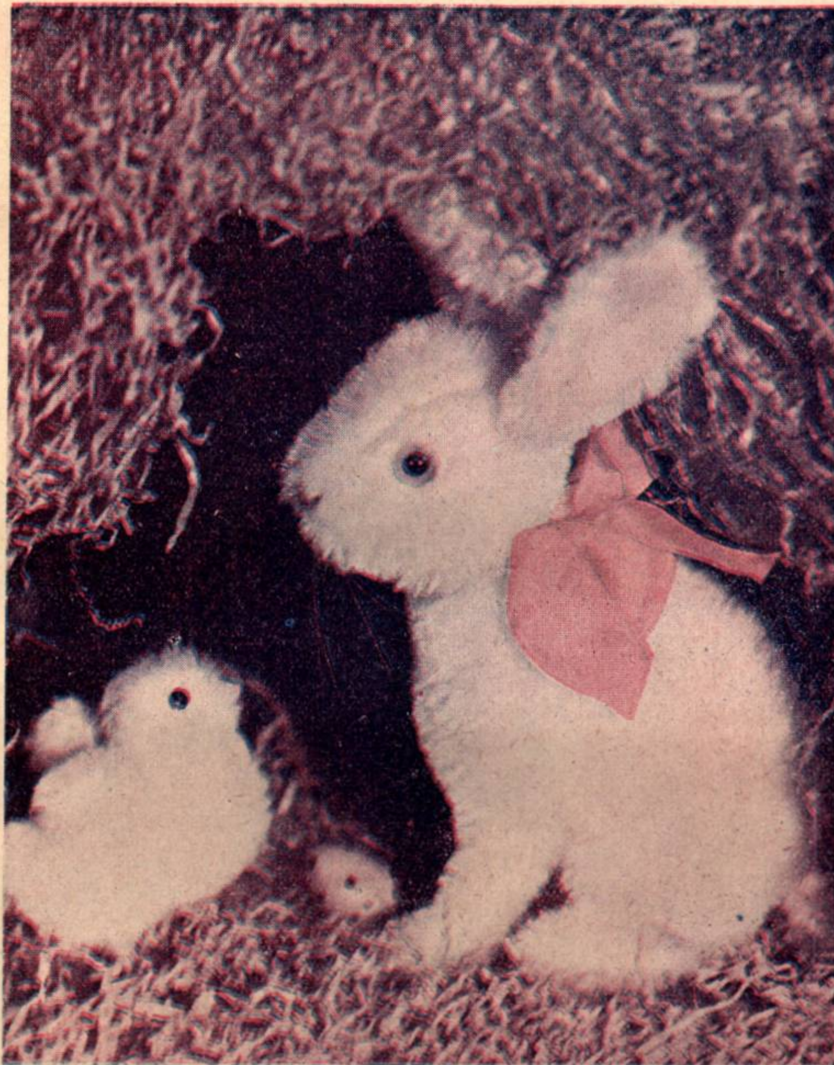
— Taci Lăbuş! La cuşcă! La cuşcă, Lăbuş!

Fiara mică nu-l cunoscu nici ea. Părinţii lor, de prin aceleaşi locuri cu toţii, se cunoscuseră poate bine, până la măsele, dar puii nu-şi aduceau aminte.

Pentrucă Lăbuş arătase limpede că nu vrea să facă prieteşug cu lupul, şi pentrucă fiara blândă stârnia mai multă curiozitate şi mai statornică, ea fu ţinută în casă. Se temeau stăpânii că lighioana ar pleca şi vroiau s'o aibă sub ochi. I se făcea culcuşul în vestibul, unde noaptea rămânea singură.

Era blând, lupuşorul, şi se alinta. Se domesticise. Prin curte, când se jucau fetele cu el, făcându-l să alerge zănatic, cu limba scoasă, cu ochii scăpărători, se întâmpla să treacă pe la nasul lui Lăbuş. Câinele tăcea mâlc, se uita lung, închidea ploapele, iar dacă sbengul fiarei avea aerul că-l necăjeşte, se făcea mic, într'un loc ferit. Se temea să-şi dea pe faţă neîncrederea şi nemulţumirea. In salturile lui puternice şi stângace, puiul de lup se întâmpla să-l dea tumba pe miel fără habar, în hazul fetelor, care o depărtau pe victimă, ca pe un prost slab şi simpatic.

Micuţa fată de şaptesprezece ani, îşi petrecea vremea mai mult cu lupul decât cu mielul de până mai eri, ajuns oiţă. In strălucirea înfruntătoare din ochii puiului de lup, ea citia o bărbăţie care o fermeca.

Era singură cu el, Micuţa, într'o după amiază. Era zăduf; Doamna şi domnul Teodorescu dormiau în iatacul dumnealor apropiat. Micuţa încercase a dormi, se culcase şi se tolănise şi puiul de lup la picioarele patului.

Fata aţipise la un timp, năduşise însă, deşi era numai în cămaşe subţire şi căldura o deşteptase. Socotind că se trudeşte zadarnic să adoarmă, lăsă picioarele goale jos din pat şi se desfăcu la piept. Plecându-şi ochii, îl zări pe lup.

Uitase că-i acolo, prietenul răsfăţat. Ii fu parcă ruşine, dar îşi zise în gând că animalul poate să se uite la ea şi în bae. Lighioana se sculă de jos şi linse braţul stăpânei, ca un dulău supus.

Pe geamul deschis se vedea în curte: lumina soarelui, ca o pânză albă aşternută pe jos, printre pomii scunzi, umbriţi de alţi pomi mai înalţi, apropiaţi.

Micuţa simţi ca un fior, ca o sărutare, sub botul fiarei. Lupuşorul, cu ochii ţintă în ochii fetei se apropie şi mai mult şi linse cu sete braţul alb, gol până peste cot.

Micuţa trase mâna, o duruse, şi ca un început de spaimă o cutremură. Dar lupul, încordat de astădată, cu picioarele ţepene, cu botul întins nesăţios, linse, iar până a nu avea stăpâna-sa timp să-şi ascundă braţul.

Pe locul lins, ca de sub o răzătoare, ţâşniră mici picuri de sânge şi pielea rămase roşie, ca frecată.

Lupul văzu picurile roşii ca jarul; ochii lui focoşi se deschiseră mai tare; scăpărau; fiara sări în pat.

Fata se feri, se aruncă jos din pat, cu ochii în ochii animalului, îngrozită însfârşit, dar lupul o privia acum cu sete, rânjind cu tot botul căscat, mistuind cu privirile-i dogoritoare, cu nici o prietenie în văpăile ochilor, cu hotărîre duşmănoasă.

Incolţită, fata ţipă. Ţipătul, disperat, străbătu camerele, deşteptă pe D-l Teodorescu. Acesta veni grabnic.

Puiul de lup se dase jos, pusese labele în pieptul Micuţei care, îngrozită, tremura îşi ascundea cu stângăcie mânile la subţiori, nemai ştiind ce face.

Tatăl veni, văzu, pricepu, puse amândouă mânile în ceafa sălbătăciunii şi, în neştire, cu o putere de care avea să se mire mai apoi, o asvârli pe fereastra deschisă.

Se auzi un schelălăit. Fereastra însă nu era mult ridicată de la pământ. Domnul Teodorescu trecu în altă odae, unde avea revolverul. Cercetă arma. El ochia o vrabie, la o sută de metri depărtare.

Lupul nu căzuse rău. Se sculase repede, dase o raită prin curte şi, tam-nesam, se repezise la miel, din întâmplare desigur, şi îl sfâşiase.

V. DEMETRIUS

...„Ciocârlia" îi mărturisi totul...

SPIOANA

DECORATA CU LEGIUNEA DE ONOARE

Activitatea unei agente, în serviciul spionajului francez, în timpul răsboiului, i-a adus Crucea Legiunei de Onoare.

SĂPTĂMÂNA trecută, faimosul „Biurou No. 2" din ministerul francez al Apărării Naţionale, adică „Biroul de spionaj", a fost iară, la ordinea zilei. Prin reprezentanţii săi legali, cari continuă să mai funcţioneze şi astăzi, a fost citat ca informator în cursul pasionantului proces Eydoux, iar dela tribuna din Palatul Burbonilor, un glas răscolitor de amintiri îndepărtate, a cerut lămuriri în privinţa „Legiunei de onoare" ce-i fusese acordată „Ciocârliei", una dintre cele mai iscusite spioane franceze.

Marta Betendelf, s'a născut în Lorena, în 1889. Fata manifestă cu timpul, o înclinare deosebită pentru sporturi, devenind automobilistă pasionată, ţintaşă fără pereche şi călăreaţă neîntrecută. Pe vremea aceea, aviaţia era abia la începuturile ei şi isprăvile uimitoare ale cutezătorilor sburători, robiră sufletul tinerei fiinţe, care se şi mărită, în 1912, cu pilotul Richer; după un an, sub numele de Marta Richard, ea obţinu la aerodromul din Villacoublay unul dintre cele dintâi brevete de aviatoare, bătând recordul mondial feminin de durată, în spaţiu şi timp.

Isbucnind răsboiul, Richer care plecase cu gradul de căpitan cade glorios pe front, în Iunie 1916. Intre timp, împreună cu alte câteva colege, Marta fondase „Uniunea patriotică a aviatoarelor" şi ceruse în repeţite rânduri ministerului de răsboi să colaboreze şi dânsa la apărarea naţională.

Rămasă văduvă, se prezinta comandantului Ledoux, şeful biuroului de contra spionaj, punându-se la dispoziţia acestuia. După sfatul colonelului Godé, „Ciocârlia" fu însărcinată cu o misiune în Spania. La San-Sebastiano, ea face cunoştinţa ataşatului naval, von Krog, căruia îi destăinui că este o spioană franceză, „mizerabil plătită". Prusacul o invită la el acasă, şi convins că Marta nu ştia nemţeşte, îi făcu elogiul în această limbă, faţă de toţi colaboratorii lui. După câteva zile, tânăra franţuzoaică devenise prietena lui von Krog, care-i întemeiă la Madrid un institut de frumuseţe, ca să îndepărteze de ea orice bănuială. Intreprinderea luă numele de „Oglinda ciocârliilor" şi deveni centrul spionajului german. De acolo, Marta a putut să supravegheze totul şi pe toţi, deşi la rându-i era supraveghiată şi ea cu cea mai mare stricteţă .

Intr'o zi von Krog primi pe cel mai destoinic agent al lui, un anume Emilis Fuentes. Marta simulează o otrăvire cu ciuperci, ca să poată pătrunde în birou... unde leşină. Isbuti astfel să-l surprindă pe Fuentes, care însemnă cu steguleţe, pe o hartă a Franţei, anumite porturi. Spionul căzu în curând în mâinile francezilor.

Intr'altă zi, Marta căpătă învoirea de a-l însoţi pe von Krog, pe bordul submarinului „U. 52" în portul Cadix. Submarinul fu vizitat în amănunţime şi „Ciocârlia", prefăcându-se beată, ajunse să cunoască toate planurile duşmanilor. Parisul fu înştiinţat numaidecât şi astfel se întâmplă că un alt submarin care debarcase la Santander arme, destinate Marocului, fu sechestrat, iar contrabanda a putut să fie confiscată.

La sfârşitul răsboiului, femeia aceasta, plănui să dea o lovitură mare: să devalizeze cassa de fier cu documente a şefului spionajului german din Madrid. Pentru o asemenea operaţie, ar fi fost nevoe să-l narcotizeze pe von Krog şi să-i ia cheia. Marta cunoştea „secretul" cassei de fer. Dar Parisul răspunse nu, deoarece riscul era prea mare!

Atunci, într'o seară pe când se plimbau în parcul „de los quadros estadore", „Ciocârlia" îi mărturisi totul amantului ei:

— „Eu am făcut ca Fuentes şi surorile Manzanares să fie arestaţi! Eu am făcut să fie scufundat „U-123"! Dacă nu-mi dai cinzeci de mii de pesetas, voi spune totul ambasadorului tău!"

Krog refuză şi tăbărî asupra femeii. A doua zi dimineaţa, Marta încredinţa principelui Ratibor, ambasadorul german din Madrird, corespondenţa ei amoroasă cu von Krog precum şi cheia cassei de fer.

Nenorocitul ofiţer fu rechemat la Berlin şi cum îi era teamă să călătorească pe mare, fu expediat clandestin într'un vagon plumbuit, până la frontiera elveţiană, prin Franţa.

Sub numele de von Krog se ascundea baronul von Kolberg.

In 1918, Marta părăsi spionajul, căsătorindu-se a doua oară...

G. R.

Care e adevărul asupra patimilor lui Iisus Christos? Care dintre multele legende în circulație, se apropie de veracitate?

PAȘTI...

Dreapta: Muntele Măslinilor, lângă Ierusalim; st. jos: Pelerini din toate colțurile lumii au venit să celebreze Sf. Paști, în orașul Sfânt.

NENUMĂRATE au fost mărturisirile asupra prinderii, judecării și răstignirii lui Iisus. De la om la om și aproape de la evanghelist la evanghelist, aceste povestiri au diferit. Cresc atâtea mere în acelaș copac, hrănit de acelaș soare și răcorit de apele supte de aceleași rădăcini din preajma aceluiaș iaz, și totuși merele sunt tot atât de diferite la gust, ca obrajii copiilor dintr'o școală, la înfățișare. Câțiva cercetători de cărți vechi au iscodit odată și presupunerea de necrezut că Iisus a existat numai cu duhul, iar povestea vieții lui e numai o potrivire din profețiile de veacuri, despre așteptatul Mesia — și că toate au fost mai dinainte orânduite: intrarea în Ierusalim pe un măgăruș călcând pe flori și mlădițe de salcie, fuga lui Iisus pe muntele Măslinilor, sărutarea lui Iuda, care l-a vândut dușmanilor, trădarea lui Petre de trei ori, judecata și răstignirea, toate acestea bine chibzuite și întocmite ca Iisus să sufere și cu sângele lui să cumpere mântuirea oamenilor.

Toate sunt, până la urmă, adevărate. Ce nu e adevărat pe această lume? Chiar și închipuirile care-și închipue că se deosebesc de adevăr.

Eu cred însă că adevărata înviere a lui Iisus, s'a petrecut precum urmează:

Când l'au scos din corpul de gardă unde fusese bătut ca un hoț de cai, pe el nu-l durea nimic și nu se cunoștea, iar soldații aveau toți cucue în cap, șale frânte, obraze 'nvinețite, și câte un picior beteag. Iisus s'a înfățișat mulțimei dușmane, — care deschisese gura să-l huiduiască și nu se auzia nimic, — surâzător, iar pletele lui păreau umezite de arome egiptene, de par'că ar fi petrecut noaptea în iatac de zaraf, nu în închisoarea soldățească. Cu gest larg și odihnit, ca după o bae răcoritoare, a trecut mâna peste pletele curate și frumoase, iar urechea lui auzia parcă, nu urletele centurionilor și huiduelile fariseilor, ci apele jucându-se în lumina cernută lin de Primăvară, ale lacului Ghenezaret.

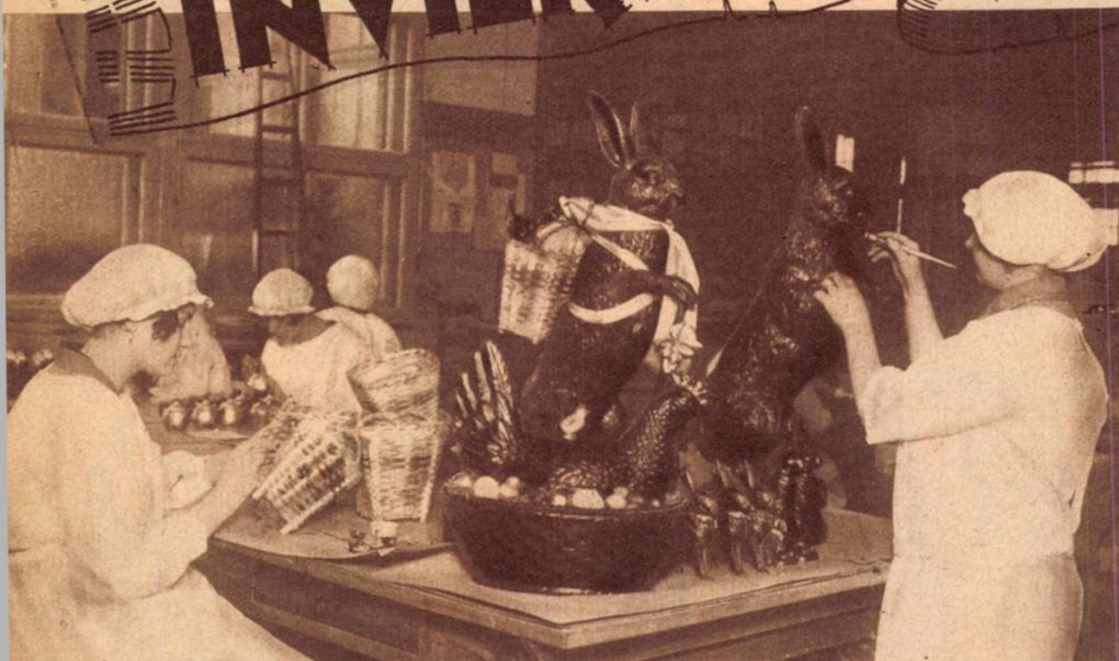
Un comandat de centurie s'a apropiat de Iisus și l-a îmbrâncit, de par'că ar fi voit să-l silească să meargă mai repede. Dar brațul s'a lovit, înainte de a-l atinge pe Iisus, de o stâncă nevăzută, că militarul și-a retras mâna zdrobită, cu degetele înnecate în sânge și cu umărul mutat din loc. Iisus l-a privit cu milă și pentrucă din schimonositura chipului barbar ghicise cât îl durea, cu mâinile lui moi i-a potrivit fără dureri mădularul scrântit.

Pe ulița de praf, pe terase de lut, pe uluci de piatră sgrunțuroasă, femei, bărbați și copii adăstau trecerea lui Iisus, ca a unui rege de carnaval cu o cunună de parodie, de spini pe frunte, între mari soldați romani, cu solzi de fier, împungând cu sulițe lungi de fier, cerul albastru.

Când s'a arătat pe terasa de marmură Pilat din Pont, mulțimea a răcnit sălbatec; a fost ca un urlet de fiară deslănțuită — și s'a auzit în tot cuprinsul, ca 'ntr'o încăpere închisă. Inima lui Pilat mare, în cumpănirea nesigură a două cugete potrivnice, amețise și nu se mai recunoștea. Cu mâna făcu semn și mulțimea tăcu. In numele Cezarului de la Roma el întrebă dacă ei doresc mai curând moartea lui Iisus, sau moartea tâlharului cu cap de lup, Barabas. Când a arătat spre banditul de drumul mare, mâna procuratorului a învinețit deodată și s'a acoperit de bube purulente. Când a arătat spre Iisus, mâna s'a curățat, iar, de par'că n'ar fi pățit nimic, iar când a tras-o din nou spre sine, minunat, a băgat de seamă că două din degete se împodobiseră de la sine, din văzduh parcă, cu inele —

(Continuarea în pag. 7-a)

ÎNVIEREA ADEVĂRATĂ

Vitrinele încărcate ale magazinelor, te îmbie să petreci Paştile cu veselie şi cu voe bună. Dar mizeria, criza şi nenorocirile în care ne sbatem, îţi tae orice elan şi te duc cu gândul la belşugul relativ de altădată, sau la un viitor mai trandafiriu...

Stânga: *Cum se prepară iepurii de ciocolată în laboratorul unei mari cofetării;* jos: *In faţa vitrinelor; unii vor să cumpere, alţii jinduesc doar la bunătăţile expuse.*

TOTDEAUNA, în preajma sărbătorilor, oraşul face impresia unei cucoane, gătită cu bibiluri, sulemenită şi dată naibei, proptită cu mânile în şolduri, trăgând cu coada ochiului şi făgăduind trecătorilor bunătăţile trupului pârguit. Căci oraşul e o vastă şi bălţată expoziţie de articole scoase la vitrină, cu intenţii de provocare.

Credem că un interes de Stat ar impune autorităţilor interzicerea acestor exhibiţii. Inapoi, în galantare, marfa! Stingeţi luminile vitrinelor! Trageţi peste ele pleoapa grea, de sicriu, a obloanelor. Căci, în mizeria obştească de acum, ele ofensează, zgândăresc suferinţa şi apetitul, — sunt rău sfătuitoare.

Aţi văzut cine stă, în ajunul Crăciunului, Anului Nou şi Paştilor, la vitrinele cu multiple ispite? Cine le contemplă cu priviri de câine bătut, în lumina cărora trece din când în când străfulgerarea verzuie a ochilor de lup?

Gloata celor cari nu au accesul îngăduit înlăuntrul dughenelor. Insul în măsură să-şi procure desfătările expuse la vitrină, intră direct, fără să mai zăbovească afară. Ştie ce-i trebue, ce doreşte, ce vrea.

Dinapoia geamurilor unei prăvălii de jucării, din centru, admirau în extaz un tren electric doui copii jerpeliţi şi mucoşi, veniţi în explorare din mahalaua lor. Priviau obiectul ingenios, care şerpuia pe linii mici, intrând prin tuneluri de-o palmă. Işi lipiau nasul de vitrină, — poate pentru a vedea mai deaproape minunea, poate cu gândul scelerat de-a încerca rezistenţa geamurilor. A, dacă năsucurile lor s'ar fi transformat în burghiuri, găurind sticla, şi dacă, pe dealtă parte, ar fi avut siguranţa că nu-i vede nimeni, nici lumea de pe stradă, nici gardistul din colţ, nici vânzătorii din prăvălie, de bunăseamă confiscau jucăria.

Dar, pe lângă ei, a trecut un domn cu un copil de mână. A intrat, şi copiilor jerpeliţi deafară le-a trecut prin suflet un fior. Căci domnul a arătat imperios cu mâna spre trenul din vitrină. Un vânzător a întins braţul şi l-a luat.

O exclamaţie înjunghiată în piept. Un smiorcăit din nas. Priviri înecate în bruma lacrimilor.

Vitrina blestemată se oferise o clipă ochilor de-afară, dar se dăduse pentru totdeauna mânilor dinăuntru.

Un miel trandafiriu, cu panglică roză în jurul gâtului, cu unghii cari trecuseră par'că pe la pedicură, cu botişor de prunc, stătea culcat pe-o tavă, pe un aşternut de verdeaţă, între câteva ouă roşii, în vitrina unui magazin de articole comestibile.

— Straşnic! Se topeşte în gură!